CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

broj: 40111/20-011-149/213
Podgorica, 14.10.2020. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2019. GODINU
(konačan)

Podgorica, oktobar 2020. godine

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu čl. 9 i 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji[1] i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije br: 40111/20 – 011-149/6 od 3. februara 2020. godine izvršila je **finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti** Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu. Finansijska revizija obuhvata Izvještaj o konsolidovanoj javnoj potrošnji za 2019. godinu, Izvještaj o novčanim tokovima za 2019. godinu iskazan po ekonomskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tokovima za 2019. godinu iskazan po funkcionalnoj klasifikaciji, Izvještaj o neizmirenim obavezama na 31.12.2019. godine i sistem evidencije. Revizijom pravilnosti vršena je kontrola usklađenosti poslovnih aktivnosti i finansijskih transakcija sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Za izvršenje budžeta države odgovoran je ministar finansija[2], a za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac[3].

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje o Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu i mišljenje da li su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije date u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa važećim propisima. Revizija je sprovedena u skladu sa Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, Poslovnikom Državne revizorske institucije, Smjernicama za vršenje revizije Završnog računa budžeta države i Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije. Revizija je planirana u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da u izvještajima ne postoji materijalno pogrešno prikazivanje podataka.

Revizijom su pribavljeni revizorski dokazi o iznosima objelodanjenim u finansijskim izvještajima, koji uključuju i procjenu rizika od materijalno pogrešnog prikazivanja, nastalog bilo zbog prevare ili greške. Kod procjene rizika razmatrane su unutrašnje kontrole relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, kao i ocjena opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su revizijom pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

Na bazi sprovedene revizije i utvrđenog činjeničnog stanja, Kolegijum u sastavu dr Milan Dabović, predsjednik Senata i rukovodilac Kolegijuma i Zoran Jelić, senator i član Kolegijuma, na sjednici održanoj 9.oktobra 2020. godine, usvojio je:

[1] „Sl. list RCG“, br. 28/04, 27/06 i 78/06, „Sl. list CG“, br. 17/07,73/10,40/11,31/14 i 70/17
[2] član 39 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti
[3] član 40 stav 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI PREDLOGA ZAKONA O ZAVRŠNOM RAČUNU BUDŽETA CRNE GORE ZA 2019. GODINU

A) FINANSIJSKOM REVIZIJOM Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, koja se završava 31. decembra 2019. godine, utvrđeno je da je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Na osnovu činjeničnog stanja utvrđeno je da pogrešna prikazivanja, pojedinačno ili zbirno, nijesu materijalno značajna u odnosu na postavljene kriterijume za finansijsku reviziju, na osnovu čega nadležni Kolegijum izražava **POZITIVNO MIŠLJENJE SA SKRETANJEM PAŽNJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE POZITIVNOG MIŠLJENJA SA SKRETANJEM PAŽNJE

1. Finansijski izvještaji i računska tačnost

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iskazani iznosi, gotovinskog deficita od 143.283.723,33 €, povećanje gotovine 311.342.701,55 € i kupovine hartija od vrijednosti u iznosu 57.328.698,38 €, finansirani su neto pozajmljivanjem u iznosu od 507.677.040,34 € i prodajom državne imovine od 4.278.082,92 €.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je revizijom utvrđeno da ostale prihode treba uvećati u neto iznosu od 528.521,11 €, za isti iznos smanjiti primitke od prodaje imovine i korigovati gotovinski deficit, tako da iznosi 142.755.202,22 €. Shodno tome, koriguje se i modifikovani gotovinski deficit na iznos 143.961.144,78 €.

B) REVIZIJOM PRAVILNOSTI Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu utvrđeno je da potrošačke jedinice nijesu u svim materijalno značajnim aspektima uskladile poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima koji regulišu budžetsko poslovanje u Crnoj Gori i u skladu sa tim, a na osnovu Odluke Senata o izražavanju mišljenja na reviziju pravilnosti Izvještaja o reviziji Prijedloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019.godinu br:40111/20-011-149/209 od 9.oktobra 2020.godine, koja je obavezujuća za članove Kolegijuma, nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE.**

OSNOV ZA IZRAŽAVANJE NEGATIVNOG MIŠLJENJA

2. Usaglašenost tokova gotovine

Revizijom je utvrđeno da je sa Centralnog računa državnog trezora vršen prenos sredstava JP „Morsko dobro" u iznosu 9.052.855,80 € i Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama u iznosu od 319.902,16 €, shodno zakonskim ovlašćenjima. Finansiranje navedenih entiteta vrši se direktno bez prenosa sredstava na Glavni račun državnog trezora, **tako da se potrošnja ne evidentira u Glavnoj knjizi trezora.**

Imajući u vidu da je način finansiranja JP „Morsko dobro", Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti utvrđen i usklađen sa zakonima, predlaže se da nadležna ministarstva preispitaju postojeća zakonska rješenja i razmotre mogućnost da se navedena pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

3. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Revizijom Konsolidovanog izvještaja o neizmirenim obavezama na 31.12.2019. godine utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

- Neizmirene obaveze koje su ugovarane iznad nivoa sredstava definisanih Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu iznose 1.106.837,90 €, i to kod:
  - Sudstva za ugovaranje nabavki kancelarijskog materijala u iznosu od 287.334,80 €;
  - Ministarstva odbrane za ugovaranje nabavki roba i usluga koje se odnose na gorivo, građevinske radove i ostale usluge u iznosu od 138.559,10 €;
  - Ministarstva prosvjete po osnovu obaveza za rashode za energiju i komunalne naknade, u iznosu od 680.944,00 €, prevashodno zbog nedovoljno planiranih sredstava Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

- Obaveze iskazane u Izvještaju koje se u procesu revizije nijesu mogle potvrditi zbog neusaglašenog stanja odnose se na: obaveze iskazane kod potrošačke jedinice Sudstvo u iznosu od 490.739,62 € (advokatske, notarske i pravne usluge u iznosu od 452.292,69 € i obaveze nastale po osnovu po osnovu troškova sudskih postupaka u iznosu od 38.446,93 €).

Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.

Preporučuje se da sve potrošačke jedinice, prilikom planiranja budžeta, obezbijede usaglašeno stanje neizmirenih obaveza sa Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i isto prezentiraju Ministarstvu finansija.

4. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2019. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 306.058.912,33 €. Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje izdaci u iznosu od 302.588.458,07 € predstavljaju dozvoljena prekoračenja, iznos od 3.469.256,67 € se odnosi na prekoračenja po osnovu plaćanja transakcija označenih kao sudske presude na poziciji 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, dok nedozvoljena prekoračenja budžetske potrošnje iznose 1.197,59 €. U procesu revizije utvrđeno je da u toku 2019. godine Ministarstvo finansija nije vršilo presumjeravanja u potrebnom iznosu u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu[4]. Ministarstvo finansija je bilo dužno da sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, nakon nastanka troška po osnovu prinudnog izvršenja, vrši preusmjeravanja u korist potrošačke jedinice kod koje je nastao trošak u skladu sa Zakonom.

Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija dužni su izvršavati budžet u skladu sa normativnim dijelom godišnjeg zakona o budžetu države.

5. Gotovinski depoziti

Revizijom gotovinskih depozita utvrđeno je da sredstva u iznosu od 123.135.389,21 € (i sredstva iskazana u valutama i to: 47.460,29 USD; 2.500,00 CHF; 105,90 GBP) **nijesu iskazana** u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu. Dio navedenih sredstava se odnosi na: sredstva iz kredita u iznosu od 15.031.313,45[5] €, sredstva iz donacija i IPA fondova u iznosu od

[4] „Sl. list CG", br. 87/18 i 45/19

[5] Sredstva se odnose na: depozite Ministarstva finansija za realizaciju projekta 1000+ stanova kod centralne banke; poljski kredit - Ministarstvo poljoprivrede kod CKB banke; WB-Heric – Ministarstvo nauke kod CKB banke; čvrsti otpad – Evropska investiciona banka kod CKB banke; „Upravljanje industrijskim otpadom" – Agencija za zaštitu životne sredine WB kod CKB banke; „Izgradnja i rekonstrukcija predškolskih ustanova u Crnoj Gori" – Ministarstvo prosvjete kod CKB banke; „Road Rehabilitation and City Bypass Project (the Finance contract) – Evropska investiciona bank kod CKB banke; projekat reforma poreske administracije – Poreska uprava kod CKB banke; projekat „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – druga faza (MEEP2) – IBRD –Ministarstvo ekonomije kod CKB banke; "Razvoj klastera i transformacija

44.497.334,24 € i na sredstva data kao pozajmice za realizaciju Projekta „1000+ stanova“ u iznosu od 24.530.355,98 €.

Ministarstvo finansija bi trebalo da u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore, prikaže sredstva koja se nalaze na računima kod Centralne banke i računima kod poslovnih banaka na kraju obračunskog perioda, kao i njihovu namjenu, u cilju transparentnog korišćenja navedenih sredstava.

6. Završni poreski račun

Revizijom Završnog poreskog računa za 2019. godinu konstatovano je da je početno stanje poreskih potraživanja (klasa 3) na 01.01.2019. godine iskazano u iznosu od 577.609.109,16 € a početno stanje preplate po osnovu poreskih potraživanja 457.484.661,74 €. Poreska uprava **nije** izvršila knjiženje 1100 ukidnih rješenja i time su ukupna potraživanja prema obveznicima u Poreskom informacionom sistemu umanjena za iznos od 8.285.915,17[6]€, što nije u skladu sa članom 11 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu.[7]

U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da Poreska uprava evidentira rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja, kao i da se u završnom poreskom računu prezentuju dodatne informacije sa detaljnim obrazloženjem vezanim za reprogram.

Kontrolom sprovedenih mjera prinudne naplate poreskih potraživanja u 2019. godini utvrđeno je da **nijesu pravovremeno** sprovedene mjere prinudne naplate poreskih potraživanja kod 8 poreskih dužnika čija poreska obaveza iznosi 5.453.957,40 €, dok kod 11 poreskih dužnika čija poreska obaveza iznosi 3.873.488,09 € **nijesu** sprovedene sve predviđene mjere prinudne naplate, što nije u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji[8] i internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate Poreske uprave[9]. Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu je utvrđeno da je Poreska uprava evidentirala dug vjerskih zajednica po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja na kraju 2019. godine u iznosu od 5.404.732,76 € i poreski dug po osnovu poreza na promet nepokretnosti u iznosu od 5.997,80 €, te da vjerske zajednice nijesu prijavljivale i plaćale porez na dodatu vrijednost u 2019. godini.

Poreska uprava nije izvršila obezbjeđenje poreskog potraživanja nad cjelokupnom nepokretnom imovinom kod 4 poreska dužnika čiji poreski dug iznosi 114.154,83 €. Isto tako, Poreska uprava nema jasne kriterijume utvrđivanja vrijednosti imovine prilikom upisivanja tereta u postupku sprovođenja mjera naplate koje se odnose na obezbjeđenje poreskog potraživanja putem upisa hipoteke.

Poreska uprava treba da dosljedno i pravovremeno sprovodi odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama za sprovođenje mjera prinudne naplate Poreske uprave.

Preporučuje se da Poreska uprava sprovede inspekcijski nadzor kod vjerskih zajednica u cilju provjere poštovanja Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

ruralnih oblasti - KREDITNA SREDSTVA" - IFAD Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja kod Prve banke; Drugi Projekat institucionalnog razvoja poljoprivrede Crne Gore - MIDAS2 - broj 8820-ME (KREDIT)- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja kod Prve banke; Finansiranje izgradnje i rekonstrukcije komunalne infrastrukture u crnogorskim opštinama – Evropska investiciona banka kod Erste banke

[6] Na osnovu podataka preuzetih od Poreske uprave, iznos od 8.285.915,17€ predstavlja glavnicu reprogramiranog duga, dok se kamata automatski obračunava nakon evidencije ukidnog rješenja u poreskom informacionom sistemu.

[7] „Sl.list RCG“, br. 81/06

[8] „Sl. list RCG“, br. 65/01, 80/04, 29/05, "Sl. list CG", br. 73/10, 20/11, 28/12, 08/15, 47/17 i 52/19

[9] Na osnovu dokumentacije dostavljene od strane Poreske uprave

7. PRIMICI BUDŽETA

Revizijom primitaka budžeta utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na:

- **Prilive preko uplatnog računa 832** gdje prihodne izjave ne sadrže odgovarajuću ekonomsku klasifikaciju prihoda, zbog čega evidencija u Glavnoj knjizi trezora **nije** usklađena sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Isto tako, prilivi naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora**,** nijesu u svim slučajevima evidentirani u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom.
    - Prilivi koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom iznose 4.532.993,81€, i isti su evidentirani na grupi računa 715 – Ostali prihodi, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 714 – Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;
    - Prilivi u iznosu od 1.134.867,67 € naplaćeni preko Glavnog računa državnog trezora, evidentirani su na grupi računa 73 – Primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 715 – Ostali prihodi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;
    - Prilivi u iznosu od 142.581,38 €, naplaćeni preko uplatnog računa 832-52008-52 – (Prihodi od kamate i glavnice za Projekat "1000+") evidentirani su na grupi računa 73 – Primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine, a trebalo ih je evidentirati na grupi računa 715 – Ostali prihodi, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;
    - Prilivi u iznosu od 345.856,19 € evidentirani na grupi računa 72 – Primici od prodaje imovine odnose se na sredstva naplaćena po osnovu davanja u zakup objekata i angažovanja opreme i trebalo ih je evidentirati na grupi računa 715 – Ostali prihodi;
    - Prilivi u iznosu 182.664,92 € evidentirani na grupi računa 72 – Primici od prodaje imovine odnose se na prihod od akcija i trebalo ih je evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi.

Potrošačke jedinice koje vrše naplatu prihoda dužne su se pridržavati tačke 36 Uputstva o radu Državnog trezora[10], kojom je utvrđeno da je glavni službenik za finansije odgovoran za transfer prihoda i njihov raspored po vrstama u skladu sa budžetskom klasifikacijom, u potrošačkoj organizaciji koja je pod njegovom nadležnošću.

Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilive evidentira u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.[11] Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njihovom ekonomskom suštinom.

Ministarstvo finansija je trebalo da ukupne primitke ostvarene od prodaje imovine evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština[12].

[10] „Sl. list CG", br. 53/14, 72/15 i 69/19
[11] Državna revizorska institucija skreće pažnju da se ova preporuka ponavlja iz ranijeg perioda
[12] „Sl.list CG“, br.72/16

8. IZDACI BUDŽETA

8.1. Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411) – U procesu revizije je utvrđeno da Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Uprava za kadrove **nijesu** zapošljavali lica sa invalidetom i nijesu vršili uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što nije u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Potrošačke jedinice dužne su da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom[13].

Ministarstvo zdravlja je vršilo isplatu varijabilnog dijela zarade na koji **nijesu** obračunati i plaćeni porez i doprinosi u skladu sa članom 12 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i čl.2 i 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. U procesu revizije utvrđeno je da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva nije ažuriralo internu proceduru o načinu pripreme obračuna i isplate zarade shodno organizaciji i načinu rada Državne uprave, koja je u primjeni od 1-og januara 2019. godine. Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje vršilo je plaćanja poreza i doprinosa na ostala lična primanja sa izdatka bruto zarada, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo zdravlja dužno je da prilikom isplate varijabilnog dijela zarade obračunava i isplaćuje poreze i doprinose, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica[14] i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje[15].

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je dužno da ažurira internu proceduru, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave [16].

Preporučuje se Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje da isplate za poreze i doprinose za ostala lična primanja vrši sa grupe računa 412 – Ostala lična primanja, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je zaključivalo ugovore o dopunskom radu sa periodom važenja do prestanka potrebe za angažovanjem izvršioca odnosno do pismenog raskida ugovora, što **nije** u skladu sa članom 58 Zakona o radu koji propisuje da ugovor prestaje da važi nakon ugovorenog roka ili otkazom ugovora jedne od ugovorenih strana. Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju su ugovore o dopunskom radu zavodili retroaktivno odnosno u toku trajanja ugovora. Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo rada i socijalnog staranja su vršili isplate naknada po osnovu ugovora o dopunskom radu sa pozicije 4191 – Izdaci za isplate po osnovu ugovora o djelu. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je zaključivalo ugovore o dopunskom radu na koje nijesu obračunati i plaćeni porez i doprinosi shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Preporučuje se Ministarstvu saobraćaja i pomorstva da pri zaključivanju ugovora o dopunskom radu definiše period trajanja ugovora, u skladu sa članom 58 Zakona o radu[17].

[13] „Sl.list CG", br. 49/08,73/10, 39/11 i 55/16
[14] „Sl.list RCG", br. 65/01, 12/02, 37/04, 29/05, 78/06, 04/07, „Sl.list CG", br. 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 06/13, 62/13, 60/14, 79/15, 83/16 i 67/19
[15] „Sl.list CG", br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 40/11, 14/12, 62/13, 08/15, 22/17 i 42/19
[16] „Sl.list CG", br. 87/18, 02/19 i 38/19
[17] „Sl.list CG", br. 49/08, 26/09, 88/09, 26/10, 59/11, 66/12, 31/14, 53/14 i 04/18

Potrošačke jedinice su dužne da ugovore o dopunskom radu zaključuju i zavode prije početka perioda na koji je zaključen ugovor.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama da isplatu naknada po osnovu ugovora o dopunskom radu vrše sa grupe računa 412 – Ostala lična primanja, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dužno da prilikom isplate naknada po osnovu ugovora o dopunskom radu isplaćuje poreze i doprinose u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

8.2. Subvencije (418) – Ministarstvo ekonomije je na poziciji subvencije evidentiralo pomoć licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju u iznosu od 406.150,01 €, dok je Uprava za željeznice isplatila izdatke za subvencije u iznosu od 9.350.000,00 €, koji se odnose na:

- isplatu sredstava po osnovu Ugovora o pružanju usluga prevoza od javnog interesa prema AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ Podgorica u iznosu od 4.608.676,27 €;
- isplatu sredstava AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ i AD „Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ na ime pomoći za otplatu anuiteta prema inostranim kreditorima, a za koje je država Crna Gora dala garancije. Po ovom osnovu AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ prenijeto je 1.211.915,04 €, dok je AD „Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ prenijeto 3.529.408,69 €. Utvrđeno je da su sredstva prenešena na ime pomoći u cilju izmirenja obaveza iz kreditnih ugovora **bez prethodnog podnošenja prijave Agenciji za zaštitu konkurencije radi davanja mišljenja.**
  Državna revizorska institucija nije mogla utvrditi zakonski osnov za isplatu sredstava navedenim preduzećima.

Ministarstvo ekonomije je dužno da plaćanja prema Elektroprivredi Crne Gore, po osnovu Zakona o energetici i Uredbe o snabdijevanju ranjivih kupaca električnom energijom, vrši sa grupe računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Uprava za željeznice je dužna da prenos sredstava na ime pomoći AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ i AD „ Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“, u cilju izmirenja obaveza po osnovu kreditnih ugovora, evidentira na grupi računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, a nakon pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći[18].

8.3. Prava iz oblasti socijalne zaštite (421) – Ministarstvo rada i socijalnog staranja evidentiralo je na ovoj poziciji isplate za nabavku roba i usluga u iznosu od 313.044,23 € koje su namijenjene pojedincima, institucijama i nevladinom sektoru što je **suprotno** Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporučuje se Ministarstvu rada i socijalnog staranja da evidentiranje i plaćanje izdataka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

[18] „Sl.list CG", br.12/18

8.4. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (43) - Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je prenijelo sredstva na ime pomoći preduzećima „Montenegro Airlines“, AD „Crnogorska plovidba“ Kotor i „Barska plovidba“ AD u ukupnom iznosu od 13.330.093,69 € i to:

- Montenegro Airlines-u iznos od 5.500.000,00 € za podmirenje dospjelih obaveza;
- AD Crnogorskoj plovidbi Kotor iznos od 4.830.093,69 € radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore;
- AD Barska plovidba iznos od 3.000.000,00 € radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je prenijelo sredstva na ime pomoći HTP „Ulcinjska rivijera“ u ukupnom iznosu od 2.221.495,24 €.

Nacionalna turistička organizacija nije dostavila dopunjeni izvještaj o realizaciji avansa kompanije „Montenegro airlines“ zbog čega se Državna revizorska institucija uzdržava od mišljenja po ovom pitanju.

Isplate u iznosu od 15.551.588,93 € izvršene su **bez podnošenja prijave i bez prethodno pribavljenog mišljenja** Agencije za zaštitu konkurencije, što nije u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Ministarstvo održivog razvoja i turizma su bili u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržavaju čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

8.5. Otplata obaveza iz prethodnog perioda (463) realizovana je u iznosu od 20.641.009,28 €. U procesu revizije je utvrđeno da se iznos od 4.327.858,54 € odnosi na izdatke koji ne predstavljaju neizmirene obaveze, a koje je trebalo u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, evidentirati kao tekuće.

Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

U procesu revizije utvrđeno je da potrošačke jedinice kod kojih su nastali izdaci po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova **nijesu vršile plaćanja** ovih izdataka u zakonom utvrđenom roku što je izazvalo dodatne troškove prinudnog izvršenja u iznosu od 70.354,79 €.

Potrošačke jedinice su dužne da u zakonom predviđenom roku plaćaju dospjele obaveze nastale po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja.

Potrošačke jedinice su dužne da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, a u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova planiraju sredstva kojima će se izvršavati ove obaveze u zakonom utvrđenom roku.

8.6. Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi - U procesu revizije utvrđeno je da su sa tekuće budžetske rezerve u 2019. godini vršene isplate prema preduzećima ad "Luka Bar"[19], d.o.o „Skijališta Crne Gore"[20], JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje"[21] i „Montenegro airlines"[22]-u u ukupnom iznosu od 8.372.649,31 €, **bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije.**

Preporučuje se potrošačkim jedinicama i Vladi Crne Gore da se, prije realizacije transakcija koje mogu imati karakter državne pomoći, obrate Agenciji za zaštitu konkurencije za mišljenje, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

9. KAPITALNI BUDŽET

Uprava za saobraćaj – Revizijom je utvrđeno da su, za projekat rekonstrukcije puta Berane – Kolašin, dionice Lubnice – Jezerine, usluge stalnog stručnog nadzora, u iznosu od 355.726,00 €, evidentirane na poziciji 4411 – Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja, što **nije** u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa budžeta Crne Gore i budžeta opština.

U cilju objektivnog iskazivanja strukture troškova Kapitalnog budžeta, plaćanje usluga stalnog stručnog nadzora treba evidentirati na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Kod dva projekta[23], čija je zajednička vrijednost ugovorenih radova iznosila 110.775,27€, utvrđeno je da izvođač radova nije priložio činidbenu garanciju (garancija za dobro izvršenje posla), ili je ista istekla prije okončanja projekta.

Uprava za saobraćaj treba da obezbijedi od izvođača neophodne garancije radi zaštite od kršenja ugovora, u skladu sa članom 57 Zakona o javnim nabavkama.

Kod projekta Cetinje – Njeguši, dionica Voli – Bajička crkva, izvođač radova do kraja 2019. godine nije uveden u posao, iako je Ugovor zaključen dana 25.04.2018. godine.

Preporučuje se Upravi za saobraćaj da ne sprovodi postupke javnih nabavki za izvođenje radova prije nego se steknu uslovi (riješe imovinski odnosi, izvrši eksproprijacija i sl.) za uvođenje izvođača u posao.

Kašnjenja u izvođenju radova utvrđena su kod 6 projekata. U jednom slučaju aktiviran je član iz ugovora na ime prekoračenja roka i zadržan je iznos od 291.234,37€, dok u drugom slučaju nije bilo moguće aktivirati ovaj član jer izvođač do kraja 2019. nije uveden u posao. Za ostala 4 projekta[24] ovaj član nije aktiviran.

Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi anex ugovora.

[19] Iznos od 324.446,00 €
[20] Iznos od 650.000,00 €
[21] Iznos od 774.203,31 €
[22] Iznos od 6.624.000,00 €
[23] Cetinje – Budva, lok. Brajići – Lapčići;; Cetinje – Budva, Uliči – kružni tok Cetinje – Ugnji
[24] Cetinje – Budva, lok. Brajići – Lapčići; Cetinje – Budva, Uliči – kružni tok Cetinje – Ugnji; obilaznica Bijelo Polje – Ribarevine; Debeli brijeg – Herceg Novi, lokalitet Tatarbašča.

Revizijom je utvrđeno da su u okviru grupe izdataka rashodi za usluge finansirani troškovi službenih putovanja, reprezentacije, komunikacionih usluga i usluga stručnog usavršavanja u ukupnom iznosu od 23.793,78 €, iako se isti ne odnose na kapitalne projekte već na izdatke koji pripadaju tekućem budžetu Uprave za saobraćaj**.**

Uprava za saobraćaj treba da troškove koji se ne odnose na realizaciju kapitalnog budžeta izvršava sa pozicija tekućeg budžeta i da isplate vrši u skladu sa Uputstvom o radu Državnog trezora.

Revizijom je utvrđeno da se sa programa 773 vrše plaćanja stručnog nadzora, projektovanja, stručnog nadzora i sl. za projekte koji se izvršavaju na drugim programima u iznosu 23.793,78 €.

Preporučuje se Upravi za saobraćaj da se troškovi projektovanja, eksproprijacije, usluga vještaka, stručnog nadzora i sl. izvršavaju sa programa sa kojeg se planira finansiranje radova, u cilju bolje evidencije i iskazivanja stvarne cijene koštanja određenog projekta.

Uprava javnih radova – Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirana je realizacija 135 projekata. Od ukupnog broja planiranih projekata vršena su plaćanja na ime realizacije planiranih aktivnosti za 82 projekta, dok za 53 projekta nije bilo plaćanja.

Prilikom kandidovanja projekata kapitalnog budžeta u cilju smanjenja nerealizovanih projekata, neophodno je iste realnije planirati i kandidovati one projekte koje je moguće izvršiti.

Na programu 810 – Izgradnja lokalne infrastrukture, na poziciji 4412 – Izdaci za lokalnu infrastrukturu, evidentirano je plaćanje na ime usluga stručnog nadzora na izgradnji potpornog zida na dijelu puta Orja luka – Do Pješivački u iznosu od 10.935,44 €, koje je trebalo evidentirati na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Na programu 812 – Projekti očuvanja životne sredine, na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentirano je plaćanje po rješenju Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki na ime troškova naknade za vođenje postupka i troškove postupka na ime sastava žalbe u iznosu od 1.062,40 €, koje je trebalo evidentirati na poziciji 4199 – Ostalo, u skladu sa navedenim Pravilnikom.

Na programu 829 – Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova, na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentirano je plaćanje Ugovora o djelu zaključenog na ime izrade analize faune koja naseljava dno rijeke Lim u neposrednoj blizini planiranog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Beranama u iznosu od 1.615,98 €, koje je trebalo evidentirati na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, u skladu sa navedenim Pravilnikom.

Uprava javnih radova dužna je da evidentiranje izdataka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su dodatni radovi izvođeni kod jednog podprojekta na programu 804 – Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa, kod jednog podprojekta na programu 806 – Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata, i kod 4 podprojekta na programu 826 – Unapređenje turističke ponude. Ukupna vrijednost ugovorenih dodatnih radova je 1.140.770,00 €.

Prilikom planiranja kapitalnih projekata čiji je predmet izvođenje radova, zahtijevati detaljniju razradu projekata kako bi se smanjila mogućnost potrebe za izvođenjem dodatnih radova koji nijesu predviđeni planskom dokumentacijom i prekoračenja ugovorenih rokova izvršenja ugovora, te na taj način obezbijediti da troškovi projekta budu u visini ugovorom definisanog iznosa.

Uprava javnih radova zaključila je ugovore o realizaciji programa "Izgradnje lokalne infrastrukture" i programa "Unapređenje turističke ponude" sa opštinama, Ugovor o realizaciji programa "Razvojni projekti Prijestonice Cetinje" sa Prijestonicom Cetinje i Ugovor o realizaciji programa "Unapređenje turističke ponude" sa Nacionalnim parkovima Crne Gore. Između ostalog, definisano je da će korisnik redovno informisati Upravu javnih radova o stepenu realizacije ugovora dostavljanjem pisanog izvještaja do 5-tog u tekućem za prethodni mjesec. Iz Uprave su dati na uvid pojedini izvještaji opština o stepenu realizacije ugovora.

Uprava javnih radova u obavezi je da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

Izgradnja i rekonstrukcija objekata Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u Podgorici - Direkcija javnih radova zaključila je ugovor na ime izvođenja radova na izgradnji poslovnog objekta za potrebe Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u Podgorici 12.07.2010. godine. U 2019. godini planirana je rekonstrukcija i nadgradnja postojećeg objekta. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je u 2019. godini izvršena isplata na ime izrade Glavnog projekta izgradnje novog objekta i rekonstrukcije postojećeg objekta CANU u iznosu 43,070.00 €. Krajem 2019. godine Uprava je raspisala javno nadmetanje za izbor najpovoljnijih izvođača radova i vršioca stručnog nadzora. Projekat nije okončan.

Izgradnja objekta Eko-efikasne zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma u Podgorici - Direkcija javnih radova je potpisala Ugovor o građenju sa izabranim izvođačem na ime izvođenja radova na izgradnji Eko efikasne zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma u Podgorici- I faza dana 8.10.2012. godine. Nakon potpisivanja Ugovora izvođač radova je uveden u posao i izvodio je ugovorene radove zaključno sa 7.04.2015. godine kada su radovi obustavljeni, s obzirom da se preostali radovi I faze nijesu mogli izvoditi, jer se tehnološki mogu izvoditi istovremeno ili nakon izvođenja radova II faze koji nijesu obuhvaćeni ugovorenim radovima. Radovi II faze finansiraju se putem donacije Vlade Republike Italije, odnosno Ministarstva životne sredine, kopna i mora Republike Italije. S obzirom da je došlo do zastoja u obezbjeđenju sredstava putem donacija, te se nijesu stvorili uslovi za ugovaranje radova II faze, a samim tim i za završetak ugovorenih radova I faze. Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu pomenuti projekat je planiran, ali u toku 2019. godine nije bilo isplata po ovom osnovu.

Članom 20 Odluke o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata definisano je da projekti čija je realizacija otpočela u prethodnom periodu ne podliježu vrednovanju odnosno ocjenjivanju u skladu sa ovom odlukom i imaju prioritet u realizaciji. I pored činjenice da je riječ o višegodišnjim projektima, te da su realizaciju istih pratile izvjesne komplikacije, period od skoro deset godina je i više nego dug za realizaciju navedenih projekata, obzirom da objekti još uvjek ne služe planiranoj namjeni.

10. **Dug lokalne samouprave** na 31.12.2019. godine je iznosio 80.583.012,10[25] €. U procesu revizije utvrđeno je da je Glavni grad Podgorica, dug prema Erste Bank AD Podgorica u iznosu od 5.000.000,00 € prikazao kao ino dug, pri čemu je uvidom u Izvještaj kreditnog registra CBCG i IOS-a dostavljenih od strane kreditora zaključeno da se radi o kreditnom ugovoru sa domaćom finansijskom institucijom.

Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.

[25]Kod Opštine Budva se nije moglo potvrditi stanje spoljnjeg duga u iznosu od 24.521.038,96€

11. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. S tim u vezi, revizijom je utvrđeno da se ne poštuju interne procedure za plaćanje ulaznih faktura, da nisu otklonjeni rizici ugovaranja roba i usluga, da ne postoje interna pravila i procedure.

Potrošačke jedinice Ministarstvo odbrane, Sudstvo, Ministarstvo finansija i Zavod za zapošljavanje Crne Gore dužne su da poštuju interne procedure za plaćanje ulaznih faktura u cilju izbjegavanja plaćanja obaveza tekućeg perioda sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Potrebno je da potrošačke jedinice Sudstvo i Ministarstvo odbrane unaprijede sistem upravljanja unutrašnjim kontrolama u cilju otklanjanja rizika ugovaranja roba i usluga iznad utvrđenog finansijskog plana.

Preporučuje se Ministarstvu rada i socijalnog staranja da donese internu proceduru kojom se reguliše isplata sredstava sa pozicije 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite.

Uprava za saobraćaj je dužna da uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola utvrđivanjem internih pravila i procedura i sprovođenje kontrola, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru[26].

Potrebno je da unutrašnja revizija posveti pažnju na sprovođenje internih procedura koje se odnose na prinudnu naplatu poreskog potraživanja u cilju unapriјeđenja rada Poreske uprave.

PREDSJEDNIK SENATA

dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma

[26] "Sl.list CG", br. 75/18

S A D R Ž A J:

MIŠLJENJE I PREPORUKE ... 2
I DIO - OPŠTI DIO ... 15
1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE ... 15
2. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE ... 15
3. METODE REVIZIJE ... 16
4. SISTEM EVIDENCIJE ... 16
II DIO – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE ... 18
1. PLANIRANJE BUDŽETA ... 18
2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST ... 20
   2.1. Izvori finansiranja deficita ... 22
   2.2. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova ... 22
   2.3. Glavna knjiga trezora ... 25
   2.4. Izvještaj o neizmirenim obavezama ... 26
   2.5. Prekoračenje budžetske potrošnje ... 27
3. GOTOVINSKI DEPOZITI ... 28
4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN ... 31
   4.1 Mjera naplate poreskih potraživanja u 2019. godini ... 33
   4.2. Reprogram poreskih potraživanja ... 34
5. PRIMICI BUDŽETA ... 34
   5.1. Tekući prihodi ... 35
   5.2. Primici od prodaje imovine ... 37
   5.3. Primici od otplate kredita ... 38
   5.4. Donacije i transferi ... 39
   5.5. Pozajmice i krediti ... 39
6. IZDACI BUDŽETA ... 40
   6.1. Tekući izdaci (41) ... 41
   6.2. Transferi za socijalnu zaštitu (42) ... 46
   6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (43) ... 48
   6.4. Realizacija avansa ... 48
   6.5. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti (44) ... 50
   6.6. Otplata dugova ... 50
   6.6.1. Otplata duga (461) ... 51
   6.6.2. Otplata garancija ... 52
   6.6.3. Otplata obaveza iz prethodnog perioda ... 52
7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI ... 55
8. KAPITALNI BUDŽET ... 56
9. JAVNI DUG ... 74
   9.1. Državni dug Crne Gore ... 75
   9.2. Dug lokalne samouprave ... 78
10. DRŽAVNA IMOVINA ... 79
11. JAVNE NABAVKE ... 79
12. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA ... 82
REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠTAJA ... 83
PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM ... 86

I DIO - OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG," br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 9 („Sl. list RCG," br.28/04, 78/6 i „Sl. list CG," br. 17/7, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2019. godinu (INTERNO br: 06-357/19 od 30.decembra 2019.godine);
- Odluci o vršenju revizije br: 40111/20 – 011-149/6 od 3. februara 2020. godine.

Revizija je vršena u skladu sa:

- Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG," br.28/04, 78/6 i „Sl. list CG," br. 17/7, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG," br. 07/15);
- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG", br. 3/15);
- Smjernicama za vršenje revizije Završnog računa budžeta države;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI).

2. CILJ, PREDMET, VRSTA I OBUHVAT REVIZIJE

Cilj revizije Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu utvrđen je za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti, i to:

1. **za finansijsku reviziju** izražavanje mišljenja o istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja i
2. **za reviziju pravilnosti** izražavanje mišljenja o pravilnosti primjene zakonskih i drugih propisa koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

Predmet revizije je Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, dostavljen Državnoj revizorskoj instituciji dopisom br: 06-2839/1 od 9.juna 2020. godine (DRI br:40111/20-011-149/170 od 9.juna 2020. godine). U skladu sa članom 68 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti[27] revizijom je kontrolisano: početno i završno stanje Konsolidovanog računa državnog trezora; pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose; izvještaj o uzetim pozajmicama; izvještaj o izdacima budžetskih rezervi; izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine; izvještaj o kapitalnim projektima; izvještaj o realizaciji programskog budžeta, izvještaj o državnom dugu i izdatim garancijama; izvještaj o otpisanim poreskim i neporeskim potraživanjima iz člana 12 Zakona; izvještaj o primicima i izdacima javnih ustanova koje nijesu uključene u Konsolidovani račun državnog trezora i izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu s članom 14 stav 2 Zakona.

Vrsta revizije – Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, odnosno za period od 1.1. do 31.12.2019. godine. Finansijska revizija podrazumijeva kontrolu pouzdanosti i tačnosti finansijskih izvještaja. Revizija pravilnosti podrazumijeva kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima koji regulišu sistem javne potrošnje u Crnoj Gori.

[27] „Sl. list CG," br. 20/14, 56/14,70/17, 04/18 i 55/18

Obuhvat revizije - Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu je obuhvaćen sistem planiranja, evidentiranja i izvještavanja u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti,[28] Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština[29] i Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave[30].

Pored dokumentacije i izvještaja koji su kontrolisani u Ministarstvu finansija – Državnom trezoru, obuhvaćeni su i pojedinačni finansijski izvještaji, evidencija i dokumentacija po potrošačkim jedinicama. U skladu sa predmetom revizije vršena je kontrola i to:

- **Neizmirenih obaveza kod potrošačkih jedinica**: Skupštine Crne Gore, Sudstva, Ministarstva odbrane i Ministarstva prosvjete.
  - **Izdataka (po linijama izdataka) kod potrošačkih jedinica,** u skladu sa odabranim uzorkom kod: Skupštine Crne Gore, Sudstva, Tužilaštva, Ministarstva zdravlja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva javne uprave, Ministarstva ekonomije, Ministarstva finansija, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Uprave policije, Uprave za željeznice, Uprave za kadrove, Uprave za saobraćaj, Uprave za imovinu, Uprave za igre na sreću, Uprave za šume, Fonda PIO, Fonda za obeštećenje, Zavoda za zapošljavanje i Centra za stručno obrazovanje.
- **Kapitalnog budžeta kod:** Uprave za saobraćaj i Uprave javnih radova.
- **Javnih nabavki kod:** Uprave za imovinu, Uprave za saobraćaj i Uprave javnih radova.
- **Imovine**
- **Sistem unutrašnjih kontrola kod:** Skupštine Crne Gore, Sudstva, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva ekonomije, Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva javne uprave, Uprave za kadrove, Uprave za željeznice, Poreske uprave, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, Fonda PIO, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Uprave policije, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju.

3. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, da su sastavljeni u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da su poslovne aktivnosti, finansijske transakcije i informacije usklađene sa zakonskim, podzakonskim aktima i drugim propisima. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika, kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. U fazi planiranja finansijske revizije utvrđena je materijalnost na nivou od 0,52% (13.490.764,73 €) od ukupnih izdataka za finansijske izvještaje kao cjelinu, odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to značajno ne utiče na njihovu istinitost i objektivnost.

4. SISTEM EVIDENCIJE

Sistem evidencije budžeta Crne Gore zasnovan je na gotovinskoj ili modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu sastavljen je na osnovu Glavne knjige trezora koja se vodi u Ministarstvu finansija i na osnovu evidencija potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice pripremaju finansijske izvještaje u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave i

[28] "Sl. list CG", br. 20/14, 56/14,70/17, 04/18 i 55/18
[29] „Sl. list CG“, br. 72/16
[30] „Sl. list CG“, br. 23/14 i 71/19

dostavljaju ih do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu na sljedećim obrascima: Izvještaj o novčanim tokovima I – ekonomska klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima II – funkcionalna klasifikacija, Izvještaj o novčanim tokovima III, Izvještaj o novčanim tokovima IV, Izvještaj o neizmirenim obavezama, Konsolidovani izvještaj potrošačke jedinice koja u svom sastavu ima javne ustanove, Izvještaj o konsolidovanoj budžetskoj potrošnji, Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine i Izvještaj o načinu utroška sredstava budžetske rezerve.

II DIO – UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. PLANIRANJE BUDŽETA

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirani su primici u iznosu od 2.204.016.306,00 €, dok su javna potrošnja i otplata glavnice duga planirane u iznosu od 2.384.016.306,04 €, uz korišćenje depozita države u iznosu od 180.000.000,04 €. Tokom 2019. godine, izvršene su izmjene i dopune Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019.godinu (u daljem tekstu: rebalans) za 2019. godinu i to kroz Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Budžetu Crne Gore za 2019.godinu od 05.08.2019. godine.

Podaci o strukturi promjena, planiranih Izmjenama i dopunama zakona o Budžetu Crne Gore za 2019.godinu od 05.08.2019. godine, prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 1 – Konsolidacija fiskalnih podataka za 2019. godinu

		OPIS	Zakon o Budžetu CG za 2019 godinu	Rebalans 05.08.2019	Razlika	Neto preusmjeravanja	Planirano - Tekući budžet
1.		**Gotovinski prilivi**	**1.828.003.510,11**	**1.834.032.913,77**	**6.029.403,66**	**0,00**	**1.834.032.913,77**
		Tekući prihodi	**1.768.736.601,86**	**1.781.041.249,77**	**12.304.647,91**	**0,00**	**1.781.041.249,77**
	1.1	Porezi	1.115.660.642,72	1.122.669.950,99	7.009.308,27	**0,00**	1.122.669.950,99
	1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu	531.024.373,95	534.213.514,08	3.189.140,13	**0,00**	534.213.514,08
	1.3	Takse	14.708.726,63	15.318.488,93	609.762,30	**0,00**	15.318.488,93
	1.4	Naknade	36.495.629,59	31.390.844,86	-5.104.784,73	**0,00**	31.390.844,86
	1.5	Ostali prihodi	70.847.228,97	77.448.450,91	6.601.221,94	**0,00**	77.448.450,91
	1.6	Primici od otplate kredita	7.866.908,25	8.511.664,00	644.755,75	**0,00**	8.511.664,00
	1.7	Donacije i transferi	51.400.000,00	44.480.000,00	-6.920.000,00	**0,00**	44.480.000,00
2.		**Gotovinska plaćanja**	**1.970.196.306,04**	**1.976.630.405,45**	**6.434.099,41**	**0,00**	**1.976.630.405,45**
	2.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	472.059.398,15	472.059.398,15	0,00	**5.981.101,34**	478.040.499,49
	2.2	Ostala lična primanja	15.323.725,45	15.328.225,45	4.500,00	**1.618.309,53**	16.946.534,98
	2.3	Rashodi za materijal	36.691.827,66	36.691.827,66	0,00	**-2.061.510,80**	34.630.316,86
	2.4	Rashodi za usluge	82.993.931,57	83.075.244,97	81.313,40	**1.522.306,76**	84.597.551,73
	2.5	Rashodi za tekuće održavanje	23.137.903,60	23.137.903,60	0,00	**-40.762,07**	23.097.141,53
	2.6	Kamate	95.752.700,00	95.752.700,00	0,00	**-37.113.352,98**	58.639.347,02
	2.7	Renta	9.821.101,76	9.821.101,76	0,00	**1.402.778,83**	11.223.880,59
	2.8	Subvencije	30.814.600,00	30.814.600,00	0,00	**1.513.355,15**	32.327.955,15
	2.9	Ostali izdaci	49.503.923,40	48.603.923,40	-900.000,00	**6.533.030,88**	55.136.954,28
	2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	554.472.497,87	557.842.584,47	3.370.086,60	**-1.726.693,57**	556.115.890,90
	2.11	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	208.898.534,96	220.942.061,96	12.043.527,00	**15.256.237,07**	236.198.299,03
	2.12	Kapitalni izdaci	349.916.159,62	327.316.159,62	-22.600.000,00	**6.731.858,26**	334.048.017,88
	2.13	Pozajmice i krediti	2.280.001,00	2.280.001,00	0,00	**918.027,01**	3.198.028,01
	2.14	Otplata garancija		9.434.672,41	9.434.672,41	**0,00**	9.434.672,41
	2.15	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	18.530.001,00	18.530.001,00	0,00	**-296.871,55**	18.233.129,45
	2.16	Rezerve	20.000.000,00	25.000.000,00	5.000.000,00	**-237.813,86**	24.762.186,14
3		**Gotovinski deficit/suficit (1-2)**	**-142.192.795,93**	**-142.597.491,68**	**-404.695,75**	**0,00**	**-142.597.491,68**
4		**Primarni deficit/suficit**	**-46.440.095,93**	**-46.844.791,68**	**-404.695,75**	**-37.113.352,98**	**-83.958.144,66**
5		**Izvori finansiranja gotovinskog deficita**	**182.412.795,93**	**182.817.491,68**	**404.695,75**	**0,00**	**182.817.491,68**
6		**Neto pozajmljivanje**	**-3.587.204,11**	**-3.181.935,36**	**405.268,75**	**0,00**	**-3.181.935,36**
	6.1	Pozajmice i krediti iz domaćih i inostranih izvora	370.012.795,89	370.418.064,64	405.268,75	0,00	370.418.064,64
	6.2	Otplata duga	373.600.000,00	373.600.000,00	0,00	0,00	373.600.000,00
7		**Prodaja imovine**	**6.000.000,00**	**6.000.000,00**	**0,00**	**0,00**	**6.000.000,00**
8		**Kupovina hartija od vrijednosti**	**-40.220.000,00**	**-40.220.000,00**	**0,00**	**0,00**	**-40.220.000,00**
9		**Neto promjena gotovine**	**180.000.000,04**	**179.999.427,04**	**-573,00**	**0,00**	**179.999.427,04**
10		**Neto povećenje smanjenje obaveza (9.1 - 9.2)**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
	10.1	Stanje neizmirenih obaveza na dan 31.12.2019. g.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	10.2	Stanje neizmirenih obaveza na dan 31.12. 2018. g.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11		**Korigovani izdaci (2. + 10)**	**1.970.196.306,04**	**1.976.630.405,45**	**6.434.099,41**	**0,00**	**1.976.630.405,45**
12		**Gotovinski prilivi (1.)**	**1.828.003.510,11**	**1.834.032.913,77**	**6.029.403,66**	**0,00**	**1.834.032.913,77**
13		**Modifikovani gotovinski deficit/suficit (12 - 11)**	**-142.192.795,93**	**-142.597.491,68**	**-404.695,75**	**0,00**	**-142.597.491,68**
14		**Izvori finansiranja deficita**	**182.412.795,93**	**182.817.491,68**	**404.695,75**	**0,00**	**182.817.491,68**
	14.1	**Neto pozajmljivanje**	**-3.587.204,11**	**-3.181.935,36**	405.268,75	**0,00**	**-3.181.935,36**
	14.2	**Prodaja imovine**	**6.000.000,00**	**6.000.000,00**	0,00	**0,00**	**6.000.000,00**
	14.3	**Obaveze prema dobavljačima**	**0,00**	**0,00**	0,00	**0,00**	**0,00**
15		**Kupovina hartija od vrijednosti**	**-40.220.000,00**	**-40.220.000,00**	**0,00**	**0,00**	**-40.220.000,00**
16		**Neto promjena gotovine**	**180.000.000,04**	**179.999.427,04**	**-573,00**	**0,00**	**179.999.427,04**

Rebalansom od 05.08.2019. godine, javna potrošnja je uvećana za 6.434.099,41 €, sa planiranim povećanjem tekućih prihoda od 12.304.647,91 € i smanjenjem prihoda od donacija u iznosu od 6.920.000,00 €, što je uticalo na povećanje gotovinskog deficita u iznosu od 404.695,75 €. Nivo iskazanih promjena, na strani izvora finansiranja javne potrošnje iznosi 6.434.672,41 €.

Tabela 2 – Konsolidacija planiranog neto zaduženja

OPIS		Zakon o Budžetu CG za 2019 godinu	Rebalans 05.08.2019	Razlika[31]	Neto preusmjeravanja	Planirano - Tekući budžet
1	Primici	**2.204.016.306,00**	**2.210.450.978,41**	6.434.672,41	**0,00**	**2.210.450.978,41**
2	Povećanje - Smanjenje gotovine	**180.000.000,04**	**179.999.427,04**	**- 573,00**	**0,00**	**179.999.427,04**
3	Izdaci	**2.384.016.306,04**	**2.390.450.405,45**	6.434.099,41	**0,00**	**2.390.450.405,45**

Zakon o budžetu Crne Gore za 2019. godinu izmijenjen je putem rebalansa i tekućim preusmjeravanjima koji su se u najvećem dijelu odnosili na povećanje bruto zarada u iznosu od 5.981.101,34 €, povećanje transfera institucijama, pojedinicima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 27.299.764,07 € i povećanje izdataka za otplatu garancija u iznosu od 9.434.672,41 €. Povećanje sredstava za ove namjene obezbijeđeno je kroz smanjenjem plana kamata u iznosu od 37.113.352,98 €, plana sredstava za kapitalne izdatke u iznosu od 15.868.141,74 €, kao i drugih. Promjene u strukturi budžeta po linijama izdataka prikazane su u narednoj tabeli:

Tabela 3 – Promjene u strukturi budžeta po linijama izdataka

OPIS	REBALANS		TEKUĆA PREUSMJERAVANJA		UKUPNO PROMJENE	
	POVEĆANE	SMANJENJE	POVEĆANE	SMANJENJE	POVEĆANE	SMANJENJE
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	0,00	0,00	5.981.101,34	0,00	5.981.101,34	0,00
Ostala lična primanja	4.500,00	0,00	1.618.309,53	0,00	1.622.809,53	0,00
Rashodi za materijal	0,00	0,00	0,00	-2.061.510,80	0,00	-2.061.510,80
Rashodi za usluge	81.313,40	0,00	1.522.306,76	0,00	1.603.620,16	0,00
Rashodi za tekuće održavanje	0,00	0,00	0,00	-40.762,07	0,00	-40.762,07
Kamate	0,00	0,00	0,00	-37.113.352,98	0,00	-37.113.352,98
Renta	0,00	0,00	1.402.778,83	0,00	1.402.778,83	0,00
Subvencije	0,00	0,00	1.513.355,15	0,00	1.513.355,15	0,00
Ostali izdaci	0,00	-900.000,00	6.533.030,88	0,00	6.533.030,88	-900.000,00
Transferi za socijalnu zaštitu	3.370.086,60	0,00	0,00	-1.726.693,57	3.370.086,60	-1.726.693,57
Transferiinstitucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	12.043.527,00	0,00	15.256.237,07	0,00	27.299.764,07	0,00
Kapitalni izdaci	0,00	-22.600.000,00	6.731.858,26	0,00	6.731.858,26	-22.600.000,00
Pozajmice i krediti	0,00	0,00	918.027,01	0,00	918.027,01	0,00
Otplata garancija	9.434.672,41	0,00	0,00		9.434.672,41	0,00
Otplata oabveza iz prethodnog perioda	0,00	0,00	0,00	-296.871,55	0,00	-296.871,55
Rezerve	5.000.000,00	0,00	0,00	-237.813,86	5.000.000,00	-237.813,86
Kupovina hartija od vrijednosti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	**29.934.099,41**	**-23.500.000,00**	**41.477.004,83**	**-41.477.004,83**	**71.411.104,24**	**-64.977.004,83**

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu, u sumarnoj tabeli primitaka i izdataka[32] utvrđeno je bruto zaduženje u iznosu od 370.012.795,89 €, dok je gornja granica bruto zaduženja[33] utvrđena u iznosu od 807.000.000,00 €. Rebalansom od 05.08.2019. godine utvrđeno bruto zaduženje iznosi 370.418.064,64 €, a gornja granica bruto zaduženja 1.307.000.000,00 €, što predstavlja povećanje u iznosu od 500.000.000,00 €. Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu utvrđen je plan otplate kredita i hartija od vrijednosti u iznosu od 373.600.000,00 € i nije bilo izmjena kod ovih izdataka rebalansom od 05.08.2019. godine.

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu bruto zaduženje iz inostranih i domaćih izvora finansiranja iskazano je u iznosu od 1.015.018.293,43 €, a ukupno neto zaduženje u iznosu od 507.677.040,34 €.

Normativni dio sadržan u opštem dijelu Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu, kao i u prethodnim godinama, ostavlja mogućnost većeg zaduživanja od iskazanog u sumarnim tabelama primitaka i izdataka.

[31] U rebalansu od 05.08.2019. godine napravljena je tehnička greška koja je dovela do toga da su ukupni primici veći od izdataka u iznosu od 573,00 €.

[32] Član 3 Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu u kom je naveden sumarni tabelarni pregled primitaka i izdataka ne sadrži sintetički pregled zaduženja iz domaćih i inostranih izvora finansiranja u okviru pozicije 751 - Pozajmice i krediti.

[33] Član 5 Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu koji se odnosi na normativni dio Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I RAČUNSKA TAČNOST

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu obuhvaćena je struktura javne potrošnje kroz planiranje, izvršenje i izvore finansiranja, kao i razlozi nastanka gotovinskog i modifikovanog deficita. U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 143.283.723,33 €, a modifikovani gotovinski deficit u iznosu od 144.489.665,89 €. Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu izvršene su korekcije koje se odnose na javne prihode, izdatke, izvore finansiranja i neizmirene obaveze kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 4 – Gotovinski i modifikovani budžetski rezultat za 2019.godinu

OPIS			Predlog zakona o završnom računu Budžeta CG za 2019. godinu		Nalaz revizije			Neto promjene
			Planirano - Tekući budžet	Izvršeno	Ispravka (+)	Ispravka (-)	Stanje	
1.		**Gotovinski prilivi**	**1.834.032.913,77**	**1.885.212.618,16**	**6.338.964,07**	**-5.810.442,96**	**1.885.741.139,27**	**528.521,11**
		Tekući prihodi	**1.781.041.249,77**	**1.838.734.728,98**	**6.338.964,07**	**-4.532.993,81**	**1.840.540.699,24**	**1.805.970,16**
	1.1	Porezi	1.122.669.950,99	1.172.748.653,12	0,00	0,00	1.172.748.653,12	0,00
	1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu	534.213.514,08	546.265.768,94	0,00	0,00	546.265.768,94	0,00
	1.3	Takse	15.318.488,93	15.661.588,44	0,00	0,00	15.661.588,44	0,00
	1.4	Naknade	31.390.844,86	28.237.754,95	4.532.993,81	0,00	32.770.748,76	4.532.993,81
	1.5	Ostali prihodi	77.448.450,91	75.820.963,53	1.805.970,26	-4.532.993,81	73.093.939,98	-2.727.023,65
	1.6	Primici od otplate kredita	8.511.664,00	8.269.563,31	0,00	-1.277.449,05	6.992.114,16	-1.277.449,05
	1.7	Donacije i transferi	44.480.000,00	38.208.325,87	0,00	0,00	38.208.325,87	0,00
2.		**Gotovinska plaćanja**	**1.976.630.405,45**	**2.028.496.341,49**	**11.492.512,25**	**-11.492.512,25**	**2.028.496.341,49**	**0,00**
	2.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	478.040.499,49	472.853.876,71	285.020,30	-15.141,50	473.123.755,51	269.878,80
	2.2	Ostala lična primanja	16.946.534,98	15.228.326,93	71.272,52	0,00	15.299.599,45	71.272,52
	2.3	Rashodi za materijal	34.630.316,86	33.231.725,99	284.576,29	0,00	33.516.302,28	284.576,29
	2.4	Rashodi za usluge	84.597.551,73	77.664.645,89	1.607.988,32	-2.678,38	79.269.955,83	1.605.309,94
	2.5	Rashodi za tekuće održavanje	23.097.141,53	22.511.706,03	11.111,00	0,00	22.522.817,03	11.111,00
	2.6	Kamate	58.639.347,02	105.803.340,85	0,00	-1.231.295,67	104.572.045,18	-1.231.295,67
	2.7	Renta	11.223.880,59	10.953.661,65	0,00	0,00	10.953.661,65	0,00
	2.8	Subvencije	32.327.955,15	34.566.147,96	0,00	-5.147.473,74	29.418.674,22	-5.147.473,74
	2.9	Ostali izdaci	55.136.954,28	49.959.338,01	515.209,93	-88.358,75	50.386.189,19	426.851,18
	2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	556.115.890,90	554.348.899,90	0,00	-313.044,23	554.035.855,67	-313.044,23
	2.11	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	236.198.299,03	219.689.949,61	8.710.482,87	0,00	228.400.432,48	8.710.482,87
	2.12	Kapitalni izdaci	334.048.017,88	344.885.621,70	6.851,02	-366.661,44	344.518.960,26	-359.810,42
	2.13	Pozajmice i krediti	3.198.028,01	3.176.935,98	0,00	0,00	3.176.935,98	0,00
	2.14	Otplata garancija	9.434.672,41	38.684.699,41	0,00	0,00	38.684.699,41	0,00
	2.15	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	18.233.129,45	20.641.009,28	0,00	-4.327.858,54	16.313.150,74	-4.327.858,54
	2.16	Rezerve	24.762.186,14	24.296.455,59	0,00	0,00	24.296.455,59	0,00
3		**Gotovinski deficit/suficit (1-2)**	**-142.597.491,68**	**-143.283.723,33**	**-5.153.548,18**	**5.682.069,29**	**-142.755.202,22**	**528.521,11**
4		**Primarni deficit/suficit**	**-83.958.144,66**	**-37.480.382,48**	**-5.153.548,18**	**4.450.773,62**	**-38.183.157,04**	**-702.774,56**
5		**Izvori finansiranja gotovinskog deficit**	**182.817.491,68**	**200.612.421,71**	**5.153.548,18**	**-5.682.069,29**	**200.083.900,60**	**-528.521,11**
6		**Neto pozajmljivanje**	**-3.181.935,36**	**507.677.040,34**	**0,00**	**0,00**	**507.677.040,34**	**0,00**
	6.1	Pozajmice i krediti iz dom. i inostranih izvora	370.418.064,64	1.015.018.293,43	0,00	0,00	1.015.018.293,43	0,00
	6.2	Otplata duga	373.600.000,00	507.341.253,09	0,00	0,00	507.341.253,09	0,00
7		**Prodaja imovine**	**6.000.000,00**	**4.278.082,92**	0,00	-528.521,11	**3.749.561,81**	**-528.521,11**
8		**Kupovina hartija od vrijednosti**	**-40.220.000,00**	**-57.328.698,38**	**0,00**	**0,00**	**-57.328.698,38**	**0,00**
9		**Neto promjena gotovine**	**179.999.427,04**	**-311.342.701,55**	**5.153.548,18**	**-5.153.548,18**	**-311.342.701,55**	**0,00**
10		**Neto povećenje smanjenje obaveza (9.1 - 9.2)**	**0,00**	**1.205.942,56**	**0,00**	**0,00**	**1.205.942,56**	**0,00**
	10.1	Stanje neizmirenih obaveza na dan 31.12.2019. g.	0,00	20.554.972,30	0,00	0,00	20.554.972,30	0,00
	10.2	Stanje neizmirenih obaveza na dan 31.12. 2018. g.	0,00	19.349.029,74	0,00	0,00	19.349.029,74	0,00
11		**Korigovani izdaci (2. + 10)**	**1.976.630.405,45**	**2.029.702.284,05**	**11.492.512,25**	**-11.492.512,25**	**2.029.702.284,05**	**0,00**
12		**Gotovinski prilivi (1.)**	**1.834.032.913,77**	**1.885.212.618,16**	**6.338.964,07**	**-5.810.442,96**	**1.885.741.139,27**	**528.521,11**
13		**Modifikovani gotovinski deficit/suficit (12 - 11)**	**-142.597.491,68**	**-144.489.665,89**	**-5.153.548,18**	**5.682.069,29**	**-143.961.144,78**	**528.521,11**
14		**Izvori finansiranja deficita**	**182.817.491,68**	**201.818.364,27**	**5.153.548,18**	**-5.682.069,29**	**201.289.843,16**	**-528.521,11**
	14.1	**Neto pozajmljivanje**	**-3.181.935,36**	**507.677.040,34**	**0,00**	**0,00**	**507.677.040,34**	**0,00**
	14.2	**Prodaja imovine**	**6.000.000,00**	**4.278.082,92**	**0,00**	**-528.521,11**	**3.749.561,81**	**-528.521,11**
	14.3	**Obaveze prema dobavljačima**	**0,00**	**1.205.942,56**	**0,00**	**0,00**	**1.205.942,56**	**0,00**
15		**Kupovina hartija od vrijednosti**	**-40.220.000,00**	**-57.328.698,38**	**0,00**	**0,00**	**-57.328.698,38**	0,00
16		**Neto promjena gotovine**	**179.999.427,04**	**-311.342.701,55**	**5.153.548,18**	**-5.153.548,18**	**-311.342.701,55**	**0,00**

Korekcija gotovinskih priliva u neto iznosu od 528.521,11 € proizilazi iz:

- uvećanja naknada u iznosu od 4.532.993,81 €,
- umanjenja ostalih prihoda u iznosu od 2.727.023,65 €,
- umanjenja primitaka od otplate kredita u iznosu od 1.277.449,05 €.

Korekcija izdataka se odnosi na:

- **Uvećanje izdataka u neto iznosu od 11.379.482,60 € i to:**
  - bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 269.878,80 €,
  - ostalih ličnih primanja u iznosu od 71.272,52 €,
  - rashoda za materijal u iznosu od 284.576,29 €,
  - rashoda za usluge u iznosu od 1.605.309,94 €,
  - rashoda za tekuće održavanje u iznosu od 11.111,00 €,
  - ostalih izdataka u iznosu od 426.851,18 €,
  - transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 8.710.482,87 €.
- **Umanjenje izdataka u neto iznosu od 11.379.482,60€ i to:**
  - kamata u iznosu od 1.231.295,67 €,
  - subvencija u iznosu od 5.147.473,74 €,
  - transfera za socijalnu zaštitu u iznosu od 313.044,23 €,
  - kapitalnih izdataka u iznosu od 359.810,42 €,
  - otplate obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 4.327.858,54 €.

Korekcija primitaka od prodaje imovine se odnosi na umanjenje u iznosu od 528.521,11 €.

U skladu sa nalazima revizije gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 142.755.202,22 €, a modifikovani gotovinski deficit u iznosu od 143.961.144,78 €.

Izvještaj o novčanim tokovima (INT) za period od 2015. - 2019. godine dat je u narednoj tabeli i to:

Tabela 5 - Izvještaj o novčanim tokovima za period 2015 – 2019. godina

OPIS	2015	2016	2017	2018	2019
			BILANS TEKUĆIH TRANSAKCIJA		
TEKUĆI PRIHODI	*1.312.180.585,31*	*1.470.808.839,11*	*1.534.411.996,24*	1.719.418.381,61	*1.847.532.813,40*
TEKUĆA BUDŽETSKA POTROŠNJA	*1.361.467.111,98*	*1.515.118.543,21*	*1.515.247.753,30*	1.617.141.241,53	*1.683.970.530,21*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**- 49.286.526,67**	**-44.309.704,10**			
VIŠAK GOTOVINE			**19.164.242,94**	**102.277.140,08**	**163.562.283,19**
			BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA		
PRIMICI OD PRIVATIZACIJE I PRODAJE IMOVINE, IPA I DONACIJE	*22.370.996,12*	*20.461.959,64*	*38.052.796,87*	*42.355.168,09*	*41.957.887,68*
KAPITALNI IZDACI	*256.488.589,42*	*106.908.718,07*	*287.888.325,48*	*390.979.023,80*	*401.854.509,66*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA	**-234.117.593,30**	**-86.446.758,43**	**-249.835.528,61**	**-348.623.855,71**	**-359.896.621,98**
VIŠAK GOTOVINE					
			BILANS TRANSAKCIJA FINANSIRANJA		
PRILIVI OD POZAJMICA I KREDITA IZ DOMAĆIH I INOSTRANIH IZVORA	*832.790.323,20*	*649.560.576,06*	*612.839.852,38*	*1.146.260.025,37*	*1.015.018.293,43*
OTPLATA DUGA	*541.742.968,76*	*533.116.186,31*	*358.600.568,85*	*695.216.625,50*	*507.341.253,09*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA					
VIŠAK GOTOVINE	**291.047.354,44**	**116.444.389,75**	**254.239.283,53**	**451.043.399,87**	**507.677.040,34**
			NETO PROMJENA GOTOVINE		
GOTOVINSKI PRILIVI	*2.167.341.904,62*	*2.140.831.374,81*	*2.185.304.645,49*	*2.908.033.575,07*	*2.905.566.036,73*
GOTOVINSKI IZDACI	*2.159.698.670,16*	*2.155.143.447,59*	*2.161.736.647,63*	*2.703.336.890,83*	*2.593.166.292,96*
NEDOSTAJUĆA GOTOVINA		**-4.312.072,78**			
VIŠAK GOTOVINE	**7.643.234,46**		**23.567.997,86**	**204.696.684,24**	**311.342.701,55**
POČETNO STANJE GOTOVINE	**12.200.479,38**	**19.843.713,84**	**5.531.641,06**	**29.099.638,92**	**233.796.323,33**
POVEĆANJE/SMANJENJE GOTOVINE	**7.643.234,46**	**-14.312.072,78**	**23.567.997,86**	**204.696.684,24**	**311.342.701,55**
KRAJNJE STANJE GOTOVINE	**19.843.713,84**	**5.531.641,06**	**29.099.638,92**	**233.796.323,16**	**545.139.024,88**

Analizom izvještaja o novčanim tokovima za 2019. godinu, utvrđeno je:

- da su tekuće aktivnosti u iznosu od 1.683.970.530,21 € finansirane iz tekućih prihoda koji iznose 1.847.532.813,40 € i da je ostvaren višak gotovine u iznosu od 163.562.283,19 €;
- da su kapitalni izdaci u iznosu od 401.854.509,66 € finansirani iz primitaka od prodaje imovine, sredstava iz IPA fondova i donacija u iznosu od 41.957.887,68 €. Nedostajuća sredstva za finansiranje kapitalnih izdataka u iznosu od 359.896.621,98 € obezbijeđena su iz viška gotovine iz tekućih aktivnosti u iznosu od 163.562.283,19 € i transakcija finansiranja u iznosu od 196.334.338,79 €;

- da je višak gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 507.677.040,34 € iskorišćen za finansiranje kapitalnih izdataka u iznosu od 196.334.338,79 €, pa je povećano stanje gotovine u iznosu od 311.342.701,55 € i na 31.12.2019. godine iznosi 545.139.024,88 €

2.1. Izvori finansiranja deficita

Izvori finansiranja deficita iskazani su za gotovinski i modifikovani gotovinski deficit. Izvori finansiranja gotovinskog deficita iskazani su kroz neto pozajmice i prilive od prodaje imovine, dok je finansiranje korigovanog gotovinskog deficita uvećano za neto promjenu neizmirenih obaveza. Struktura izvora finansiranja deficita na gotovinskoj i modifikovanoj osnovi prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 6 - Struktura izvora finansiranja deficita

OPIS	IZNOSI		
	Predlog zakona o završnom računu Budžeta CG za 2019. godinu	Korekcije	Utvrđeno revizijom
Gotovinski deficit budžeta	- 143.283.723,33	528.521,11	- 142.755.202,22
Povećanje/smanjenje depozita	- 311.342.701,55	-	- 311.342.701,55
Kupovina hartija od vrijednosti	- 57.328.698,38	-	- 57.328.698,38
UKUPNO	**- 511.955.123,26**	**528.521,11**	**- 511.426.602,15**
Domaći izvori finansiranja	185.022.441,72	-	185.022.441,72
Inostrani izvori finansiranja	322.654.598,62	-	322.654.598,62
Prodaja imovine	4.278.082,92	- 528.521,11	3.749.561,81
UKUPNO	**511.955.123,26**	**- 528.521,11**	**511.426.602,15**
Korigovani gotovinski deficit budžeta	- 144.489.665,89	528.521,11	- 143.961.144,78
Povećanje/smanjenje depozita	- 311.342.701,55	-	- 311.342.701,55
Kupovina hartija od vrijednosti	- 57.328.698,38	-	- 57.328.698,38
UKUPNO	**- 513.161.065,82**	**528.521,11**	**- 512.632.544,71**
Domaći izvori finansiranja	185.022.441,72	-	185.022.441,72
Inostrani izvori finansiranja	322.654.598,62	-	322.654.598,62
Prodaja imovine	4.278.082,92	- 528.521,11	3.749.561,81
Neto povećanje/smanjenje neizmirenih obaveza	1.205.942,56	-	1.205.942,56
UKUPNO	**513.161.065,82**	**- 528.521,11**	**512.632.544,71**

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 143.283.723,33 €, povećanje gotovine u iznosu od 311.342.701,55 € I kupovina hartija od vrijednosti u iznosu 57.328.698,38 €, a finansirani su neto pozajmljivanjem u iznosu 507.677.040,34 € i prodajom imovine u iznosu 4.278.082,92 €. Revizijom je utvrđeno da gotovinski deficit budžeta treba umanjiti za 528.521,11 €, tako da gotovinski deficit iznosi 142.755.202,22 €, a prilivi od prodaje imovine 3.749.561,81 €.

Povećanje neizmirenih obaveza iskazano u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iznosi 1.205.942,56 €, dok je modifikovani gotovinski deficit iskazan u iznosu od 144.489.665,89 €. Nakon korekcija primitaka od prodaje imovine u iznosu od 528.521,11 € modifikovani deficit je umanjen i iznosi 143.961.144,78 €.

2.2. Revizija usaglašenosti gotovinskih tokova

Prikupljanje javnih prihoda - Državna revizorska institucija je izvršila provjeru usaglašenosti budžetskih prihoda i rashoda, kao i transakcija finansiranja sa podacima iskazanim u Centralnoj banci Crne Gore provjerom gotovinskih priliva i odliva preko računa koji su namijenjeni za prikupljanje i raspored javnih prihoda. Uplata javnih prihoda uređena je Naredbom o načinu uplate javnih prihoda[34]. Računi namijenjeni za uplatu javnih prihoda i prenos na Centralni račun državnog trezora su: Uprava carina 805 (transakcioni račun 90700000008050150), Poreska uprava 820 (transakcioni račun 90700000008200112), Ministarstvo unutrašnjih poslova 825 (transakcioni račun 907000000008250164) i Uprava policije 840 (transakcioni račun 907000000008400126). Naplata prihoda ministarstava i drugih organa uprave vrši se preko uplatnog računa 832, a prihodnu izjavu

[34] „Sl.list CG," br.30/18 i 36/19

sačinjava Direktorat državnog trezora. Uplate javnih prihoda na uplatne račune po prihodnim jedinicama, prema podacima Centralne banke Crne Gore i njihov prenos na Centralni račun državnog trezora, dati su u narednoj tabeli:

Tabela 7 – Naplata javnih prihoda u 2019. godini

Opis	OBRAČUNSKI RAČUNI			
	Uplatni računi	Prilivi	Prenos na Centralni račun	Prenosi na ostale bankarske račune
Uprava carina Crne Gore	805	819.754.771,45	808.595.189.83	11.159.581,62
Poreska uprava Crne Gore	820	1.178.049.335,76	1.151.914.280,49	26.135.055,27
Ministarstvo unutrašnjih poslova	825	12.406.313,17	12.376.427,76	29.885,41
Uprava policije	840	4.530.401,32	4.526.092,78	4.308,54
Ministarstva i drugi organi uprave	832	88.775.092,66	88.775.092,66	
Ukupni transakcioni računi		**2.103.515.914,36**	**2.066.187.083,52**	**37.328.830,84**
Ostalo			298.979,00	
Ukupno		**2.103.515.914,36**	**2.066.486.062,52**	

Ukupni prilivi kao i odlivi sredstava na uplatnim računima prihodnih jedinica iznose 2.103.515.914,36 €. Prenešena sredstva na Centralni račun državnog trezora iznose 2.066.486.062,52 €. Razlika između odliva sredstava sa obračunskih računa i priliva sredstava na Centralni račun državnog trezora u iznosu od 37.328.830,84 € odnosi se na prenos sredstava po osnovu povraćaja više uplaćenih sredstava, preusmjere, uključujući i raspored sredstava na račun Ministarstva finansija – naplata dospjelih, a nenaplaćenih poreza i doprinosa. Navedeni prenos sredstava je vršen sa računa Uprave carina u iznosu od 11.159.581,62 €, Poreske uprave 26.135.055,27 €, Ministarstva unutrašnjih poslova 29.885,41€ i Uprave policije 4.308,54 €.

Centralni račun državnog trezora - Priliv i odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2019. godini iznosio je 2.066.486.062,52 € i odnosi se na priliv od prihodnih jedinica i odlive sredstava kako je dato u narednoj tabeli i to:

Tabela 8 – Prikupljanje i raspored sredstava sa Centralnog računa državnog trezora

CENTRALNI RAČUN - 907-83201-98			
Prilivi		**Odlivi**	
Početno stanje	-	1.837.375.736,19	Glavni račun državnog trezora
Uprava carina Crne Gore	808.595.189,83	37.432.727,92	Egalizacioni fond
Poreska uprava Crne Gore	1.151.914.280,49	9.052.855,80	Morsko dobro
Ministarstvo unutrašnjih poslova	12.376.427,76	63.847.038,52	Opštine
Uprava policije	4.526.092,78	319.902,16	Veterinarska komora i ambulante
Ministarstva i drugi organi	88.775.092,66	246.652,51	Zajednica opština
Ukupno	**2.066.187.083,52**	116.665.655,79	Raspored po rješenjima MF
Ostalo	298.979,00	1.545.493,63	Raspored po rješenjima MF- sa uplatnog računa 832
Ukupno	**2.066.486.062,52**	**2.066.486.062,52**	**Ukupno**

Odliv sredstava sa Centralnog računa državnog trezora u 2019. godini iznosi 2.066.486.062,52 €, a raspoređena sredstva preko prihodnog modela iznose 2.064.940.568,89 €[35].

Glavni račun državnog trezora – Pregled stanja i prometa sredstava na račun broj 907000000083001-19 - Glavni račun državnog trezora, preko kojeg se vrše uplate i isplate državnog novca za potrebe korisnika budžeta dat je u narednoj tabeli:

Tabela 9 – Priliv i odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora

GLAVNI RAČUN DRŽAVNOG TREZORA - 907000000083001-19			
Početno stanje	**16.459.838,26**	2.059.961.347,42	**Odlivi sa računa**
Priliv sa Centralnog računa	1.837.467.030,15		
Ostali prilivi	349.610.904,79		
Priliv	**2.187.077.934,94**		
Ukupni priliv (sa početnim stanjem)	**2.203.537.773,20**	**143.576.425,78**	**Krajnje stanje gotovine**

[35] Razlika u iznosu od 1.545.493,63 € se odnosi na prenos sredstava (povraćaj i preusmjeri) sa računa ministarstava, drugih organa uprave i pravosuđa (832), prenos neraspoređenih sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na Glavni račun državnog trezora nakon 12[h] na 31.12.2019. godine, prenos sredstava po osnovu pogrešno realizovanih transakcija uključujući prenose koje se sprovode radi korekcije pogrešno realizovanih transakcija.

Raspoloživa sredstva na Glavnom računu državnog trezora iznosila su 2.203.537.773,20 € i nastala su iz priliva u iznosu od 2.187.077.934,94 € i početnog stanja gotovine u iznosu od 16.459.838,26 €. Prema raspoloživoj dokumentaciji „ostali prilivi" u iznosu od 349.610.904,79 € se odnose na prenose sredstava na Glavni račun državnog trezora sa državnih bankovnih računa/partija otvorenih u Centralnoj banci i u poslovnim bankama. Odliv sredstava sa Glavnog računa državnog trezora iznosio je 2.059.961.347,42 €, tako da je krajnje stanje gotovine 143.576.425,78 €.

Egalizacioni fond - Prenešena sredstva u iznosu od 37.432.727,92 € odnose se na sredstva koja se obezbjeđuju iz prihoda u skladu sa članom 15 Zakona o finansiranju lokalne samouprave[36] i to:

- poreza na dohodak fizičkih lica u visini od 11% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu,
- poreza na promet nepokretnosti u visini od 10% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu,
- poreza na upotrebu motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica u visini od 100% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu;
- koncesionih naknada od igara na sreću u visini od 40% ukupno ostvarenih prihoda po tom osnovu.

JP Morsko dobro – Prenešena sredstva iznose 9.052.855,80 €, a odnose se na pripadajući dio naknade za korištenje morskog dobra, prihoda koje ostvaruje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore na način utvrđen Zakonom o morskom dobru[37] (čl. 5 i 8) i cjenovnikom početnih naknada za korišćenje/zakup morskog dobra.

Sredstva prenešena opštinama u 2019. godini, shodno zakonskim rješenjima, iznose 63.847.038,52€. Sredstva su prenešena u skladu sa Zakonom o finansiranju lokalne samouprave, i to:

1. porez na dohodak fizičkih lica, na način i u procentu utvrđenom članom 11;
2. poreza na promet nepokretnosti, na način i u procentu utvrđenom članom 12;
3. koncesionih i drugih naknada za korišćenje dobara od opšteg interesa, na način i u procentu utvrđenom članom 13;
4. godišnje naknade pri registraciji motornih vozila, traktora i priključnih vozila na način i u procentu utvrđenom članom 14.

Veterinarska komora[38] - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Veterinarske komore se odnosi na pripadajući dio naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa u iznosu od 20% u skladu sa čl.41 i 156 Zakona o veterinarstvu[39]. Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa[40].

Veterinarske ambulante - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun veterinarskih ambulanti se odnosi na pripadajući dio naknade za obavljanje poslova službenih kontrola u iznosu od 60% u skladu sa Zakonom o veterinarstvu (čl.138a i 138f). Visina pomenutih naknada utvrđena je Odlukom o visini naknade za izvršene preglede kopitara, papkara, živine, kunića i divljači prije i poslije klanja i svježeg mesa.

Zajednica opština - Prenos sredstava sa Centralnog računa državnog trezora na račun Zajednice opština odnosi se na sredstva kojima se obezbjeđuje finansiranje rada Zajednice opština Crne Gore. Visina članarine određena kao dio prihoda koji se ustupaju opštinama po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica utvrđena je Odlukom o visini članarine za finansiranje rada Zajednice opština[41] (član 2).

[36] „Sl.list CG", br. 03/19
[37] „Sl. list RCG", br. 14/92, 59/92, 27/94, „Sl. list CG", br. 51/08, 21/09, 73/10 i 40/11
[38] Veterinarskoj komori i veterinarskim ambulantama prenijeta su sredstva u ukupnom iznosu od 319.902,16€
[39] "Sl.list CG", br. 30/12, 48/15, 57/15, 52/16 i 43/18
[40] "Sl.list CG", br. 70/18
[41] „Sl list CG", br.6/19

Raspored po rješenjima Ministarstva finansija – Prenešena sredstva iznose 116.665.655,79 € i odnose se na povraćaj i preusmjere poreza na dodatu vrijednost u iznosu od 114.518.691,16 € i preusmjer između pojedinačnih računa i jedinstvenog računa u iznosu od 2.146.964,63 €.

Imajući u vidu da je način finansiranja JP „Morsko dobro“, Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti utvrđen i usklađen sa zakonima, predlaže se da nadležna ministarstva preispitaju postojeća zakonska rješenja i razmotre mogućnost da se navedena pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.

2.3. Glavna knjiga trezora

Članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđeno je da je Glavna knjiga trezora osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, u kojoj se knjiže promjene stanja na kontima. U skladu sa članom 71 Zakona, Državni trezor vodi Glavnu knjigu trezora, dok je članom 64 Zakona utvrđeno da način vođenja računovodstva propisuje Ministarstvo finansija. Ministarstvo finansija – Državni trezor nije u potpunosti uskladilo vođenje Glavne knjige trezora sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije obezbijedilo potpunu evidenciju stanja finansijske imovine (klasa1), kao ni evidenciju obaveza (klasa2) u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Primici iskazani u Glavnoj knjizi trezora iznose 2.904.508.994,51 €, a evidentirane isplate 2.593.166.292,96 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 10 -Prilivi i odlivi sredstava evidentirani u Glavnoj knjizi državnog trezora

GLAVNA KNJIGA DRŽAVNOG TREZORA			
Početno stanje	**233.796.323,33**	472.853.876,71	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca
Porezi	1.172.748.653,12	15.228.326,93	Ostala lična primanja
Doprinosi	546.265.768,94	33.231.725,99	Rashodi za materijal
Takse	15.661.588,44	77.664.645,89	Rashodi za usluge
Naknade	28.237.754,95	22.511.706,03	Rashodi za tekuće održavanje
Ostali prihodi	75.820.963,53	105.803.340,85	Kamate
Primici od prodaje imovine	4.278.082,92	10.953.661,65	Renta
Primici od otplate kredita	8.269.563,31	34.566.147,96	Subvencije
Donacije i transferi	38.208.325,87	49.959.338,01	Ostali izdaci
Pozajmice i krediti	1.015.018.293,43	79.857.118,90	Prava iz oblasti socijalne zaštite
		20.398.152,11	Sredstva za tehnološke viškove
		420.870.901,68	Prava iz oblasti PIO
		21.699.290,62	Ostala prava iz oblasti zdrav. zaštite
		11.523.436,59	Ostala prava iz oblasti zdrav.osiguranja
		219.689.949,61	Transferi inst., poj. nev. i javnom sektoru
		402.214.320,08	Kapitalni izdaci
		3.176.935,98	Pozajmice i krediti
		507.341.253,09	Otplata duga
		38.684.699,41	Otplata garancija
		20.641.009,28	Otplata obaveza iz prethodnog perioda
		24.296.455,59	Rezerve
Ukupni prilivi	**2.904.508.994,51**	**2.593.166.292,96**	**Ukupni odlivi**
Ukupni priliv + p/s	**3.138.305.317,84**	**545.139.024,88**	**Krajnje stanje sredstava**

Gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 233.796.323,33 €, a na kraju u iznosu od 545.139.024,88 €. Ukupno iskazani primici i izdaci evidentirani u Glavnoj knjizi trezora odgovaraju primicima i izdacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu.

2.4. Izvještaj o neizmirenim obavezama

Ministarstvo je uskladilo Izvještaj o neizmirenim obavezama za 2019. godinu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti koji predviđa da se neizmirenim obavezama iz prethodnog perioda smatraju budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospijeća plaćanja,[42] tako da izmijenjena metodologija prezentira neizmirene obaveze na kraju izvještajnog perioda.

Ukupne nekonsolidovane obaveze korisnika centralnog budžeta Crne Gore na 31.12.2018. godine, nakon korekcije od 22.373.853,48€ iznose 221.190.042,90€. Nakon, konsolidacije obaveza u iznosu od 116.757.268,03€, konsolidovane ukupne obaveze na 31.12.2018. godine iznose 104.432.774,87€. Ukupno prikazane nekonsolidovane obaveze budžeta na 31.12.2019. godine iznose 242.693.212,08€. Konsolidacijom obaveza na nivou budžeta, isključene su obaveze u iznosu od 120.456.585,27€, tako da konsolidovane ukupne obaveze na 31.12.2019. godine iznose 122.236.626,81€. Neto povećanje prikazanih konsolidovanih ukupnih obaveza u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu iznosi 17.803.851,94€ odnosno 17,08%.

Uporedni prikaz ukupnih obaveza za 2018. i 2019. godinu dat je u narednoj tabeli:

Tabela 11 – Uporedni prikaz ukupnih obaveza za 2018. i 2019. godinu

redni broj	OPIS	Neizmirene obaveze 2018	Obaveze koje dospijevaju nakon 2018	Ukupne obaveze 2018	Neizmirene obaveze 2019	Obaveze koje dospijevaju nakon 2019	Ukupne obaveze 2019
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**7.568.329,16**	**27.909.101,21**	**35.477.430,37**	**7.802.520,47**	**29.103.103,64**	**36.905.624,11**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	126.903,42	1.617,87	128.521,30	234.620,94	17.435,17	252.056,11
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	59.429,21	72.238,68	131.667,89	138.302,71	9.164,02	147.466,73
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	7.381.996,53	27.894.566,85	35.276.563,38	7.429.596,82	29.076.504,45	36.506.101,27
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**2.164.941,41**	**43.447.148,13**	**45.612.089,54**	**3.819.815,42**	**44.638.150,94**	**48.457.966,36**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**8.503.484,14**	**5.403.826,81**	**13.907.310,95**	**7.736.597,20**	**17.187.579,57**	**24.924.176,77**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**1.083.633,39**	**8.323.668,98**	**9.407.302,37**	**1.070.814,06**	**10.752.820,36**	**11.823.634,42**
5	**Obaveze po pozajmicama i kreditima**						
6	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**28.641,64**	**0,00**	**28.641,64**	**125.225,15**	**0,00**	**125.225,15**
7	**Obaveze iz rezervi**						
8	**Ukupno**	**19.349.029,74**	**85.083.745,13**	**104.432.774,87**	**20.554.972,30**	**101.681.654,51**	**122.236.626,81**

Neizmirene obaveze nakon konsolidacije na 31.12.2018. godine iznose 19.349.029,74 €, dok neizmirene obaveze nakon konsolidacije iskazane u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iznose 20.554.972,30 €, odnosno povećanje neizmirenih obaveza u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu iznosi 1.205.942,56 € ili 6,23%.

Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza[43] iskazano po ekonomskoj klasifikaciji u 2018. godini i 2019. godini dato je u narednoj tabeli:

Tabela 12 – Stanje konsolidovanih neizmirenih obaveza iskazano po ekonomskoj klasifikaciji u 2018. godini i 2019. godini

redni broj	OPIS	Neizmirene obaveze 2018	Neizmirene obaveze 2019
1	**Obaveze za tekuće izdatke (1.1+1.2+1.3)**	**7.568.329,16**	**7.802.520,47**
1.1	Obaveze za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca	126.903,42	234.620,94
1.2	Obaveze za ostala lična primanja	59.429,21	138.302,71
1.3	Obaveze za ostale tekuće izdatke	7.381.996,53	7.429.596,82
2	**Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu**	**2.164.941,41**	**3.819.815,42**
3	**Obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima**	**8.503.484,14**	**7.736.597,20**
4	**Obaveze za kapitalne izdatke**	**1.083.633,39**	**1.070.814,06**
5	**Obaveze po pozajmicama i kreditima**		
6	**Obaveze po osnovu otplate dugova**	**28.641,64**	**125.225,15**
7	**Obaveze iz rezervi**		
8	**Ukupno**	**19.349.029,74**	**20.554.972,30**

[42] Praksa koja je bila na snazi zaključno sa fiskalnom 2018. godinom, kojom su ukupne (dospjele i nedospjele) obaveze identifikovane sa neizmirenim (samo dospjelim) je izmijenjena Izvještajem o neizmirenim obavezama za 2019. godinu gdje je Ministarstvo finansija razdvojilo neizmirene obaveze i obaveze koje dospijevaju nakon fiskalne godine.

[43] Prema podacima Ministarstva finansija

Najveći iznos neizmirenih obaveza na 31.12.2019. godine iskazale su potrošačke jedinice, i to: Fond za zdravstveno osiguranje iznos od 15.230.739,25 €, Ministarstvo prosvjete iznos od 1.172.944,00 € i Uprava javnih radova iznos od 943.027,43 €.

Revizijom izvještaja o neizmirenim obavezama utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

1. Ugovorene obaveze iznad nivoa sredstava odobrenih Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu iznose 1.106.837,90 € i to kod:
   - Sudstva za ugovaranje nabavki kancelarijskog materijala u iznosu od 287.334,80 €;
   - Ministarstva odbrane za ugovaranje nabavki roba i usluga koje se odnose na gorivo, građevinske radove i ostale usluge u iznosu od 138.559,10 €;
   - Ministarstva prosvjete po osnovu obaveza za rashode za energiju i komunalne naknade, u iznosu od 680.944,00 €, prevashodno zbog nedovoljno planiranih sredstava Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu.
2. Obaveze iskazane u Izvještaju, koje se u procesu revizije nijesu mogle potvrditi zbog neusaglašenog stanja, odnose se na: obaveze iskazane kod potrošačke jedinice Sudstvo u iznosu od 490.739,62 € (advokatske, notarske i pravne usluge u iznosu od 452.292,69 € i obaveze nastale po osnovu troškova sudskih postupaka u iznosu od 38.446,93 €).

Potrošačke jedinice su dužne da u skladu sa članom 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ugovaraju obaveze u granicama utvrđenim godišnjim zakonom o budžetu države.

Preporučuje se da sve potrošačke jedinice, prilikom planiranja budžeta, obezbijede usaglašeno stanje neizmirenih obaveza sa Zaštitnikom imovinsko pravnih interesa Crne Gore i isto prezentiraju Ministarstvu finansija.

2.5. Prekoračenje budžetske potrošnje

Revizijom je utvrđeno da je u 2019. godini budžetska potrošnja prekoračena u iznosu od 306.058.912,33 €, kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 13 – Prekoračenje budžetske potrošnje

Opis	Iznos
Ukupan iznos prekoračenja	**306.058.912,33**
Dozvoljena prekoračenja	**302.588.458,07**
Dozvoljena prekoračenja – kamate	48.034.999,89
Dozvoljena prekoračenja - otplata glavnice duga i garancije	163.565.585,28
Dozvoljena prekoračenja - kupovina HOV	17.267.134,48
Dozvoljena prekoračenja - međunarodni ugovori (donacije, IPA sredstva, potrošnja finansirana iz kredita, kofinansiranje donacija i kreditnih ugovora, namjenskih sredstava)	73.057.612,06
Dozvoljena prekoračenja - izdaci finansirani prodajom državne imovine, pružanjem usluga i refundacijama kod Ministarstva odbrane	619.060,36
Dozvoljena prekoračenja - projekat sticanja crnogorskog državljanstva	44.066,00
Prekoračenje po osnovu plaćanja transakcija označenih kao sudske presude	**3.469.256,67**
Nedozvoljeno prekoračenje	**1.197,59**

Od ukupno iskazanog prekoračenja budžetske potrošnje u iznosu od 306.058.912,33 € izdaci u iznosu od 302.588.458,07 € predstavljaju **dozvoljena prekoračenja**. Dozvoljena prekoračenja se odnose na: isplate kamata, otplate glavnice duga i garancija, kupovinu hartija od vrijednosti, izdatke finansirane kroz realizaciju međunarodnih ugovora i izdatke finansirane prodajom državne imovine, pružanje usluga i refundacije, izdatke za realizaciju projekta sticanja crnogorskog državljanstva u skladu sa članom 60 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i odredbama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu („Sl. list CG," br. 087/18 i 045/19).

Prekoračenja po osnovu plaćanja transakcija označenih kao sudske presude se odnose na prekoračenja ostvarena na poziciji 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 3.469.256,67€, dok se nedozvoljeno prekoračenje odnosi na iznos od 1.197,59 € na poziciji ostale usluge - 4149.

U procesu revizije utvrđeno je da u toku 2019. godine Ministarstvo finansija nije vršilo presumjeravanja u potrebnom iznosu, u skladu sa članom 7 stav 2 Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu[44]. Ministarstvo finansija je bilo dužno da sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, nakon nastanka troška po osnovu prinudnog izvršenja, vrši preusmjeravanja u korist potrošačke jedinice kod koje je nastao trošak, u skladu sa Zakonom.

Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija dužni su izvršavati budžet u skladu sa normativnim dijelom godišnjeg zakona o budžetu države.

3. GOTOVINSKI DEPOZITI

Gotovina iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu konfirmisana je na osnovu podataka i dokumentacije dostavljene od Ministarstva finansija i izvoda otvorenih stavki (IOS) od Centralne banke i poslovnih banaka. Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iskazano je stanje depozita na dan 31.12.2019. godine u iznosu od 545.139.025,23 € i 38.477,69 unci zlata po tržišnoj cijeni u iznosu od 51,99 mil. €, što ukupno iznosi 597,13 mil. €. U narednoj tabeli dat je pregled stanja depozita na 31.12.2019. godine,[45] i to:

Tabela 14 – Stanje depozita na dan 31.12.2019. godine

Banke	Računi Ministarstva finansija	Računi državnih fondova	Neutrošena sredstva budžetskih korisnika	Ukupno
Centralna banka Crne Gore	543.928.060,15			543.928.060,15
Crnogorska komercijalna banka, OTP group	142.330,81	216.437,13		358.767,94 €
Podgorička banka, OTP group	1.499,78			1.499,78
Prva banka	8.263,01			8.263,01
neutrošena sredstva budžetskih korisnika			842.434,35	842.434,35
Ukupno	**544.080.153,75**	**216.437,13**	**842.434,35**	**545.139.025,23**

Sredstva depozita na 31.12.2019. godine u iznosu od 545.139.025,23 € nalaze se na:

a) Računima Ministarstva finansija u iznosu od 544.080.153,75 € i to kod sljedećih banaka:
- **Centralne banke Crne Gore** u iznosu od 543.928.060,15 € i odnose se na:
  - Glavni račun državnog trezora broj 907-83001-19 u iznosu od 143.576.425,78 €;
  - Račun za likvidnost broj 907-83101-10 u iznosu od 399.653.154,12 € koji se odnosi na oročene depozite Ministarstva finansija;
  - Depoziti po viđenju Ministarstva finansija u iznosu od 672.416,70 €;
  - Odobreni avans – devizna štednja u iznosu od 26.063,55 €;
- **Crnogorske komercijalne banke, OTP group** u iznosu od 142.330,81 € i odnose se na:
  - Sredstva za isplatu devizne štednje DO u iznosu od 18.866,34 €;
  - Sredstva za isplatu devizne štednje DF i JSD u iznosu od 15.263,22 €;
  - Obeštećenje PIO u iznosu od 108.201,25 €.
- **Podgorička banka, OTP group** u iznosu od 1.499,78 € i odnose se na sredstva za isplatu štednje OB - primljene uplate za staru deviznu štednju u iznosu od 1.499,78 €.
- **Prve banke** u iznosu od 8.263,01[46] € na ime sredstava za isplatu stare devizne štednje OB u iznosu od 3.543,46 € i sredstava za isplatu stare devizne štednje DF i JSD u iznosu od 4.719,55 €.

b) Računima/partijama državnih fondova u iznosu od 216.437,13 € i to kod sljedećih banaka:
- **Crnogorske komercijalne banke, OTP group** u iznosu od 216.437,13 €, a odnose se na:
  - **Fond PIO** u iznosu od 124.165,75 €. / kolateral. Deponovana novčana sredstva za odobrenje kredita radnicima po Ugovoru o namjenskom depozitu zaključen između Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja (br: 01-3492/2 od 11.08.2006. godine) i Crnogorske komercijalne banke (br: 11729 od 09.08.2006. godine).

[44] „Sl. list CG", br. 87/18 i 45/19
[45] Struktura depozita je prikazana bez zlata
[46] Iznos od 3.708,1 € nije konfirmisan i odnosi se na razliku prikazivanja Ministarstva finansija i Prve banke

- **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 17.038,71 € / kolateral. Deponovana novčana sredstva po Ugovoru o namjenskom depozitu zaključenom između Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (br: 3678 od 20.11.2009. godine) i Crnogorske komercijalne banke (br: 434 od 19.11.2009. godine).
- **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 45.232,67 € / kolateral. Novčana sredstva deponovana kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu zaključen između Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (br: 03-1710 od 04.08.2004. godine) i Crnogorske komercijalne banke (br: 7127 od 03.08.2004. godine) i Anex broj 1 Ugovora o oročenom depozitu br: 7127 od 03.08.2004. godine (br: 3679 od 20. 11.2009. godine i br: 433 od 19.11.2009. godine).
- **Fond za zdravstveno osiguranje** u iznosu od 30.000,00 € / kolateral. Novčana sredstva deponovana kao namjenski depozit po Ugovoru o oročenom depozitu, zaključen između Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (br: 03 od 03.01.2007. godine) i Crnogorske komercijalne banke (br: 01-18 od 11.01.2007. godine) i tri aneksa ugovora.

c) Neutrošena sredstva budžetskih korisnika iznose 842.434,35 €, a odnose se na:

- Depozite ambasada u iznosu od 353.168,81 € koji su evidentirani rješenjima Ministarstva finansija i predstavljaju prihod.
- Sredstva u iznosu od 332.574,67 €, koja se odnose na neutrošena sredstva nakon isteka fiskalne godine i to kod: Ministarstva vanjskih poslova 326.821,96 €, Generalnog sekretarijata Vlade 563,91 €, Zavoda za školstvo 15,91 €, Fonda rada 2.530,85 €, Uprave za nekretnine 7,50 €, Ministarstva održivog razvoja i turizma 1.505,12 €, Ministarstva zdravlja 819,42 € i Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu 310,00 €. Sredstva su evidentirana kao gotovinski depozit na osnovu rješenja Ministarstva finansija i istovremeno stornirana kao izdatak za 2019.godinu.
- Sredstva u iznosu od 156.690,87 € evidentirana na osnovu Rješenja Ministarstva finansija broj 06-1494/1 od 13.03.2019. godine, a odnose se na primitke od otplate kredita Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Stanje sredstava na računima/partijama kod Centralne banke Crne Gore i poslovnih banaka na 31.12.2019. godine, prikazano na osnovu raspoložive dokumentacije i potpisanih i ovjerenih IOS-a, koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija i PIB potrošačkih jedinica dato je u narednoj tabeli:

Tabela 15 – Stanje sredstava na računima na 31.12.2019. godine

Banka	Sredstva na računima na 31.12.2019. godine			Predlog Zakona o završnom računu Budžeta CG za 2019. godinu	Sredstva koja nijesu iskazana u Predlogu Zakona o završnom računu Budžeta CG za 2019. godinu
	PIB	PIB	Ukupno		
	Ministarstva finansija	Potrošačke jedinice			
Centralna banka Crne Gore	582.755.445,34		**582.755.445,34**	543.928.060,15	38.827.385,19
Crnogorska komercijalna banka, OTP	15.188.492,65	3.196.835,86	**18.385.328,51**	358.767,94	18.026.560,57
NLB Montenegrobanka	12.687.431,42	2.019.125,48	**14.706.556,90**		14.706.556,90
Prva banka Crne Gore	19.850.597,72	1.167.061,51	**21.017.659,23**	8.263,01	21.009.396,22
Erste banka	9.923.671,44	63.655,32	**9.987.326,76**		9.987.326,76
Podgorička banka, OTP	7.615.916,31	7.155.856,75	**14.771.773,06**	1.499,78	14.770.273,28
Komercijalna banka AD Podgorica	364.936,75	124,09	**365.060,84**		365.060,84
Addiko bank	1.426.695,48		**1.426.695,48**		1.426.695,48
Hipotekarna banka	9.347,73	2.718.800,69	**2.728.148,42**		2.728.148,42
Lovćen banka	1.287.985,55		**1.287.985,55**		1.287.985,55
Nova banka					
Zapad banka					
Universal banka					
Ziraat banka					
Ukupno	**651.110.520,39**	**16.321.459,70**	**667.431.980,09**	**544.296.590,88**	**123.135.389,21**

Sredstva na državnim računima/partijama, koje banke iskazuju kao otvorene stavke (na kontima klase 2) u korist Ministarstva finansija uključujući i stanja sredstava kod potrošačkih jedinica na dan

31.12.2019. godine iznosi 667.431.980,09 € (i sredstva iskazana u valutama: 47.460,29 USD; 2.500,00 CHF; 105,90 GBP), i to:

- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na **PIB Ministarstva finansija** na 31.12.2019. godine iznosi 651.110.520,39 € (i sredstva iskazana u valutama: 17.640,09 USD; 2.500,00 CHF i 105,06 GBP).
- Stanje sredstava na računima/partijama koji su otvoreni na **PIB potrošačkih jedinica** na 31.12.2019. godine iznosi 16.321.459,70 € (i sredstva iskazana u valutama: 29.820,20 USD; 0,84 GBP).

Utvrđeno je da u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu nije iskazan iznos sredstava na računima/partijama **Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica** budžetskih korisnika u iznosu od 123.135.389,21 € (i sredstva iskazana u valutama i to: 47.460,29 USD; 2.500,00 CHF; 105,90 GBP). U narednoj tabeli dat je pregled sredstava koja nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu i to:

Tabela 16 – Stanje sredstava na 31.12.2019. godine

Banka	Sredstva koja nijesu iskazana u Predlogu Zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu	Sredstva iz kredita	Sredstva donacija i IPA	Date pozajmice za Projekat 1000+ stanova	Ukupno	Razlika
Centralna banka Crne Gore	38.827.385,19	482.066,91	34.428.379,13		34.910.446,04	**3.916.939,15**
Crnogorska komercijalna banka, OTP	18.026.560,57	5.048.582,13	5.016.296,50	3.419.224,95	13.484.103,58	**4.542.456,99**
NLB Montenegrobanka	14.706.556,90		3.802.494,27	8.847.058,80	12.649.553,07	**2.057.003,83**
Prva banka Crne Gore	21.009.396,22	2.430.956,23	1.186.171,08	651.191,76	4.268.319,07	**16.741.077,15**
Erste banka	9.987.326,76	7.069.708,18		2.853.963,25	9.923.671,43	**63.655,33**
Podgorička banka, OTP	14.770.273,28		54.645,53	5.679.299,44	5.733.944,97	**9.036.328,31**
Komercijalna banka AD Podgorica	365.060,84			364.936,75	364.936,75	**124,09**
Addiko bank	1.426.695,48			1.426.695,48	1.426.695,48	
Hipotekarna banka	2.728.148,42		9.347,73		9.347,73	**2.718.800,69**
Lovćen banka	1.287.985,55			1.287.985,55	1.287.985,55	
Nova banka						
Zapad banka						
Universal banka						
Ziraat banka						
Ukupno	**123.135.389,21**	**15.031.313,45**	**44.497.334,24**	**24.530.355,98**	**84.059.003,67**	**39.076.385,54**

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu nije iskazano stanje sredstava na računima/partijama Ministarstva finansija i potrošačkih jedinica budžetskih korisnika u iznosu 123.135.389,21 €[47](i sredstva iskazana u valutama i to: 47.460,29 USD; 2.500,00 CHF; 105,90 GBP). Utvrđeno je da se dio navedenih sredstava odnosi na:

- Sredstva na računima na 31.12.2019. godine po osnovu povučenih sredstava **iz kredita** u iznosu od 15.031.313,45 €.
- Sredstva **iz donacija i IPA fondova** u iznosu od 44.497.334,24 € (kao i sredstva u iznosu od 17.640,09 USD, 2.500,00 CHF i 105,06 GBP). U procesu revizije, na bazi raspoložive dokumentacije, utvrđeno je postojanje 445 bankovnih računa koji su otvoreni za potrebe donacija i IPA sredstava. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se nalozi za prenos sredstava sa bankovnih računa koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija kreiraju u Direktoratu državnog trezora na zahtjev potrošačke jedinice korisnika sredstava iz donacija.
- Sredstva u iznosu od 24.530.355,98 € odnose se na obaveze prema Vladi Crne Gore po osnovu sredstava koja su prenešena poslovnim bankama (dati krediti finansijskim institucijama) u cilju realizacije projekta „Socijalno stanovanje za osobe sa niskim primanjima - **Projekat 1000+ stanova“.** Sredstva se nalaze kod osam poslovnih banaka, a za upravljanje i

[47] Iznos od 842.434,35 €, iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu kao neutrošena sredstva budžetskih korisnika, nije uzet u obzir jer nije bilo moguće pouzdano utvrditi na koje račune i kod kojih banaka su se sredstva nalazila na 31.12.2019. godine.

korišćenje sredstava odgovorno je Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija.

Za Projekat 1000+ stanova nijesu otvarani bankovni računi već je vršen prenos sredstava poslovnim bankama (iz kreditnih sredstava CEB-a), shodno Okvirnom ugovoru o zajmu između Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) i Vlade Crne Gore – Ministarstva finansija, a u skladu sa sporazumima o poslovnoj saradnji potpisanim sa komercijalnim bankama koje učestvuju u Projektu i ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+stanova" zaključenim između Vlade Crne Gore (Ministarstva finansija) i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa komercijalnim bankama. Prenos sredstava vršen je po nalogu Ministarstva finansija, a na osnovu dopisa Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa državnih bankovnih računa/partija koji su otvoreni na PIB Ministarstva finansija, za potrebe povlačenja sredstava od Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB). Sredstva poslovnim bankama prenošena su u 2011, 2016, 2017. i 2019. godini u skladu sa zaključenim ugovorima kojima su definisani uslovi i rokovi otplate (glavnice i kamate).

Revizijom gotovinskih depozita utvrđeno je da sredstva u iznosu od 123.135.389,21 € (i sredstva iskazana u valutama i to: 47.460,29 USD; 2.500,00 CHF; 105,90 GBP) nijesu iskazana u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu. Dio navedenih sredstava se odnosi na: sredstva iz kredita u iznosu od 15.031.313,45 €, sredstva iz donacija i IPA fondova u iznosu od 44.497.334,24 € i na sredstva data kao pozajmice za realizaciju Projekta „1000+ stanova" u iznosu od 24.530.355,98 €. Utvrđeno je da sredstva u iznosu od 39.076.385.54 €[48] se nalaze na računima kod Centralne banke i kod poslovnih banaka po strukturi iskazanoj u tabeli 16.

Ministarstvo finansija bi trebalo da u obrazloženju Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore, prikaže sredstva koja se nalaze na računima kod Centralne banke i računima kod poslovnih banaka na kraju obračunskog perioda, kao i njihovu namjenu, u cilju transparentnog korišćenja navedenih sredstava.

4. ZAVRŠNI PORESKI RAČUN

Revizijom Završnog poreskog računa za 2019. godinu provjeravana je računska tačnost podataka iskazanih u poreskom knjigovodstvu. **Početno stanje** na računima klase 3 i klase 7 na dan 01.01.2019. godine dato je u narednoj tabeli[49]:

Tabela 17- Početno stanje na 01.01.2019. godine

Ukupno	Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3 – Dug	273.336.306,75	249.984.414,89	669.742,05	19.338.773,31	26.857.185,04	7.422.687,12	**577.609.109,16**
3 – Pot	369.622.796,89	74.914.926,76	262.688,89	10.440.294,28	1.891.644,80	352.310,12	**457.484.661,74**
7 – Dug	221.882.377,93	68.544.160,26	137.780,92	16.071.713,67	535.351,95	12.494.273,26	**319.662.657,99**
7 – Pot	177.150.331,02	189.468.739,19	544.834,08	23.194.885,76	26.781.728,09	22.646.587,27	**439.787.105,41**

Bilansne pozicije navedene pod stavkom "Ostalo" u iznosu od 7.422.687,12 € za svoja sintetička konta nemaju odgovarajući kod ekonomske klasifikacije prihoda u Glavnoj knjizi trezora, kao ni uplatne račune, a odnose se na: naknade za korišćenje puteva, posebni porez na promet proizvoda, dodatni porez na promet roba i usluga, prirez porezu na dohodak fizičkih lica, porez na dodatu vrijednost pri uvozu čija se naplata vršila preko uplatnog računa – 845, reprogram iz 2004. godine, poreze i doprinose od samostalne djelatnosti.

Početno stanje poreskih potraživanja (klasa 3) iskazano je u iznosu od 577.609.109,16 €, dok je početno stanje preplate po osnovu poreskih potraživanja iznosilo 457.484.661,74 €. Početno

[48] U koji nije uključen iznos sredstava od 842.434,35 €
[49] Podaci preuzeti iz poreske evidencije

knjigovodstveno stanje poreskih potraživanja ne predstavlja stvarni iznos potraživanja, ili preplate na 01.01.2019. godine iz sljedećih razloga:

- nesređene evidencije na analitičkim računima državnih organa zbog čega nije moguće sa sigurnošću utvrditi koliki je njihov iznos duga ili preplate;
- evidentirani dug po osnovu „Reprograma“ iz 2004. godine prikazan na kontima poreske grupe 371 i 319 koji se ne uplaćuju preko uplatnih računa, već direktnim uplatama na Glavni račun Državnog trezora van sistema Poreske uprave;
- nerealizovana rješenja o odloženom plaćanju i rješenja o preusmjeru sredstava;
- odložene obaveze crnogorskih opština za koje u analitičkim karticama nije pomjerena ročnost te je dug koji dospijeva u budućem periodu evidentiran kao dospjeli dug, a nastale promjene se vode vanbilansno;
- nerealizovana rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskih potraživanja.

Promet na računima klase 3, 7 i 1 u periodu od 02.01.2019. godine do 31.12.2019. godine prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 18 – Promet računa po klasama za period 02.01. do 31.12.2019. godine

Ukupno		Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3	Duguje	482.138.639,94	523.410.539,95	547.020,16	35.871.780,13	3.872.616,61	72.979,79	**1.045.913.576,58**
3	Potražuje	451.446.027,16	543.165.015,48	440.767,97	39.168.864,34	1.101.803,40	155,63	**1.035.322.633,98**
1	Duguje	Objedinjena naplata						**723.387.077,39**
1	Potražuje							**723.387.077,39**
1	Duguje	267.473.071,40	3.996.119,24	440.767,97	39.168.864,34	856.578,01	155,63	**311.935.556,59**
1	Potražuje	267.473.071,40	3.996.119,24	440.767,97	39.168.864,34	856.578,01	155,63	**311.935.556,59**
7	Duguje	447.276.555,80	547.364.125,57	440.767,97	39.168.864,34	1.072.164,67	155,63	**1.035.322.633,98**
7	Potražuje	482.138.639,94	523.410.539,95	547.020,16	35.871.780,13	3.872.616,61	72.979,79	**1.045.913.576,58**

Evidencija prometa u poreskom knjigovodstvu je usklađena sa Pravilnikom o poreksom knjigovodstvu. Promet na dugovnoj strani klase 3 u iznosu od 1.045.913.576,58 € odgovara prometu na potražnoj strani klase 7. Promet potražne strane klase 3 iskazan u iznosu od 1.035.322.633,98 € odgovara prometu na dugovnoj strani klase 1, koliko iznosi i promet potražne strane klase 1 koja odgovara dugovnoj strani klase 7.

Stanje na računima klase 3 i klase 7 na dan 01.01.2020. godine dato je u narednoj tabeli i to:

Tabela 19 - Stanje na 01.01.2020. godine

Ukupno	Porezi	Doprinosi	Takse	Naknade	Ostali prihodi	Ostalo	Ukupno
3 – Dug	328.686.411,31	229.010.570,65	719.364,06	23.780.210,39	29.433.937,07	7.452.003,20	**619.082.496,68**
3 – Pot	394.311.609,35	73.692.985,35	211.637,06	18.178.815,57	1.695.751,05	317.952,18	**488.408.750,56**
7 – Dug	222.453.363,52	73.730.365,98	134.511,92	23.898.997,87	849.944,28	12.585.718,59	**333.652.902,16**
7 – Pot	212.542.655,39	170.700.323,27	642.238,92	27.725.085,75	29.905.560,19	22.810.784,76	**464.326.648,28**

Konačno knjigovodstveno stanje poreskog potraživanja (Klasa 3) iznosi 619.082.496,68 €, dok knjigovodstveno stanje preplate po osnovu poreskog potraživanja iznosi 488.408.750,56 €.

Poreska uprava **nije** izvršila knjiženje 1100 ukidnih rješenja i time su ukupna potraživanja prema obveznicima u Poreskom informacionom sistemu umanjena za iznos od 8.285.915,17€, što nije u skladu sa članom 11 Pravilnika o poreskom knjigovodstvu[50].

U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da Poreska uprava evidentira rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja, kao i da se u završnom poreskom računu prezentuju dodatne informacije sa detaljnim obrazloženjem vezanim za reprogram.

[50] Na osnovu podataka preuzetih od Poreske uprave, iznos od 8.285.915,17€ predstavlja glavnicu reprogramiranog duga, dok se kamata automatski obračunava nakon evidencije ukidnog rješenja u poreskom informacionom sistemu

4.1. Mjera naplate poreskih potraživanja u 2019. godini - Državna revizorska institucija je izvršila kontrolu sprovođenja mjera prinudne naplate poreskih potraživanja od strane Poreske uprave prema 254 najveća poreska dužnika po osnovu nenaplaćenog poreza na dodatu vrijednost, poreza na dobit, poreza na promet nepokretnosti i koncesija[51]. Poreski dug kontrolisanih poreskih obveznika na 31.12.2019. godine iznose 111.660.328,61 €, pri čemu se 75.832.028,47 € odnosi na poreske obveznike koji su reprogramirali svoje obaveze, a 35.828.300,14 € na poreske obveznike koji nijesu reprogramirali svoje obaveze, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 20 – Sumarni pregled analitičkih kartica kontrolisanih poreskih obveznika

OPIS	Broj kontrolisanih poreskih dužnika	Potraživanja na analitičkim karticama				Nedospjeli dug po osnovu reprograma na 31.12.2019.	Ukupno stanje duga na 31.12.2019.
		Početno stanje	Duguje	Potražuje	Krajnje stanje		
Poreski obv.koji su reprogramirali por. dug	**110**	**29.806.695,16**	**44.392.673,71**	**30.010.255,46**	**44.189.113,41**	**31.642.915,06**	**75.832.028,47**
Poreski obv. kojima su ukinuta rješ. o reprog.	49	19.711.959,42	14.777.088,60	2.420.908,02	32.068.140,00	9.489.903,60	41.558.043,60
Poreski obv. kojima nijesu ukin. rješ. o rep.	61	10.094.735,74	29.615.585,11	27.589.347,44	12.120.973,41	22.153.011,46	34.273.984,87
Poreski obv. koji nijesu u reprogramu	**144**	**34.077.956,91**	**6.798.500,72**	**5.048.157,49**	**35.828.300,14**		**35.828.300,14**
Ukupno	**254**	**63.884.652,07**	**51.191.174,43**	**35.058.412,95**	**80.017.413,55**	**31.642.915,06**	**111.660.328,61**

Liste najvećih poreskih dužnika sadrže 47 pravnih lica u stečaju ili su obrisana iz Centralnog registra poreskih subjekata čiji je dug iskazan u iznosu od 16.328.211,80 €.

Poreska uprava u 2019. godini **nije pravovremeno** sprovodila mjere prinudne naplate poreskih potraživanja kod 8 poreskih dužnika čija poreska obaveza iznosi 5.453.957,40 €, dok kod 11 poreskih dužnika čija poreska obaveza iznosi 3.873.488,09 € **nije izvršila** sprovođenje svih predviđenih mjera prinudne naplate[52].

Poreska uprava **nije izvršila** obezbjeđenje poreskog potraživanja nad cjelokupnom nepokretnom imovinom kod 4 poreska dužnika čiji poreski dug iznosi 114.154,83 €. Isto tako, Poreska uprava nema jasne kriterijume utvrđivanja vrijednosti imovine prilikom upisivanja tereta u postupku sprovođenja mjera naplate koje se odnose na obezbjeđenje poreskog potraživanja putem upisa hipoteke.

Poreska uprava treba da dosljedno i pravovremeno sprovodi odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja, u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama naplate Poreske uprave.

Revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu je utvrđeno da je Poreska uprava evidentirala dug vjerskih zajednica po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja na kraju 2019. godine u iznosu od 5.404.732,76 €, poreski dug po osnovu poreza na promet nepokretnosti u iznosu od 5.997,80 € te da vjerske zajednice nijesu prijavljivale i plaćale porez na dodatu vrijednost u 2019. godini.

Preporučuje se da Poreska uprava sprovede inspekcijski nadzor kod vjerskih zajednica u cilju provjere poštovanja Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

[51] Podaci objavljeni u ažuriranim crnim listama 200 najvećih poreskih dužnika u 2019. godini:
- 25.02.2019 - http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=350135&rType=2
- 21.06.2019 - http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=366108&rType=2
- 29.11.2019 - http://www.poreskauprava.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=390104&rType=2

[52] Na osnovu dokumentacije dostavljene od strane Poreske uprave

4.2. Reprogram poreskih potraživanja

U skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja[53] izvršeno je odlaganje naplate dospjelih poreskih potraživanja kod 7064 poreska obveznika, kod kojih glavnica reprogramiranih potraživanja iznosi 162.122.865,41 €. Od 7064 donešenih rješenja o reprogramu poreskih potraživanja 6749 rješenja o reprogramu poreskih potraživanja je evidentirano u poreskom informacionom sistemu ili 150.923.729,17 € poreskog potraživanja, dok 315 rješenja o reprogramu poreskih potraživanja nije evidentirano u poreskom informacionom sistemu ili 11.199.136,24 € poreskog potraživanja. U 2019. godini dospjela reprogramirana poreska potraživanja su iznosila 18.899.429,73 €, od čega je naplaćeno 13.498.199,09 € kako je prikazano u narednoj tabeli**:**

Tabela 21 – Reprogramirana poreska potraživanja

	2017		2018		2019		Ukupno	
Reprogram	Dospjela potraživanja	Naplaćeno	Dospjela potraživanja	Naplaćeno	Dospjela potraživanja	Naplaćeno	Dospjela potraživanja	Naplaćeno
Realizovana rješenja[54]	29.302.514,24	22.620.547,07	27.488.861,35	22.717.579,41	17.279.350,56	12.221.125,73	74.070.726,15	57.559.252,21
Nerealizovana rješenja[55]	1.825.644,32	1.295.271,10	2.125.992,61	2.270.673,64	1.620.079,17	1.277.073,36	5.571.716,10	4.843.018,10
Ukupno	**31.128.158,56**	**23.915.818,17**	**29.614.853,96**	**24.988.253,05**	**18.899.429,73**	**13.498.199,09**	**79.642.442,25**	**62.402.270,31**

Ukupno dospjela poreska potraživanja po osnovu reprograma do 31.12.2019. godine iznose 79.642.442,25 €, dok je naplaćen iznos od 62.402.270,31 €. **Zbog nekompletne evidencije, nije se mogla utvrditi vrsta naplaćenih prihoda kod nerealizovanih rješenja.** U sledećoj tabeli su prikazani naplaćeni prihodi po osnovu reprograma poreskih potraživanja:

Tabela 22 –Prihodi naplaćeni po osnovu reprograma poreskih potraživanja

Vrsta prihoda - naplata	2017	2018	2019	Ukupno
Ukupno realizovana	**22.620.547,07**	**22.717.579,41**	**12.221.125,73**	**57.559.252,21**
Porez na dohodak fizičkih lica	320.089,66	1.016.717,43	1.044.870,38	2.381.677,47
Porez na dobit pravnih lica	204.236,37	516.430,82	647.337,35	1.368.004,54
Porez na promet nepokretnosti	824.502,88	805.949,34	542.955,23	2.173.407,45
Porez na dodatu vrijednost	834.931,16	1.671.584,11	2.675.074,88	5.181.590,15
Doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje	19.468.907,49	15.329.693,30	1.343.204,26	36.141.805,05
Doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje	796.109,76	2.941.138,79	5.798.470,08	9.535.718,63
Doprinos za osiguranje za slučaj nezaposlenosti i doprinosi Fondu rada	37.519,75	147.235,22	136.592,21	321.347,18
Naknade	134.250,00	288.830,41	32.621,36	455.701,77
Ukupno nerealizovana	**1.295.271,10**	**2.270.673,64**	**1.277.073,36**	**4.843.018,10**
Ukupno	**23.915.818,17**	**24.988.253,05**	**13.498.199,09**	**62.402.270,31**

Od dana primjene Zakona o reprogramu poreskog potraživanja do 31.12.2019. godine, Poreska uprava je donijela 1801 rješenje o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja. Od ukupnog broja donijetih ukidnih rješenja Poreska uprava je sprovela 571 u poreski informacioni sistem, dok 1230 ukidnih rješenja nije evidentirano u poreskom informacionom sistemu (od čega 130 rješenja nisu dospjela za izvršenje).

5. PRIMICI BUDŽETA

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu primici su planirani u iznosu od 2.204.016.305,99 €, odnosno nakon rebalansa 2.210.450.978,40 €, a primici iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iznose 2.904.508.994,51 €, ili 31,40% više od plana, odnosno za 0,67% su veći od ostvarenih primitaka u 2018. godini, koji su iznosili 2.885.140.807,97 €.

Primici budžeta iskazani u skladu sa članom 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, za period od 2014. godine do 2019. godine, dati su u narednoj tabeli i to:

[53] "Sl. list CG", br. 83/16

[54] Realizovana rješenja su rješenja o reprogramu poreskog potraživanja proknjižena u poreskom informacionom sistemu

[55] Nerealizovana rješenja su rješenja o reprogramu poreskog potraživanja koja nijesu proknjižena u poreskom informacionom sistemu

Tabela 23 – Primici budžeta iskazani po godinama[56]

Ekonomska klasifikacija		Primici budžeta Crne Gore					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
71	Tekući prihodi	1.339.592.834,24	1.311.814.833,66	1.470.808.839,11	1.534.411.996,24	1.708.022.927,05	1.838.734.728,98
72	Primici od prodaje imovine	6.691.829,70	7.843.144,35	4.219.567,51	6.191.115,23	15.749.081,71	4.278.082,92
73	Primici od otplate kredita	8.522.051,19	7.021.877,49	4.662.620,91	6.580.211,88	11.285.945,10	8.269.563,31
74	Donacije i transferi	5.554.927,72	7.132.855,39	11.579.771,22	25.281.469,76	26.709.414,99	38.208.325,87
75	Pozajmice i krediti	535.749.125,50	828.578.309,03	649.560.576,06	612.839.852,38	1.123.373.439,12	1.015.018.293,43
	Ukupno	**1.896.110.768,35**	**2.162.391.019,92**	**2.140.831.374,81**	**2.185.304.645,49**	**2.885.140.807,97**	**2.904.508.994,51**

Struktura naplate po prihodnim jedinicama odgovara iznosima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 24 – Struktura prihoda po prihodnim jedinicama

E.K.	Opis	Poreska uprava	Uprava carina	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Uprava policije	Ministarstvo finansija i druge prihodne jedinice	Ukupno
7	**Primici**	**1.041.167.507,67**	**694.076.498,67**	**10.326.239,62**	**4.526.092,78**	**1.154.412.655,77**	**2.904.508.994,51**
71+73	**Izvorni prihodi**	**1.041.167.507,67**	**694.076.498,67**	**10.326.239,62**	**4.526.092,78**	**96.907.953,55**	**1.847.004.292,29**
71	**Tekući prihodi**	**1.041.167.507,67**	**694.076.498,67**	**10.326.239,62**	**4.526.092,78**	**88.638.390,24**	**1.838.734.728,98**
711	Porezi	478.760.209,32	693.988.443,80				**1.172.748.653,12**
712	Doprinosi	546.265.768,94					**546.265.768,94**
713	Takse	446.346,32	45.682,15	3.988.260,15	152.552,10	11.028.747,72	**15.661.588,44**
714	Naknade	14.628.535,06		129.927,56		13.479.292,33	**28.237.754,95**
715	Ostali prihodi	1.066.648,03	42.372,72	6.208.051,91	4.373.540,68	64.130.350,19	**75.820.963,53**
72	**Primici od prodaje imovine**					**4.278.082,92**	**4.278.082,92**
73	**Primici od otplate kredita**					**8.269.563,31**	**8.269.563,31**
74	**Donacije i transferi**					**38.208.325,87**	**38.208.325,87**
75	**Pozajmice i krediti**					**1.015.018.293,43**	**1.015.018.293,43**

Prema podacima iskazanim u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu tekući prihodi su ostvareni u iznosu 1.838.734.728,98 € i to: porezi u iznosu od 1.172.748.653,12 €, doprinosi u iznosu od 546.265.768,94 €, takse u iznosu od 15.661.588,44 €, naknade u iznosu od 28.237.754,95 € i ostali prihodi u iznosu od 75.820.963,53 €.

5.1. Tekući prihodi

Naplata tekućih prihoda vršena je preko uplatnih računa otvorenih u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Prenos sredstava vrši se na osnovu prihodnih izjava, kroz prihodni model u naplatnim institucijama, a za naplatu prihoda preko računa 832 prihodnu izjavu sačinjava Direktorat državnog trezora. Na bazi prihodnih izjava vrši se raspodjela prihoda i prenos sredstava na Glavni račun državnog trezora. Pored navedenog, tekući prihodi obezbijeđeni su i kroz direktne uplate na Glavni račun državnog trezora[57] i naplate po osnovu rješenja Ministarstva finansija.

Revizijom tekućih prihoda obuhvaćeni su **ostali prihodi** evidentirani na računima grupe 715, koji su u 2019. godini ostvareni u iznosu od 75.820.963,53 €, kako je prikazano u narednoj tabeli, u skladu sa načinom prikupljanja prihoda i to:

Tabela 25 – Ostali prihodi u skladu sa načinom prikupljanja prihoda

E.K.		Opis	Prihodni model	Rješenja	Direktna uplata na Glavni račun	Ukupno
715	7151	Prihodi od kapitala	40.751.723,41	706.748,55	2.903.180,25	44.361.652,21
	7152	Novčane kazne i oduzete imovinske koristi	15.650.709,41			15.650.709,41
	7153	Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem sopstvene djelatnosti	3.083.283,08			3.083.283,08
	7155	Ostali prihodi	9.988.848,93	74.211,12	2.662.258,78	12.725.318,83
Ukupno			**69.474.564,83**	**780.959,67**	**5.565.439,03**	**75.820.963,53**

[56] Podaci uzeti iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore u periodu od 2014-2019. godine

[57] Na osnovu izvoda Glavnog računa državnog trezora, bančine poruke, telefonskog kontakta ili elektronskom poštom vršena je evidencija priliva u Glavnoj knjizi državnog trezora.

Prihodi u iznosu od 69.474.564,83 € naplaćeni su preko uplatnih računa u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda. Prilivi sredstava u iznosu od 780.959,67 € evidentirani su na osnovu rješenja Ministarstva finansija, dok su prilivi u iznosu 5.565.439,03 € evidentirani na osnovu izvoda Glavnog računa državnog trezora.

Prihodi od kapitala (7151) su ostvareni u iznosu od 44.361.652,21 €. U procesu revizije utvrđeno je da:

- iznos od 39.303.174,73 € je uplaćen, preko uplatnog računa 832-52048-29 – Prihodi od akcija i udjela u dobiti (dividenda) – Ministarstvo finansija, od strane hotelske grupe „Budvanska rivijera“, Aerodroma Crne Gore, Elektroprivrede Crne Gore;
- iznos od 3.501.004,90 € se odnosi na pripadajući dio dobiti po Završnom računu Centralne banke Crne Gore za 2018. godinu i na uplatu izvršenu od strane Aerodroma Crne Gore;
- iznos od 212.433,34 € je uplaćen, preko uplatnog računa 832-193-06 – Prihodi od akcija i udjela u dobiti pravnih lica (dividenda) – Fond penzijsko i invalidskog osiguranja od strane hotelske grupe „Budvanska rivijera“ i „Luke Kotor“ ad po osnovu raspodjele dividende.

Prihodi koje organi ostvaruju vršenjem sopstvene djelatnosti (7153) su ostvareni u iznosu od 3.083.283,08 €. U procesu revizije utvrđeno je da su prilivi u iznosu od 224.128,76 € naplaćeni preko uplatnog računa 832-2030-24 - Prihodi od isprava i pregleda čamaca – Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja čamcima, dok je iznos od 496.335,87 € naplaćen preko uplatnog računa 832-975-85 – Prihodi od ispitivanja mjerila, etalona i uzoraka referentnih materijala i kontrole predmeta od dragocjenih metala – Zavod za metrologiju.

Utvrđeni prilivi u iznosu od 720.464,63 €, evidentirani su na grupu računa 715 – Ostali prihodi, a odnose se na naknade i trebalo ih je evidentirati na grupu računa 714 - Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ostali prihodi (7155) su ostvareni u iznosu od 12.725.318,83 €. Prilivi u iznosu od 2.662.258,78 € su direktne **uplate na Glavni račun državnog trezora**, koje su na osnovu bančinih izvoda i rješenja Ministarstva finansija evidentirane u Glavnoj knjizi trezora. U procesu revizije kontrolisani su prilivi na Glavni račun državnog trezora i to:

- Priliv u iznosu od 899.368,91 € se odnosi na uplatu od strane En+ Management Limited. Uplata se odnosi na troškove postupka i zastupanja koji su Crnoj Gori dosuđeni odlukom ICSID arbitražnog tribunala u postupku koji se vodio protiv CEAC Holding Limited;
- Priliv u iznosu od 123.479,72 € se odnosi na povraćaj sredstava od isplaćenih otpremnina bivšim radnicima Željezare Nikšić, Radvent-a i Tehnosteel-a po socijalnom programu, u cilju njihovog regulisanja prava na penziju po modelu u skladu sa zaključcima Vlade;
- Priliv u iznosu od 239.912,63 € se odnosi na neutrošena sredstva iz prethodnih godina preostala nakon finalizacije obaveza po osnovu Odluke o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za 2017.godinu.

Prilivi u iznosu od 6.138.210,07€ ostvareni preko više evidencionih/uplatnih računa Ministarstva unutrašnjih poslova – U procesu revizije kontrolisani su prihodi od izdavanja isprava, i to: izdavanje pasoša u iznosu od 1.284.693,15 € i ličnih karata u iznosu od 2.527.836,03 €.

Utvrđeni prilivi u iznosu od 3.812.529,18 €, evidentirani su na grupu računa 715 – Ostali prihodi, a odnose se na naknade i trebalo ih je evidentirati na grupu računa 714 – Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Priliv u iznosu od 150.390,53 € ostvaren preko računa 832-195-97 – Prihodi od pretplate penzija - Fond penzijsko invalidskog osiguranja Crne Gore. - U procesu revizije utvrđeno je da se prilivi na navedenom računu odnose na povraćaje sredstava zbog korekcije već izvršenih isplata prava iz oblasti penzionog i invalidskog osiguranja u tekućoj godini i ranijim godinama.

Priliv u iznosu od 1.016.713,89 € ostvaren preko računa 832-977-79 – Prihodi po konvencijama iz oblasti intelektualne svojine. - U procesu revizije utvrđeno je da se prilivi na navedenom računu odnose na naplaćene takse[58] po osnovu propisa iz oblasti intelektualne svojine u skladu sa međunarodnim sporazumima iz oblasti intelektualne svojine.

Prihodi naplaćeni preko transakcionih računa otvorenih u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda nijesu u svim slučajevima evidentirani u Glavnoj knjizi državnog trezora u skladu sa odgovarajućom budžetskom klasifikacijom. Iznos priliva koji nijesu evidentirani u skladu sa budžetskom klasifikacijom je 4.532.993,81€, i isti je evidentiran na grupu računa 715 – Ostali prihodi, a trebalo ga je evidentirati na grupu računa 714 – Naknade, u skladu sa zakonima i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Potrošačke jedinice koje vrše naplatu prihoda dužne su se pridržavati tačke 36 Uputstva o radu Državnog trezora, kojom je utvrđeno da je glavni službenik za finansije odgovoran za transfer prihoda i njihov raspored po vrstama u skladu sa budžetskom klasifikacijom, u potrošačkoj organizaciji koja je pod njegovom nadležnošću.

Državna revizorska institucija skreće pažnju da je potrebno da predlagači zakona usaglašavaju nomenklaturu prihoda sa njegovom ekonomskom suštinom.

5.2. Primici od prodaje imovine

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu primici od prodaje državne imovine iskazani su u iznosu od 4.278.082,92 €. Evidencija primitaka od prodaje imovine vršena je kroz Prihodni model za uplaćena sredstva preko računa predviđenih Naredbom o naplati javnih prihoda u iznosu od 4.278.082,92 €. U procesu revizije kontrolisani su primici i to:

- Iznos od 1.047.968,77 € se odnosi na priliv uplaćen na uplatni račun 832-52006-58 - Prihodi od prodate imovine;
- Iznos od 1.945.915,57 € se odnosi na priliv ostvaren na računu 832-214-40 – Fond za obeštećenje, a odnosi se na primitke po osnovu uplata lokalnih samouprava i drugih pravnih lica shodno Zakonu o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju od primitaka koje ostvare prodajom imovine;
- Iznos od 641.570,98 € se odnosi na prilive na uplatni račun 832-213-43 - Prihodi od prodaje naoružanja i vojne opreme i pružanja usluga, koji služe za finansiranje realizacije partnerskih ciljeva i opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima - Ministarstvo odbrane**.** Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se preko navedenog računa naplaćuje više vrsta prihoda koji pripadaju različitim klasifikacionim grupama. Iznos od 345.856,19 € odnosi se na sredstva naplaćena po osnovu davanja u zakup objekata i angažovanja opreme, a ne na primitke od prodaje imovine i **trebalo ih je evidentirati na grupu računa 715 – Ostali prihodi**;
- Iznos od 182.664,92 € se odnosi na priliv na uplatni račun 832-200-82 – Prihodi od prodaje finansijske imovine – Fond penzijsko invalidskog osiguranja Crne Gore. U procesu revizije utvrđeno je da se navedeni priliv odnosi na prihod od akcija, po osnovu podjele prvog viška diobene mase koji je predviđen za raspodjelu akcionarima Građevinsko „Gorica“ ad u stečaju. Uplata izvršena od strane Građevinsko „Gorica“ ad u stečaju na neodgovarajući uplatni račun. **Navedene prihode je trebalo evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi.**

Ministarstvo finansija je trebalo da ukupne primitke ostvarene od prodaje imovine evidentira u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

[58] Zvanična verzija prevoda Međunarodnih sporazuma iz oblasti intelektualne svojine koristi termin takse, a u original verziji na engleskom jeziku se koristi termin nadoknada

Državna revizorska institucija skreće pažnju da se nepravilnost koja je konstatovana kod evidencije prihoda po osnovu davanja u zakup objekata i angažovanja opreme kod Ministarstva odbrane ponavlja iz ranijih godina.

5.3. Primici od otplate kredita

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu primici od otplate kredita iskazani su u iznosu od 8.269.563,31 €, i to: primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti u iznosu od 4.425.578,38 €, primici od otplate kredita datih javnim preduzećima u iznosu od 2.861.841,32 €, primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 747.858,70 € i primici od otplate kredita datih fizičkim licima u iznosu od 234.284,91 €. Evidencija primitaka od otplate kredita vršena je kroz Prihodni model za uplaćena sredstva preko računa predviđenih Naredbom o naplati javnih prihoda u iznosu od 1.644.670,98 €, rješenjima Ministarstva finansija u iznosu od 156.690,87 € i na osnovu uplata na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 6.468.201,46 €.

U procesu revizije kontrolisani su **primici od otplate kredita datih drugim nivoima vlasti** i utvrđeno je da:

- Iznos od 3.763.051,01€ se odnosi na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora od strane opština. Na osnovu podataka dostavljenih iz Ministarstva finansija i prezentirane dokumentacije utvrđeno je da se navedeni priliv odnosi na naplatu dijela obaveza za glavnicu, kamatu, proviziju na nepovučena sredstva i provizije CBCG iz 2019. godine i ranijih perioda i to:
  - Iznos od 2.766.379,43 € se odnosi na otplatu glavnice po zaključenim ugovorima za realizaciju projekata;
  - Iznos od **718.408,23** € se odnosi na kamatu uplaćenu po osnovu zaključenih ugovora za realizaciju projekata **koji je trebalo evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi;**
  - Iznos od **278.263,35** € se odnosi na naplaćene provizije na nepovučena sredstva i provizije CBCG. **Navedene prihode je trebalo evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi.**

Primici od otplate kredita datih javnim preduzećima u iznosu od 2.861.841,32 € se odnose na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora od strane javnih preduzeća, uključujući i evidentirane iznose po Rješenjima Ministarstva finansija, kako slijedi:

- iznos od 156.690,87 € se odnosi na primitke od otplate kredita Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća[59] u 2019. godini, po osnovu Rješenja Ministarstva finansija;
- iznos od 774.203,31 € se odnosi na priliv po osnovu povraćaja sredstava JP „Regionalni vodovod“ isplaćenih iz Tekuće budžetske rezerve na ime rate po kreditu Evropske banke za obnovu i razvoj po osnovu Zaključka Vlade;
- iznos od 1.930.947,14 € se odnosi na direktne uplate na Glavni račun državnog trezora od strane javnih preduzeća i drugih pravnih lica. Na osnovu podataka dostavljenih iz Ministarstva finansija i prezentirane dokumentacije utvrđeno je da se navedeni priliv odnosi na naplatu dijela obaveza za glavnicu, kamatu, proviziju na nepovučena sredstva i provizije CBCG iz 2019. godine i ranijih perioda i to:
  - 1.792.751,05 € se odnosi na otplatu glavnice po zaključenim ugovorima za realizaciju projekata;
  - 134.421,76 € se odnosi na kamatu uplaćenu po osnovu zaključenih ugovora za realizaciju projekata **koji je trebalo evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi;**
  - 3.774,33 € se odnosi na naplaćene provizije na nepovučena sredstva i provizije CBCG. **Navedene prihode je trebalo evidentirati na računima grupe 715 – Ostali prihodi.**

[59] Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG", br. 87/18, 02/19 i 38/19) Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća je prestala da postoji kao organ u sastavu uprave

Primici od otplate kredita datih drugim institucijama u iznosu od 747.858,70 € je priliv na računu 832-52008-52 – (Prihodi od kamate i glavnice za Projekat "1000+")**.** U procesu revizije utvrđeno je da se prilivi na navedenom računu odnose na naplaćene obaveze za glavnicu i kamatu iz 2019. godine, po ugovorima o saradnji na sprovođenju Projekta „1000+ stanova“ Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa komercijalnim bankama. Prema podacima dostavljenim od Ministarstva finansija iznos glavnice duga po navedenim ugovorima je 605.277,32 €, **dok iznos od 142.581,38 € se odnosi na kamatu, koju je trebalo evidentirati na poziciju 715 – Ostali prihodi.**

Iznos od 1.277.449,05 € obezbijeđen je putem direktne uplate na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 1.134.867,67 €, dok je iznos od 142.581,38 € obezbijeđen uplatom na račun 832-52008-52 (Prihodi od kamate i glavnice za Projekat "1000+"). **Priliv u iznosu od 1.277.449,05 € evidentiran je u Glavnoj knjizi trezora na računima grupe 73 – Primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine, a trebalo ih je evidentirati na računima grupe 715 - Ostali prihodi.**

Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilive evidentira u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

5.4. Donacije i transferi

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu primici iz donacija i transfera iznose 38.208.325,87 €. Navedeni primici evidentirani su u Glavnoj knjizi trezora po osnovu direktne uplate u iznosu od 37.489.117,39 €, dok je iznos od 719.208,48 € evidentiran na osnovu rješenja Ministarstva finansija.

U procesu revizije kontrolisani su primici iz donacija i transfera i utvrđeno je da sredstva prenešena od strane donatora predstavljaju dio priliva ostvarenih na državnim bankovnim računima do datuma prenosa istih na Glavni račun državnog trezora uključujući direktne prenose donatorskih sredstava od strane donatora krajnjim korisnicima. Sredstva se evidentiraju u Glavnoj knjizi po osnovu direktnih knjiženja po dnevnom izvodu Glavnog računa državnog trezora, pri čemu se identifikacija uplata vrši na osnovu bančine poruke, uključujući i knjiženja po Rješenjima Ministarstva finansija.

Ministarstvo finansija kroz sistem Glavne knjige trezora nije obezbijedilo evidenciju stanja i prometa novčanih sredstava na državnim računima preko kojih se vrše transakcije vezane za donacije.

5.5. Pozajmice i krediti

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu primici od uzetih pozajmica i kredita iznose 1.015.018.293,43 € i to pozajmice i krediti iz domaćih izvora u iznosu od 363.438.000,00 € i iz inostranih izvora u iznosu od 651.580.293,43 €. Evidencija priliva po osnovu pozajmica i kredita vršena je na osnovu rješenja Ministarstva finansija u iznosu od 824.878.156,77 € i direktnim uplatama na Glavni račun državnog trezora u iznosu od 190.140.136,66 €. Pregled povučenih i evidentiranih sredstava na domaćem i inostranom tržištu dat je u narednoj tabeli i to:

Tabela 26 – Pozajmice i krediti uzeti u 2019. godini

Opis	Uzete pozajmice	Evidentirano u Glavnoj knjizi trezora	Razlika
Uzeti krediti na domaćem tržištu	77.000.000,00	77.000.000,00	
Emisija HOV na domaćem tržištu	286.438.000,00	286.438,000,00	-
Ukupno	**363.438.000,00**	**363.438.000,00**	**-**
Uzeti krediti na inostranom tržištu	160.492.833,48	151.580.293,43	**8.912.540,05**
Emisija HOV na inostranom tržištu	500.000.000,00	500.000.000,00	
Ukupno	**660.492.833,48**	**651.580.293,43**	**8.912.540,05**
Ukupno uzete pozajmice	**1.023.930.833,48**	**1.015.018.293,43**	**8.912.540,05**

Pozajmice i krediti iz domaćih izvora - U 2019. godini su zaključena dva dugoročna ugovora o kreditu/pozajmici sa komercijalnim bankama koje posluju na domaćem tržištu. Ukupno uzete pozajmice/povučen iznos po osnovu sklopljenih svih ugovora iznosi 77.000.000,00€. Potpisano je osam aneksa na osnovne ugovore zaključene u prethodnim periodima sa pet poslovnih banaka. Aneksima na osnovne ugovore su mijenjane odredbe osnovnih ugovora koje se odnose na rok korištenja kreditnih sredstava, rok vraćanja kredita i visinu kamatne stope. Uzete pozajmice od emisija hartija od vrijednosti na domaćem tržištu (6 emisija državnih zapisa i emisije 2 vrste obveznica GB -2024 i GB1 2026) iznose 286.438.000,00 €, koliko je i evidentirano u Glavnoj knjizi trezora.

Pozajmice i krediti iz inostranih izvora u 2019. godini evidentirane u Glavnoj knjizi trezora iznose 651.580.293,43, dok povučena sredstva od ino kreditora iznose 660.492.833,48 € kako je prikazano u narednoj tabeli i to:

Tabela 27 – krediti i pozajmice iz inostranih izvora

Kreditor	Valuta po ugovoru	Kurs na 31.12.2019	Povlačenja valuta po ugovoru	Povučena sredstva valuta euro
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	€	1.000	11.173.836,84	11.173.836,84
Razvojna banka Savjeta Evrope (CEB)	€	1.000	9.850.000,00	9.850.000,00
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	€	1.000	10.346.049,28	10.346.049,28
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KWF)	€	1.000	9.165.804,60	9.165.804,60
Evropska investiciona banka (EIB)	€			
Exim China - Autoput	$	0.7290	159.876.415,06	116.544.988,38
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD)	€	1.000	743.304,75	743.304,75
Sindicirani zajam	€			
Export Development canada	€	1.000	2.668.849,63	2.668.849,63
Ukupno	**€**	**1.000**		**160.492.833,48**
Emisija HOV - EUROBOND			500.000.000,00	500.000.000,00
Ukupno	**€**	**1.000**		**660.492.833,48**

Povučena sredstva po osnovu ino kredita iznose 160.492.833,48 €, a evidentirani su prilivi u iznosu od 151.580.293,43 €, dok emitovane HOV na međunarodnom finansijskom tržištu iznose 500.000.000,00 €, koliko je i evidentirano u Glavnoj knjizi trezora.

U procesu revizije utvrđeno je da postoji razlika između povučenih sredstava po osnovu ino-kredita i evidentiranih primitaka u Glavnoj knjizi Državnog trezora u iznosu od 8.912.540,05 €.

6. IZDACI BUDŽETA

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa ekonomskom klasifikacijom za period od 2014. do 2019. godine dati su u narednoj tabeli i to:

Tabela 28 – Izdaci budžeta po ekonomskoj klasifikaciji iskazani po godinama[60]

Ekonomska klasifikacija		Izdaci budžeta Crne Gore					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
41	Tekući izdaci	635.026.761,19	641.171.576,11	697.288.266,74	745.813.667,07	788.259.121,02	822.772.770,02
42	Transferi za socijalnu zaštitu	492.148.010,12	487.041.860,10	554.983.220,35	538.050.896,13	544.485.571,48	554.348.899,90
43	Transferi institucijama, poj. nev. i jav. sektoru	99.048.746,08	136.226.214,47	171.815.385,72	166.881.124,76	208.726.710,34	219.689.949,61
44	Kapitalni izdaci	133.972.150,24	256.488.589,42	106.908.718,07	287.888.325,48	390.979.023,80	402.214.320,08
45	Pozajmice i krediti	2.484.899,77	2.975.830,12	2.868.099,30	4.857.410,76	4.596.369,00	3.176.935,98
46	Otplata duga	514.541.442,56	619.150.905,91	602.381.893,44	398.561.393,50	719.509.827,84	566.666.961,78
47	Rezerva	13.532.542,72	16.643.694,03	18.897.863,97	19.683.829,93	23.887.500,05	24.296.455,59
UKUPNO		**1.890.754.552,68**	**2.159.698.670,16**	**2.155.143.447,59**	**2.161.736.647,63**	**2.680.444.123,53**	**2.593.166.292,96**

[60] Podaci uzeti iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore u periodu od 2014-2019.godine

Izdaci budžeta iskazani u skladu sa funkcionalnom klasifikacijom za period od 2014. do 2019. godine dati su u narednoj tabeli i to:

Tabela 29 - Izdaci budžeta po funkcionalnoj klasifikaciji iskazani po godinama

	Opis	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Opšte javne službe	741.803.130,33	764.263.994,79	778.413.711,17	602.689.981,81	1.031.018.304,76	874.463.512,61
2	Odbrana	37.182.579,09	38.562.538,36	41.380.560,83	44.546.653,24	71.609.531,08	80.409.527,12
3	Javni red i bezbjednost	123.913.332,50	129.932.469,12	159.089.029,60	155.932.400,53	169.178.018,23	168.387.484,46
4	Ekonomski poslovi	124.150.867,36	314.944.066,32	165.912.144,06	380.405.364,15	367.978.581,11	391.662.261,57
5	Zaštita životne sredine	6.081.971,36	4.162.293,50	3.230.756,73	4.694.871,64	8.160.003,68	11.184.704,17
6	Poslovi stanovanja i zajednice	5.055.655,76	5.777.293,89	5.888.978,91	5.253.847,26	5.044.584,40	5.151.842,94
7	Zdravstvo	174.852.462,31	212.946.173,71	235.482.531,80	204.266.456,42	245.588.391,83	258.623.421,17
8	Sport, kultura i religija	28.313.767,16	38.385.693,22	42.331.293,22	40.865.662,24	46.678.211,97	48.481.832,47
9	Obrazovanje	165.863.872,87	164.896.656,48	176.834.356,08	177.916.875,75	189.290.673,09	192.947.544,99
10	Socijalna zaštita	483.536.913,94	485.827.490,77	546.580.085,19	545.164.534,59	545.897.823,38	561.854.161,46
	Ukupno	**1.890.754.552,68**	**2.15.698.670,16**	**2.155.143.447,59**	**2.161.736.647,63**	**2.680.444.123,53**	**2.593.166.292,96**

Izdaci budžeta iskazani u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iznose 2.593.166.292,96 €. U narednoj tabeli dat je pregled ostvarenih izdataka u 2019. godini po strukturi izdataka i to:

Tabela 30 – Izdaci u 2019. godini iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

EK	Opis	Izdaci budžeta u 2019. godini				
		Zakon o budžetu	Rebalans 05.08.2019	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
41	Tekući izdaci	816.099.111,59	815.284.772,99	-20.644.743,36	794.640.181,63	822.772.770,02
42	Transferi za socijalnu zaštitu	554.472.497,82	557.842.584,42	-1.726.693,57	556.115.890,90	554.348.899,90
43	Transferi inst. poj.nevl i jav. sektoru	208.898.534,96	220.947.786,96	15.256.237,07	236.198.299,03	219.689.949,61
44	Kapitalni izdaci	390.136.159,62	367.531.159,62	6.731.858,26	374.268.017,88	402.214.320,08
45	Pozajmice i krediti	2.280.001,00	2.280.001,00	918.027,01	3.198.028,01	3.176.935,98
46	Otplata duga	392.130.001,00	401.564.673,41	-296.871,55	401.267.801,86	566.666.961,78
47	Rezerva	20.000.000,00	25.000.000,00	-237.813,86	24.762.186,14	24.296.455,59
	Ukupno	**2.384.016.305,99**	**2.390.450.978,40**	**0,00**	**2.390.450.405,45**	**2.593.166.292,96**

6.1. Tekući izdaci (41)

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu tekući izdaci su planirani u iznosu od 816.099.111,59 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva iznose 794.640.181,63€, a ostvareni su izdaci u iznosu od 822.772.770,02 €, odnosno 3,54 % više od raspoloživih sredstava, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 31 – Pregled tekućih izdataka

Izdaci		Zakon o Budžetu CG za 2019. godinu	Rebalans 05.08.2019	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	472.059.398,15	472.054.246,15	5.981.101,34	478.040.499,49	472.853.876,71
412	Ostala lična primanja	15.323.725,45	15.328.225,45	1.618.309,53	16.946.534,98	15.228.326,93
413	Rashodi za materijal	36.691.827,66	36.691.827,66	-2.061.510,80	34.630.316,86	33.231.725,99
414	Rashodi za usluge	82.993.931,57	83.080.244,97	1.522.306,76	84.597.551,73	77.664.645,89
415	Rashodi za za tekuće održavanje	23.137.903,60	23.137.903,60	-40.762,07	23.097.141,53	22.511.706,03
416	Kamate	95.752.700,00	95.752.700,00	-37.113.352,98	58.639.347,02	105.803.340,85
417	Renta	9.821.101,76	9.821.101,76	1.402.778,83	11.223.880,59	10.953.661,65
418	Subvencije	30.814.600,00	30.814.600,00	1.513.355,15	32.327.955,15	34.566.147,96
419	Ostali izdaci	49.503.923,40	48.603.923,40	6.533.030,88	55.136.954,28	49.959.338,01
Ukupno		**816.099.111,59**	**815.284.772,99**	**-20.644.743,36**	**794.640.181,63**	**822.772.770,02**

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411) su iskazane u iznosu od 472.853.876,71 €. Revizijom su obuhvaćeni izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca kod:

- **Ministarstva zdravlja** u iznosu od 745.693,54 €.

Utvrđeno je da nijesu podnošeni mjesečni IOPPD obrasci Poreskoj upravi do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec) što **nije** u skladu sa članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini,

načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje [61].

Ministarstvo zdravlja nije zapošljavalo lica sa invalidetom i nije vršilo uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što **nije** u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Ministarstvo zdravlja je vršilo isplatu varijabilnog dijela zarade u neto iznosu od 3.986,50 € na koji nijesu obračunati i plaćeni porez i doprinosi u skladu sa članom 12 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i čl. 2 i 3a Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Uvidom u elektronsku evidenciju prisutnosti utvrđeno je da kod jednog broja lica sa kojima je zaključen ugovor o dopunskom radu nije evidentirano prisustvo na poslu nakon radnog vremena.

Ministarstvo zdravlja dužno je da prilikom isplate varijabilnog dijela zarade obračunava i isplaćuje poreze i doprinose, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** u iznosu od 1.299.032,57 €[62].

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je donijelo Internu proceduru o načinu pripreme obračuna i isplate zarade. Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave koja je u primjeni od januara 2019. godine, Lučka uprava, Uprava pomorske sigurnosti, Direkcija za saobraćaj i Direkcija za željeznice nijesu u sastavu Ministarstva saobraćaja i pomorstva. U procesu revizije utvrđeno je da Ministarstvo nije ažuriralo internu proceduru shodno organizaciji i načinu rada Državne uprave, koja je u primjeni od 1-og januara 2019. godine.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva nije podnosilo mjesečni IOPPD obrasce Poreskoj upravi do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec), što nije u skladu sa članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Imajući u vidu da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva nema evidenciju prisustva na poslu ni izvještaje o obavljenom poslu, u procesu revizije se nije moglo utvrditi da li su lica sa kojima su potpisani ugovori o dopunskom radu isti obavljali u periodu nakon isteka radnog vremena.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je sa četiri lica zaključilo ugovore do prestanka potrebe za angažovanjem izvršioca odnosno do pismenog raskida ugovora, što nije u skladu sa članom 58 Zakona o radu koji propisuje da ugovor prestaje da važi nakon ugovorenog roka ili otkazom ugovora jedne od ugovorenih strana.

Ministarstvo je izdatke za ugovore o dopunskom radu u iznosu od 41.270,54€ evidentiralo na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, što **nije** u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je dužno da ažurira internu proceduru, u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave [63].

Preporučuje se Ministarstvu saobraćaja i pomorstva da pri zaključivanju ugovora o dopunskom radu definiše period trajanja ugovora, u skladu sa članom 58 Zakona o radu.

[61] "Sl. list CG", br. 076/10, 063/11, 028/12, 08/13, 004/14, 049/14, 001/15, 002/15, 010/16, 008/17, 050/17 i 15/19.
[62] Revizijom je kontrolisan program: Administracija na kojem su ostvareni izdaci za bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 510.163,29 €
[63] Sl.list CG", br. 87/18, 02/19 i 38/19

- **Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju** u iznosu od 1.064.338,17€.

Revizijom je utvrđeno da su 22 ugovora o dopunskom radu zavođeni retroaktivno odnosno u toku trajanja ugovora. Uvidom u evidenciju prisutnosti na poslu utvrđeno je, da kod 6 lica sa kojima je zaključen ugovor o dopunskom radu nije evidentirano prisustvo lica van radnog vremena, što **nije** u skladu sa članom 58 Zakona o radu, kojim je propisano da zaposleni koji radi puno radno vrijeme može zaključiti ugovor o dopunskom radu, odnosno da se posao shodno ugovoru o dopunskom radu može obavljati isključivo nakon isteka punog radnog vremena.

- **Ministarstvo rada i socijalnog staranja** u iznosu od 10.304.163,17 €[64].

Ministarstvo rada nije zapošljavalo lica sa invalidetom i nije vršilo uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što **nije** u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Imajući u vidu da u toku revizije nije dostavljen na uvid IOPPD obrazac, Državna revizorska institucija izražava rezervu na podnošenje mjesečnih IOPPD obrazaca Poreskoj upravi shodno Pravilniku o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Revizijom je utvrđeno da su 12 ugovora o dopunskom radu zavođeni retroaktivno, odnosno u toku trajanja ugovora.

Ministarstvo je sa pet zaposlenih lica zaključilo ugovore o dopunskom radu u ukupnom neto iznosu od 1.330,00€, i na isti nijesu obračunati i plaćeni porez i doprinosi shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Ugovori o dopunskom radu u iznosu od 12.794,98 isplaćivani su sa pozicije 4191- Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dužno da prilikom isplate naknada po osnovu ugovora o dopunskom radu obračunava i isplaćuje poreze i doprinose u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

- **Uprava za kadrove** u iznosu od 803.821,83€.

Utvrđeno je da Uprava za kadrove nije podnosila mjesečni IOPPD obrasce Poreskoj upravi do 15.-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec) što **nije** u skladu sa članom 5 Pravilnika.

Uprava za kadrove nije zapošljavala lica sa invalidetom i nije vršila uplate posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, što **nije** u skladu sa čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

- **Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje** u iznosu od 2.107.465,07€.

Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje vršilo je plaćanja poreza i doprinosa na ostala lična primanja u iznosu od 15.141,50 € sa izdatka bruto zarada, što **nije** u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

[64] Revizijom je kontrolisan program:Administracija na kojem su ostvareni izdaci za bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 1.225.419,79 €

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja je u toku 2019. godine zaključio 8 ugovora o dopunskom radu sa 4 lica u ukupnom bruto iznosu od 1.756,46 €. Revizoru nije dostavljena elektronska evidencija prisustnosti na poslu, tako da nije moguće utvrditi da li su lica sa kojima su potpisani ugovori o dopunskom radu isti obavljali u periodu nakon isteka radnog vremena.

Preporučuje se Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje da isplate za poreze i doprinose za ostala lična primanja vrši sa grupe računa 412 – Ostala lična primanja, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Državna revizorska institucija u procesu revizije nije mogla da potvrdi da su se poslovi definisani ugovorom o dopunskom radu obavljali nakon isteka radnog vremena.

Potrošačke jedinice dužne su da obračunavaju i uplaćuju poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, shodno čl. 21 i 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama da se isplata naknada po osnovu ugovora o dopunskom radu vrši sa grupe računa 412 – Ostala lična primanja, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Potrošačke jedinice su dužne da ugovore o dopunskom radu zaključuju i zavode prije početka perioda na koji je zaključen ugovor.

Izdaci za kamate (416) – Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirana sredstva za isplatu kamata iznose 95.752.700,00 €. Raspoloživa sredstva iznose 58.639.347,02 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 105.803.340,85 €, ili više za 80,43% od sredstava planiranih tekućim budžetom, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 32 – Izdaci za kamate

Opis	Kamata rezidentima	Kamata nerezidentima	Ukupno
Utvrđeno Zakonom o Budžetu CG za 2019. godinu	8.362.700,00	87.390.000,00	**95.752.700,00**
Promjene putem rebalansa budžeta			
Promjene putem preusmjeravanja (neto)	-378.227,00	-36.735.125,98	**-37.113.352,98**
Tekući budžet	7.984.473,00	50.654.874,02	**58.639.347,02**
Izvršenje u 2019. godini	7.113.466,94	98.689.873,91	**105.803.340,85**
Indeks ostvarenja	89,09	194,83	**180,43**

Otplata kamata rezidentima iznosi 7.113.466,94 €, ili 89,09% od planom raspoloživih sredstava.

Evidentirani izdaci u iznosu od 6.911.493,48 €, kod Ministarstva finansija se odnose na:

- kamate za uzete kredite kod domaćih komercijalnih banaka u iznosu od 2.795.212,28 €;
- negativnu kamatu na depozite kod CBCG u iznosu od 515.223,57 €;
- kamate na dugoročne obveznice (GB16) u iznosu od 3.216.400,00 €;
- kamate na prodate državne zapise (diskont) u iznosu od 384.657,63 €.

Otplata kamata nerezidentima iznosi 98.689.873,91 € ili 94,83% više od planom raspoloživih sredstava. Navedeni iznos ostvarenih izdataka se odnosi na kamate nerezidentima po osnovu ino kredita u iznosu od 35.113.473,24 €, kamate nerezidentima po osnovu EUROBOND obveznica u iznosu od 62.345.105,00 € i na ostale troškove vezane za ino kredite u iznosu od 1.231.295,67 €. Pregled izdataka za kamate nerezidentima dat je u narednoj tabeli i to:

Tabela 33 – Izdaci za kamate nerezidentima

Banka - Kreditor	Valuta po ugovoru	Plaćanja u tekućem periodu		
		Kamata (4162)		Ostali troškovi 4162 - EUR
		ugovorena valuta	EUR	
Banca Intesa	EUR	959.500,00	959.500,00	
Credit Suisse	EUR	4.506.032,88	4.506.032,88	
Češka Exim banka	EUR			
EDC (Export Development bank of Canada)	EUR	853.785,37	853.785,37	8.122,67
Erste banka	EUR	23.626,41	23.626,41	
EUROFIMA	CHF			
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	159.175,22	159.175,22	90.763,37
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	2.125.667,96	2.125.667,96	
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	22.920,00	22.920,00	
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD	11.971.519,72	10.699.365,20	801.069,15
IFAD	EUR	14.194,85	14.194,85	
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	945.491,16	945.491,16	188.948,19
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	1.772.231,88	1.772.231,88	120.417,42
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	226.431,58	183.214,86	21.974,87
NATIXIS	EUR	32.775,91	32.775,91	
Pariski klub kreditora	USD	758.965,10	678.452,32	
Pariski klub kreditora	EUR	1.465.872,88	1.465.872,88	
Pariski klub kreditora	CHF	6.680,74	6.145,47	
Pariski klub kreditora	NOK	4.481,59	455,17	
Poljski kredit	EUR	40.823,27	40.823,27	
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	266.194,91	266.194,91	
Steiermarkische Sparkassen	EUR	115.497,14	115.497,14	
Španski kredit (ICO)	EUR	28.689,04	28.689,04	
Vlada Mađarske	EUR	27.263,29	27.263,29	
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	2.708.667,50	2.708.667,50	
Credit Suisse AG, OTP Bank, CKB, Societe Generale (Sindicirani zajam)	EUR	7.477.430,55	7.477.430,55	
Plaćeno sa Glavnog računa Trezora			**35.113.473,24**	**1.231.295,67**

Izdaci vezani za EUROBOND obveznice prikazani su u sledećoj tabeli:

Tabela 34 – Izdaci za Eurobond obveznice

Obveznice	Valuta po ugovoru	Odlivi za kamatu 4162
Eurobond 2014	EUR	9.089.393,75
Eurobond 2015	EUR	12.442.508,75
Eurobond 2016	EUR	13.078.202,50
Eurobond 2018	EUR	16.965.000,00
Eurobond 2019	EUR	10.770.000,00
Ukupno		**62.345.105,00**

Plaćeni ostali troškovi sa pozicije kamate nerezidentima se odnose na plaćene bankarske naknade za nepovučena sredstva (commitment fee) u iznosu od 1.231.295,67€.

Ministarstvo finansija je dužno da vrši plaćanja naknade na nepovučena sredstva (commitment fee) sa grupe računa 414 – Rashodi za usluge u skladu sa članom 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Subvencije (418) - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iskazani su izdaci u iznosu od 34.566.147,96 €. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- **Ministarstvo ekonomije** na poziciji subvencije evidentiralo pomoć licima koja se nalaze u stanju socijalne potrebe u podmirenju računa za struju u iznosu od 406.150,01 €;
- **Uprava za željeznice** ostvarila izdatke za subvencije u iznosu od 9.350.000,00 €, koji se odnose na:
  - isplatu sredstava po osnovu Ugovora o pružanja usluga prevoza od javnog interesa prema AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ Podgorica u iznosu od 4.608.676,27 €;
  - isplatu sredstava AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ i AD „ Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ na ime pomoći za otplatu anuiteta prema inostranim kreditorima, a za koje je država Crna Gora dala garancije. Po ovom osnovu AD „Željezničkom prevozu Crne Gore“ prenijeto je 1.211.915,04 €, dok je AD „Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore“ prenijeto 3.529.408,69 €. Utvrđeno je da su sredstva prenešena na ime pomoći u cilju izmirenja

obaveza iz kreditnih ugovora **bez prethodnog podnošenja prijave Agenciji za zaštitu konkurencije radi davanja mišljenja.**
Državna revizorska institucija nije mogla utvrditi zakonski osnov za isplatu sredstava navedenim preduzećima.

Ministarstvo ekonomije je dužno da plaćanja prema Elektroprivredi Crne Gore, po osnovu Zakona o energetici i Uredbe o snabdijevanju ranjivih kupaca električnom energijom, vrši sa grupe računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Uprava za željeznice je dužna da prenos sredstava na ime pomoći AD „Željezničkom prevozu Crne Gore" i AD „ Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore", u cilju izmirenja obaveza iz kreditnih ugovora, evidentira na grupi računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, a nakon pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći[65].

Ostali izdaci (419) su iskazani u iznosu od 49.959.338,01 €. Revizijom je utvrđeno da je:

- **Generalni sekretarijat Vlade** evidentiralo izdatke koji se odnose na:
  - Jednokratne pomoći u iznosu od 20.050,00 € **koje je trebalo evidentirati na računima grupe 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru;**
  - Nabavku suvenira i publikacija u iznosu od 1.809,50 € **koje je trebalo evidentirati na računima grupe 413 – Rashodi za materijal**;
  - Bankarske provizije za ino plaćanja u iznosu od 582,71 € **koje je trebalo evidentirati na računima grupe 414 – Rashodi za usluge;**
  - Preusmjeravanje sredstava u iznosu od 5.000,00 € na Sindikalnu organizaciju Generalnog sekretarijata **koje je trebalo evidentirati na računima grupe 431 –Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.**

- **Ministarstvo finansija** evidentiralo izdatke koji se odnose na:
  - Nabavku terenskog vozila u iznosu od 6.851,02 € koju je trebalo evidentirati na grupu računa 441 – Kapitalni izdaci.

U postupku revizije utvrđeno je da je Ministarstvo finansija na grupi računa 419 – Ostali izdaci evidentiralo plaćanja za potrebe dva postupka nabavki male vrijednosti, čija je ukupna procijenjena vrijednost iznosila 29.000,00 € sa istim opisom predmeta nabavke „izrada elaborata identifikacije u opštini Tivat", što nije u skladu sa čl. 20 i 21 Zakona o javnim nabavkama.

6.2. Transferi za socijalnu zaštitu (42)

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu izdaci za transfere za socijalnu zaštitu ostvareni su u iznosu od 554.348.899,90 €, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 35 – Transferi za socijalnu zaštitu

Izdaci		Zakon o Budžetu CG za 2019. godinu	Rebalans 05.08.2019	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
421	Prava iz oblasti soc. zaštite	80.990.000,00	80.990.000,00	-896.965,96	80.093.034,04	79.857.118,90
422	Sredstva za tehn. viškove	14.832.382,37	18.202.468,97	3.444.647,25	21.647.116,22	20.398.152,11
423	Prava iz oblasti PIO	429.025.014,45	429.025.014,45	-7.872.102,08	421.152.912,42	420.870.901,68
424	Ostala prava iz obl.zdravs. zaštit.	19.000.100,00	19.000.100,00	2.699.290,62	21.699.390,62	21.699.290,62
425	Ostala prava iz zdravs. osigura.	10.625.001,00	10.625.001,00	898.436,60	11.523.437,60	11.523.436,59
	Ukupno	**554.472.497,82**	**557.842.584,42**	**-1.726.693,57**	**556.115.890,90**	**554.348.899,90**

[65] „Sl. list CG", br.12/18

Prava iz oblasti socijalne zaštite (421) - iskazani izdaci iznose 79.857.118,90 €. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja sa ove pozicije vršilo plaćanja u iznosu od 313.044,23 €, i to:

- Iznos od **294.133,23 € i to:** za otkup sezonskih viškova jagnjadi iznos od 109.633,33 €; pomoć za finansijsku podršku oko troškova u realizaciji organizovanog otkupa jagnjadi iznos od 1.500,00 €; preuzimanje duga po osnovu isporuke jagnjećeg mesa iznos od 38.885,90 €; pomoći socijalno najugroženijim penzionerima iznos od 16.000,00 €; novčane pomoći iznos od 27.000,00 € za jednokratnu pomoć penzionerima lošijeg zdravstvenog i materijalnog položaja, izdavanje biltena, pomoć oko održavanja tradicionalnih susreta penzionera Crne Gore; novčanu pomoć u iznosu od 46,000.00 €; iznos od 35.204,00 € po osnovu donacije; iznos od 19.910,00 € na ime organizacije takmičenja Roma.

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja sa grupe računa 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite isplatilo iznos od 294.133,23 €, **a isti je u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština trebalo isplatiti sa grupe računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.**

- Iznos od **11.111,00 €** na ime održavanja vozila.
- Iznos od **7.800,00 €** na ime štamparskih usluga.

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja sa grupe računa 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite isplatilo iznos od 18.911,00 € **a isti je u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština trebalo isplatiti sa grupe računa 414 – Rashodi za usluge i 415 – Rashodi za tekuće održavanje.**

Preporučuje se Ministarstvu rada i socijalnog staranja da evidentiranje i plaćanje izdataka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Sredstva za tehnološke viškove (422) su isplaćena u iznosu od 20.398.152,11 €. U procesu revizije, metodom uzorka, utvrđeno je da je Ministarstvo finansija sa ove pozicije vršilo plaćanja u iznosu od 3.279.650,03 €, i to:

- Iznos od 351.700,00 € na osnovu Zaključka Vlade br. 08-87/8 od 24. jula 2014. godine na ime otpremnina za 24 zaposlena u KAP-u (pogon prerade i kovačnice), a na osnovu socijalnog programa rješavanja problema viška zaposlenih u Kombinatu aluminijuma;
- Iznos od 9.861,40 € u skladu sa Odlukom o otpremnini zaposlenih u javnom sektoru[66] na ime otpremnine za 8 lica zbog prestanka radnog odnosa zbog ispunjenosti uslova za odlazak u penziju u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima;
- Iznos od 2.918.088,63 € u skladu sa Odlukom o otpremnini u slučaju sporazumnog prestanka radnog odnosa zaposlenih u javnom sektoru[67] i Odlukom o otpremnini zaposlenih u javnom sektoru na ime otpremnina za 237 lica po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa.

Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja (423) - iskazani izdaci iznose 420.870.901,68 €. U narednoj tabeli dati su planirani i ostvareni izdaci po osnovu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja:

Tabela 36 – Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja

Naziv	Zakon o budžetu za 2019. godinu	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa za 2019. godinu
Starosna penzija	253.907.019,62	-1.862.617,76	252.044.401,91	251.973.369,90
Invalidska penzija	68.663.187,40	-3.797.056,53	64.866.130,87	64.836.813,12
Porodicna penzija	84.475.817,31	-1.689.537,84	82.786.279,47	82.731.498,22
Naknade	9.370.654,86	-798.610,13	8.572.044,73	8.538.047,97
Dodaci	2.010.305,36	-179.645,98	1.830.659,38	1.829.657,89
Ostala prava	10.598.029,90	451.366,16	11.053.396,06	10.961.514,58
Ukupno	**429.025.014,45**	**-7.872.102,08**	**421.152.912,42**	**420.870.901,68**

[66] „Službeni list CG“, br.32/16 i 19/18
[67] „Službeni list CG“, br.41/19, 55/19 i 61/19

Upravni odbor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja je na sjednici od 31.01.2019. godine, shodno članu 58 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju[68], donio Odluku o usklađivanju vrijednosti penzija za jedan lični bod, kao i za druga prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za 2,00%, od 01.01.2019. godine.

6.3. Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (43)

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru su planirani u iznosu od 208.898.534,96 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja raspoloživa sredstva su iznosila 236.198.299,03 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 219.689.949,61 €, ili 93,01 % od raspoloživih sredstava, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 37 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru

Izdaci		Zakon o Budžetu CG za 2019. godinu	Rebalans 05.08.2019	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
431	Transferi instit. i pojedincima	188.575.385,24	200.612.637,24	13.404.791,83	214.011.704,07	197.593.737,25
432	Ostali transferi	20.323.149,72	20.335.149,72	1.851.445,24	22.186.594,96	22.096.212,36
	Ukupno	**208.898.534,96**	**220.947.786,96**	**15.256.237,07**	**236.198.299,03**	**219.689.949,61**

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (431) - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu prikazani izdaci na ovoj poziciji iznose 197.593.737,25 €. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** vršilo isplatu pomoći preduzećima Montenegro Airlines-u, AD Crnogorskoj plovidbi Kotor i Barskoj plovidbi AD u ukupnom iznosu od 13.330.093,69 € i to:
  - Montenegro Airlines-u iznos od 5.500.000,00 € za podmirenje dospjelih obaveza;
  - AD Crnogorskoj plovidbi Kotor iznos od 4.830.093,69 € radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore;
  - AD Barska plovidba iznos od 3.000.000,00 € radi radi servisiranja dospjelih anuiteta po osnovu kredita za koje su date garancije od strane Vlade Crne Gore.

Isplata u iznosu od 13.330.093,69 € izvršena je **bez podnošenja prijave i bez prethodno pribavljenog mišljenja** Agencije za zaštitu konkurencije, što nije u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći[69].

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

6.4. Realizacija avansa

Revizijom je izvršena provjera poštovanja preporuke iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu koja glasi: „Državna revizorska institucija preporučuje da Nacionalna turistička organizacija i Montenegro Airlines vrše periodično usaglašavanje realizacije avansnog plaćanja u pismenoj formi koja potvrđuje da su fakture u vezi sa realizovanim aktivnostima u skladu sa iznosom avansa koji je trebalo opravdati“.

U procesu revizije je utvrđeno da je Nacionalna turistička organizacija u cilju ispunjavanja date preporuke u cjelosti, nakon dostavljanja Izvještaja kompanije »Montenegro airlines«, dana 19.02.2020. godine organizovala sastanak sa predstavnicima „Montenegro airlinesa“. Na sastanku je dogovoreno da se Izvještaj za 2019. godinu dopuni na način da isti prati materijal iz koga se detaljnije

[68] „Sl.list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07, "Sl. list CG", br. 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 6/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16 i 55/16

[69] „Sl.list CG“, br.12/18

može vidjeti namjena nesporno utrošenih sredstava, kao i da se za 2020. godinu nastavi periodično usaglašavanje ugovorenih aktivnosti u pisanoj formi, u skladu sa preporukom. Dopuna izvještaja za 2019. godinu kompanije "Montenegro Airlines", u smislu dostavljanja materijala iz koga se detaljnije može vidjeti namjena utrošenih sredstava, trebala je biti gotova do kraja marta mjeseca. Međutim, novonastalom situacijom u vezi sa pandemijom izvazvanom korona virusom COVID 19, realizacija ovog dogovora je odložena. Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je obavijestila Državnu revizorsku instituciju da će kompletan izvještaj dostaviti kada okolnosti omoguće realizaciju dogovorenih aktivnosti.

Imajući u vidu da dopunjeni izvještaj nije dostavljen od strane Nacionalne turističke organizacije, Državna revizorska institucija se uzdržava od mišljenja po ovom pitanju.

Posmatrajući pravdanje avansa po godinama, u procesu revizije je utvrđeno da:

- u 2017. godini iznos opravdanog avansa je 385.000,00€;
- u 2018. godini iznos opravdanog avansa je 648.000,00€;
- u 2019. godini iznos nepotpuno opravdanog avansa je 879.000,00€.

Ostali transferi (432) - U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu prikazani izdaci na ovoj poziciji iznose 22.096.212,36 €. U procesu revizije utvrđeno je da je:

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** vršilo isplatu pomoći:
  - HTP „Ulcinjska rivijera“ u ukupnom iznosu od 2.221.495,24 € i to:
    - Prva uplata u iznosu od 653.539,47 € izvršena je Rješenjem br: INT 101-5/4 od 06.05. 2019. godine;
    - Druga uplata u iznosu od 992.595,38 € izvršena je Rješenjem br: INT 101-5/10 od 09.07.2019. godine;
    - Treća uplata u iznosu od 413.450,39 € izvršena je Rješenjem INT 101-15/10 od 16.10.2019. godine;
    - Četvrta uplata u iznosu od 161.910,00 € izvršena je Rješenjem br: INT 101-22/10 od 19.12.2019. godine.
  - Javnim komunalnim preduzećima u iznosu od 88.460,14 € po osnovu sporazuma sa JP „Morsko dobro“, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, Glavnim gradom, Prijestonicom i opštinama Crne Gore i izvođačima – Javnim komunalnim u cilju realizacije projekta „Neka bude čisto“;
  - „Skijališta“ DOO Crne Gore u iznosu od 4.500,00 € po osnovu Ugovora o poslovnoj saradnji br:101-51/157 od 5.jula 2019.godine u cilju promocije ljetnje sezone na sjeveru tokom cjelodnevnog organizovanog programa "Ljetnja turistička sezona na sjeveru" - Kolašin 1600.

Isplata u iznosu od 2.221.495,24 € izvršena je **bez podnošenja prijave** i **bez prethodno pribavljenog mišljenja** Agencije za zaštitu konkurencije, što nije u skladu sa čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći. Sredstva su prenešena za isplatu pomoći preduzećima radi izmirenja troškova naknada manjinskim akcionarima HTP „Ulcinjska rivijera AD Ulcinj“.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava čl. 10 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

6.5. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti (44)

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti ostvareni su u iznosu od 57.328.698,38 €, kao što je navedeno u narednoj tabeli:

Tabela 38 – Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Izdaci		Potrošačka jedinica	Zakon o Budžetu CG za 2019.godinu	Rebalans	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog završnog računa
4418	Kupovina hartija od vrijednosti	Ministarstvo finansija	39.900.000,00	39.900.000,00	-	39.900.000,00	57.167.134,48
4418	Kupovina hartija od vrijednosti	Ministarstvo ekonomije	320.000,00	320.000,00	-	320.000,00	161.563,90
Ukupno			**40.220.000,00**	**40.220.000,00**	**-**	**40.220.000,00**	**57.328.698,38**

Ministarstvo finansija je sa pozicije 4418 - Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti prikazalo izvršenje u iznosu od 57.167.134,48 € koje se odnosi na sljedeće:

- Izdaci za kupovinu 8.826.438 akcija Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, u skladu sa Ugovorom o izvršenju put opcije (br. 310-337/2018-16 od 27.04.2018. godine) zaključenog između A2A S.p.A i Vlade Crne Gore - Ministarstva ekonomije u iznosu od 39.924.060,18€;
- Izdaci za kupovinu 9.460 akcija Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić po tržišnoj cijeni u iznosu od 35.272,09€;
- Izdaci za kupovinu 6.343 akcija Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić po tržišnoj cijeni u iznosu od 24.336,19€;
- Izdaci za kupovinu 3.839.638 akcija Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić na osnovu ažuriranog dinamičkog plana o otkupu akcija od A2A S.p.A koji je usaglašen razmjenom pisama između ugovornih strana, pri čemu je Vlade Crne Gore Zaključkom br. 07-7171 od 14.11.2019. godine zadužila Ministarstvo finansija da izvrši kupovinu akcija u iznosu od 17.183.466,02€.

Ministarstvo ekonomije je sa pozicije 4418 - Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti prikazalo izvršenje u iznosu od 161.563,90 €. Kontrolisani izdaci se odnose na dokapitalizaciju Investiciono razvojnog fonda na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br.03-2242 od 25.03.2010. godine, člana 5 Zakona o investiciono-razvojnom fondu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 88/09, 40/10 i 80/17), kao i Rješenja komisije za tržište kapitala br. 02/2e-15/2-19 od 26.07.2019. godine. Ministarstvo ekonomije je donijelo odluke (na osnovu kojih je uputilo dopise bankama dana 30.07.2019. godine) da se sa bankarskih računa kod kojih se vrši naplata primitaka od otplate kredita izdatih od strane Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, a na kojima su se nalazila slobodna sredstva u trenutku davanja naloga, prenesu na račun Investiciono-razvojnog fonda u cilju dokapitalizacije u ukupnom iznosu 161.563,90€. Redovna skupština Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore je 28.06.2019. godine donijela odluku o povećanju kapitala, putem zatvorene ponude akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine u vrijednosti od 161.563,90 €.

6.6. Otplata dugova

Otplata dugova obuhvata izdatke za otplatu duga po osnovu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima i nerezidentima, otplatu garancija u zemlji i inostranstvu i otplatu obaveza iz prethodnog perioda. Raspoloživa sredstva, nakon rebalansa i preusmjerenja sredstava, iskazana tekućim budžetom iznose 401.267.801,86 €. Ostvareni su izdaci u iznosu od 566.666.961,78 € ili 41,2 % više od raspoloživih sredstava, a odnose se na otplatu duga u iznosu od 507.341.253,09 €, otplatu garancija u iznosu od 38.684.699,41 € i na otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 20.641.009,28 €.

6.6.1. Otplata duga (461)

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu izdaci za otplatu duga ostvareni su u iznosu od 507.341.253,09 €, ili više za 35,80% od raspoloživih sredstava, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 39 – Izdaci za otplatu glavnice duga

Opis	Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima - 4611	Otplata hartija od vrijednosti ikredita nerezidentima - 4612	Ukupno
Utvrđeno Zakonom o Budžetu CG za 2019. godinu	44.100.000,00	329.500.000.,00	**373.600.000,00**
Promjene putem rebalansa budžeta			
Tekući budžet	44.100.000,00	329.500.000.,00	**373.600.000,00**
Izvršenje u 2019. godini	178.415.558,28	328.925.694,81	**507.341.253,09**
Indeks ostvarenja	404,57	99,83	**135,80**

Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima (4611) - Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu izdaci za otplatu hartija od vrijednosti i kredita rezidentima planirani su u iznosu od 44.100.000,00 €, a ostvareni u iznosu od 178.415.558,28 €. Navedeni izdaci se odnose na izdatke za otplatu glavnice duga po osnovu kredita komercijalnim bankama u iznosu od 29.415.558,28 € i na izdatke za otplatu glavnice duga po osnovu prodatih državnih zapisa u iznosu od 149.000.000,00 €.

Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima (4612) - Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu izdaci za otplatu hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima planirani su u iznosu od 329.500.000,00 €, a ostvareni u iznosu od 328.925.694,81 €. Navedeni izdaci se odnose na otplatu glavnice po kreditima zaključenim sa nerezidentima u iznosu od 159.818.561,53 €, i to:

Tabela 40 – Otplata glavnice po kreditima i hartijama od vrijednosti nerezidentima

Banka – Kreditor	Valuta po ugovoru	Plaćanja u tekućem periodu		
		Glavnica duga (4162)		Ostali troškovi - 4612 - EUR
		ugovorena valuta	EUR	
Banca Intesa	EUR	6.666.666,66	6.666.666,66	
Credit Suisse	EUR	72.109.813,26	72.109.813,26	
Češka Exim banka	EUR			
EDC (Export Development bank of Canada)	EUR	5.310.000,02	5.310.000,02	
Erste banka	EUR	1.214.433,26	1.214.433,26	
EUROFIMA	CHF			
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	2.957.993,23	2.957.993,23	
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	8.051.237,76	8.051.237,76	
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	300.000,00	300.000,00	
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD			
IFAD	EUR			
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	13.542.026,47	13.542.026,47	
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	16.243.551,82	16.243.551,82	
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	5.751.708,02	4.653.937,29	
NATIXIS	EUR	847.104,00	847.104,00	
Pariski klub kreditora	USD	2.018.238,89	1.803.770,57	
Pariski klub kreditora	EUR	4.062.954,33	4.062.954,33	
Pariski klub kreditora	CHF	179.178,54	164.882,50	
Pariski klub kreditora	NOK	32.705,72	3.321,73	
Poljski kredit	EUR	697.431,26	697.431,26	
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	1.074.027,32	1.074.027,32	2.133,28
Steiermarkische Sparkassen	EUR	2.200.170,96	2.200.170,96	
Španski kredit (ICO)	EUR	452.885,54	452.885,54	
Vlada Mađarske	EUR	1.262.413,54	1.262.413,54	
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	16.200.000,00	16.200.000,00	
Plaćeno sa Glavnog računa Trezora			**159.818.561,53**	**2.133,28**

Ostali troškovi u iznosu od 2.133,28 € plaćeni su sa ove pozicije, a odnose se na kontribucije za budžet Savjeta Evrope.

Izdaci u iznosu 169.105.000,00 se odnose na otplatu glavnice po osnovu izdatih obveznica Eurobond 2014.

6.6.2. Otplata garancija

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu nijesu planirana sredstva za otplatu garancija. Zakonom o izmjenama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu izdaci za otplatu garancija su planirani u iznosu od 9.434.672,41€, a ostvareni su u iznosu od 38.684.699,41€. Ukupno izvršenje ove grupe izdataka je ostvareno kod Ministarstva finansija, Program: Upravljanje budžetom.

U toku 2019. godine, aktivirane su ukupno 3 državne garancije, po ugovorima koji su u ime države Crne Gore sklopljeni sa inostranim kreditorima.

- Rješenjem broj: 06-495/2 od 31.01.2019.godine, izvršen je prenos sredstava u iznosu od **2.253.720,03€** sa Glavnog računa Državnog Trezora na obračunski račun Centralne banke Crne Gore, račun broj: 907-92001-82 po osnovu duga po Garanciji u skladu sa Ugovorom o garanciji, koji je zaključen između Evropske investicione banke i Crne Gore, od 02.07.2009. godine, u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, broj:07-273, od 31.01.2019. godine, i u skladu sa Zahtjevom za plaćanje po osnovu Ugovora o garanciji, dostavljenim od strane Evropske investicione banke, 28.01.2019.godine. Rješenjem broj: 06-495/4 od 01.02.2019. godine, izvršen je prenos sredstava sa Glavnog računa Državnog Trezora u iznosu od **494,04€** na obračunski račun Centralne banke Crne Gore, račun br: 907-92001-82, shodno instrukcijama Centralne banke Crne Gore br: 04-873-2/2019 od 01.02.2019. godine, kao dodatni garantovani iznos po osnovu Ugovora o garanciji koji je zaključen između Evropske investicione banke i Crne Gore, od 02.07.2009.godine.

- Rješenjem broj: 06-1405/2 od 07.03.2019. godine, izvršen je prenos sredstava u iznosu od **7.180.485,34€** sa Glavnog računa Državnog Trezora na obračunski račun Centralne banke račun br: 907-92001-82, shodno instrukcijama Centralne banke Crne Gore broj: 04-2213-2/2019 od 07.03.2019.godine, po osnovu duga po Ugovoru o garanciji zaključenim između Evropske investicione banke (EIB) i Crne Gore, od 02.07.2009. godine, a u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, br:07-849, od 07.03.2019. godine, za potrebe kreditnog aranžmana između EIB-a i Atlas banke a.d Podgorica i u skladu sa Zahtjevom za plaćanje po osnovu Ugovora o garanciji, dostavljenim od strane Evropske investicione banke, 04.03.2019. godine.

- Ministarstvo finansija Rješenjem br. 06-298/2 od 30.12.2019. godine izvršilo je prenos sredstva na račun Centralne banke Crne Gore u iznosu od **29.250.000,00€** knjiženjem odliva sredstava sa računa Trezora sa izdataka 4622 - otplata garancija, a navedene odlive knjiženjem u korist obračunskog računa Centralne banke CG broj: 907-92001-82. Navedene obaveze knjižene su na teret depozita po vidjenju Ministarstva finansija – ostvaren emisijom Eurobond obveznica u skladu sa obavještenjem Centralne banke Crne Gore.
  Navedene obaveze se odnose na plaćanje ino garancije, u iznosu od 29.250.000,00€, po osnovu Ugovora o garanciji između njemačko-austrijskog privrednog društva WTE Wassertechnik GmbH i EVN group i Crne Gore, od 16.03.2010. godine, u skladu sa zahtjevom za plaćanje po osnovu istog ugovora, dostavljenog od strane njemačko-austrijskog privrednog društva WTE Wassertechnik GmbH i EVN group, od 13.12.2019. godine i u skladu sa Zaključkom Vlade Crne Gore, broj: 07-262, od 25.12.2019. godine (INTERNO).

6.6.3. Otplata obaveza iz prethodnog perioda

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda planirani su u iznosu od 18.530.001,00 €, a raspoloživa sredstva nakon rebalansa i preusmjerenja sredstava, iznose 18.233.129,45 €. U 2019. godini izdaci po osnovu otplate obaveza iz prethodnog perioda iznose 20.641.009,28 €.

Tabela 41 – Izdaci za otplatu obaveza iz prethodnog perioda

	Opis	Iznos
1	Utvrđeno Zakonom o Budžetu CG za 2019. godinu	18.530.001,00
2	Umanjenje sredstava putem preusmjeravanja	-296.871,55
3	Tekući budžet	18.233.129,45
4	Izvršenje u 2019. godini	20.641.009,28
5	Izvršeno / tekući budžet	113,20

Ostvareni izdaci u iznosu od 20.641.009,28 € odnose se na izdatke po osnovu prinudne naplate u iznosu od 16.341.874,73 € i na druge izdatke u iznosu od 4.299.134,55 €. Izdaci po osnovu prinudne naplate izvršeni su na teret potrošačkih jedinica koje su uzrokovale troškove po osnovu sudskih odluka i ostalih vrsta izdataka, i to:

Tabela 42 – Izdaci po osnovu sudskih odluka iskazani po potrošačkim jedinicama

Potrošačka jedinica		Iznos	Potrošačka jedinica		Iznos
30102	Sudstvo	3.989.031,71	41003	Uprava za saobracaj	838.860,90
30103	Tužilaštva	290.245,42	41101	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja	42.124,83
40101	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore	283.173,68	41103	Uprava za šume	495.119,34
40201	Ministarstvo pravde	4.417,07	41104	Uprava za vode	807,24
40202	Zavod za izvšenje krivičnih sankcija	233.788,76	41301	Ministarstvo zdravlja	5.551,57
40301	Ministarstvo unutrašnjih poslova	3.496.792,13	41501	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	5.616,40
40303	Uprava policije	1.827.134,46	41504	Agencija za zaštitu životne sredine	8.751,62
40401	Ministarstvo odbrane	1.270.941,04	41506	Uprava javnih radova	23.793,99
40501	Ministarstvo finansija	724.921,77	41510	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	2.212,86
40503	Poreska uprava	6.406,38	41601	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	196.029,13
40504	Uprava carina	11.941,13	42001	Ministarstvo javne uprave	39.715,84
40505	Uprava za nekretnine	80.766,83	42002	Uprava za kadrove	19.834,31
40508	Uprava za imovinu	758.938,71	42004	Uprava za inspekcijske poslove	2.452,72
40514	Uprava za igre na srecu	7.480,10	42101	Ministarstvo sporta	570,93
40601	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	56.901,42	51001	Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama	193.279,62
40701	Ministarstvo prosvjete	8.380,16	52001	Agencija za sprječavanje korupcije	7.102,77
40801	Ministarstvo kulture	8.198,08	52301	Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki	7.628,21
40802	Državni arhiv	3.448,36	60101	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	152.450,48
40901	Ministarstvo ekonomije	820.430,93	60201	Fond za zdravstveno osiguranje	32.903,59
41001	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva	318.084,72	60301	Zavod za zapošljavanje	63.811,74
			60601	Fond rada	1.833,78
Ukupno					16.341.874,73

U procesu revizije utvrđeno je da se izdaci u iznosu od 335.205,48 €, koji su ostvareni putem prinudnog izvršenja odnose na tekuće izdatke pri čemu je:

- Potrošačka jedinica Sudstvo ostvarilo 227.388,72 € rashoda za materijal, pri čemu su ostvareni dodatni troškovi prinudnog izvršenja u iznosu od 37.461,97 €, a koje je trebalo evidentirati na grupu računa 413 – Rashodi za materijal;
- Potrošačke jedinice kod kojih su nastali izdaci po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova[70] **nijesu vršile plaćanja** ovih izdataka u zakonom utvrđenom roku što je izazvalo dodatne troškove prinudnog izvršenja u iznosu od 70.354,79 €, a koje je trebalo evidentirati na grupu računa 419 – Ostali izdaci.

Potrebno je da potrošačka jedinica Sudstvo redovno izmiruje ugovorene obaveze tekućeg perioda za kancelarijski materijal sa pozicije 413 - Rashodi za materijal.

Potrošačke jedinice su dužne da u zakonom predviđenom roku plaćaju dospjele obaveze nastale po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja.

[70] Na bazi kontrolisanog uzorka.

Potrošačke jedinice su dužne da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i Zaštitnikom imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, a u cilju izbjegavanja nastanka dodatnih troškova prinudnog izvršenja po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova planiraju sredstva kojima će se izvršavati ove obaveze u zakonom utvrđenom roku.

Preostali iznos evidentiranih izdataka od 4.299.134,55 € se odnose na:

Skupštinu Crne Gore u iznosu od 6.547,50 €. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na tekući period i **trebalo ih je plaćati sa 419 – Ostali izdaci.**

Sudstvo u iznosu od 267.105,22 €. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na tekući period i **trebalo ih je plaćati sa: 411 – Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca, 419 – Ostali izdaci i 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.**

Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore u iznosu od 11.413,86 € koji se odnosi na neizmirene obaveze iz prethodnog perioda.

Ministarstvo odbrane u iznosu od 80.437,46 € od čega se iznos izdataka od 26.301,58 € odnosi na tekući period **i trebalo ih je plaćati sa: 412 – Ostala lična primanja, 413 – Rashodi za materijal, 414 – Rashodi za usluge, 419 – Ostali izdaci i 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru**.

Ministarstvo finansija je ostvarilo izdatke u iznosu od 1.651.920,90 € koji se odnose na**:**

- Izvršenje isplate neizmirene obaveze koja se odnosi na ratu obeštećenja po osnovu sudskog poravnanja 3490/17 od 20.07.2018. godine u iznosu od 200.000,00 €;
- Izdatke za izmirenje duga po osnovu stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 1.081.285,19 €;
- Izdatke za plaćanje troškova lokalne kancelarije UNDP-a za 2018. godinu u iznosu od 359.704.96€ plaćeni po osnovu Rješenja Ministarstva finansija br 06-3023/1 od 03.06.2019. godine. Vlada Crne Gore je donijela zaključak br 07-1762 od 23.05.2019. godine kojim se zadužuje Ministarstvo finansija izvrši plaćanje troškova lokalne kancelarije UNDP-a za 2017. godinu u iznosu od 401.107,00 USD;
- Plaćanje dijela duga po osnovu obeštećenja vojnim penzionerima po rješenju Ministarstva finansija br. 06-183/1 u iznosu od 10.930,75 €.

Od evidentiranih izdataka Ministarstva finansija u iznosu od 1.651.920,90 €, na neizmirene obaveze se odnosi 210.930,75 €, dok se izdaci u iznosu 1.440.990,15 € odnose na izdatke iz tekućeg perioda i **trebalo ih je plaćati sa: 419 – Ostali izdaci i 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.**

Centar za stručno obrazovanje u iznosu od 30.001,00€. U procesu revizije je utvrđeno da se izdaci odnose na plaćanje obaveza iz 2014. godine nastalih po osnovu realizacije programa osnovnog obrazovanja odraslih.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore u iznosu od 91.777,90€ koji se odnosi na izdatke tekućeg perioda i **trebalo ih je plaćati sa: 411 – Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i 419 – Ostali izdaci**.

Fond za obeštećenje u iznosu od 2.159.930,71€. Sredstva su isplaćena na osnovu rješenja sačinjenih u skladu sa Zakonom o povraćaju oduzetih imovinskih prava i Uredbom o utvrđivanju isplate obeštećenja bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava u novčanim sredstvima za 2019. godinu.

Otplata državnog duga po osnovu restitucije oduzetih imovinskih prava prikazana je u sledećoj tabeli:

Tabela 43 – Isplata obaveza po osnovu restitucije

Dug po osnovu restitucije				
Opis	**Stanje na 31.12.2017**	**Stanje na 31.12.2018**	**Stanje na 31.12.2019**	**Razlika**
Broj ukupnih konačnih rješenja do datuma	1558	1600	1633	33
Novčani iznos konačnih rješenja	223.723.143,16	227.860.603,32	231.988.533,40	4.127.930,08
Isplaćeno po rješenjima	34.064.541,64	36.320.671,80	38.480.602,51	-2.159.930,71
Iznos registrovanih obveznica FO01, a koje su istekle	18.528.502,00	18.528.502,00	18.528.502,00	
Iznos registrovanih obveznica FO02	87.794.218,00	90.539.391,00	91.310.899,00	
Ukupan iznos emitovanih obveznica	106.322.720,00	109.067.893,00	109.839.401,00	
Vrijednost emitovanih obveznica isteklih i u vlasništvu Države CG	101.645.984,00	104.938.630,00	107.153.039,00	-2.214.409,00
Stanje konačnih rješenja umanjeno za istekle obveznice i otplatu	88.012.617,52	86.601.301,52	86.353.749,47	-247.552,05

Potrebno je da Fond za obeštećenje[71] planira i vrši plaćanje dospjelih obaveza po osnovu konačnih i izvršnih rješenja o povraćaju oduzetih imovinskih prava sa grupe računa 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, u skladu sa članom 9 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Iste su dužne da evidentiranje i plaćanje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

7. IZVJEŠTAJ O IZDACIMA BUDŽETSKIH REZERVI

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirana sredstva za potrebe budžetske rezerve iznose 20.000.000,00 €, a Zakonom o izmjenama zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu 25.000.000,00 €. Raspoloživa sredstva za potrošnju, nakon preusmjeravanja sredstava, iznose 24.762.186,14 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 24.296.455,59 € kako je dato u narednoj tabeli:

Tabela 44 – Izdaci budžetske rezerve

Naziv	Zakon o Budžetu CG za 2019	Rebalans 05.08.2019.	Preusmjerenja		Tekući budžet	Predlog završnog računa
			+	-		
Tekuća budžetska rezerva	20.000.000,00	25.000.000,00	9.009.061,63	-9.246.875,49	24.762.186,14	24.296.455,59
Stalna budžetska rezerva						
Ukupno	**20.000.000,00**	**25.000.000,00**	**9.009.061,63**	**-9.246.875,49**	**24.762.186,14**	**24.296.455,59**

Tekuća budžetska rezerva (471) – U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu prikazani izdaci na poziciji tekuća budžetska rezerva iznose 24.296.455,59 €, od čega je iznos 22.203.005,59 € izvršen po osnovu zaključaka Vlade Crne Gore i odluka Užeg kabineta, a iznos 2.093.450,00 € po osnovu odluka Komisije za raspodjelu dijela sredstava budžetske rezerve.

Izdaci iz tekuće budžetske rezerve odnose se na:

- **Potrošačke jedinice** u iznosu od 11.528.453,69 € i to:
  - **Generalni sekretarijat Vlade** u iznosu od 19.505,00 € za ostale izdatke;
  - **Ministarstvo unutrašnjih poslova** u iznosu od 20.000,00 € za plaćanje ostalih usluga i iznos od 400.000,00 € za ostale transfere;
  - **Agenciji za nacionalnu bezbjednost** u iznosu od 73.230,00 €;
  - **Ministarstvo odbrane** u iznosu od 40.000,00 € za finansiranje materijala za zdravstvenu zaštitu;
  - **Ministarstvo finansija** u iznosu od 8.677,49 € za ostale naknade;
  - **Ministarstvo vanjskih poslova** u iznosu od 320.000,00 € za finansiranje troškova lokalne kancelarije UNDP;

[71] Fond za obeštećenje je sredstva za isplatu obeštećenja bivšim vlasnicima oduzetih imovinskih prava planiralo Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2020.godinu

- **Ministarstvo kulture** u iznosu od 50.000,00 € za plaćanje konsultantskih usluga, projekata I studija;
- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva** u iznosu od 7.048.446,00 € od čega se iznos od 100.000, 00 € odnosi na plaćanje konsultantskih usluga, projekata i studija, iznos od 6.624.000,00 € na pozajmice Montenegro airlines-u, iznos od 324.446,00 € na transfer ad "Luka Bar"**;**
- **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja** u iznosu od 612.391,89 € za subvencije za proizvodnju i pružanje usluga koje se odnose na sprovođenje plana preventivnih mjera za suzbijanje bolesti kvrgave kože i bolesti plavog jezika i drugih naročito opasnih zaraznih bolesti u 2019.godini;
- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** u iznosu od 2.924.203,31 € od čega se iznos od 1.500.000,00 € odnosi na izmirenje duga Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju DOO Holandskom međunarodnom garantnom fondu; iznos od 774.203,31 € se odnosi na otplate rate kredita JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Evropskoj banci za obnovu i razvoj; iznos od 650.000,00 € DOO "Skijališta Crne Gore";
- **Ministarstvu rada i socijalnog staranja** u iznosu od 12.000,00 € za plaćanje transfera za jednokratne socijalne pomoći.

- **Pomoći pravnim licima** u iznosu od 9.237.227,13 €. Sredstva su isplaćena opštinama u iznosu od 4.738.830,73 €, sportskim organizacijama u iznosu 4.105.900,00 € i drugim organizacijama u iznosu 346.550,00 € i ostali vidovi pomoći u iznosu od 45.946,40 €.
- **Pomoći fizičkim licima za liječenje** u iznosu od 401.350,00 €;
- **Pomoći za poboljšanje materijalne situacije** u iznosu od 2.014.074,77 €;
- **Pomoći za školovanje** u iznosu od 228.200,00 €;
- **Ostale isplate,** u iznosu od 887.150,00 €.

U procesu revizije utvrđeno je da su sa tekuće budžetske rezerve u 2019.godini vršene isplate prema preduzećima AD "Luka Bar"[72], D.O.O. „Skijališta Crne Gore"[73], JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje[74]" i Montenegro airlines[75]-u u ukupnom iznosu od 8.372.649,31 €, **bez prethodno pribavljenog mišljenja Agencije za zaštitu konkurencije**.

Preporučuje se potrošačkim jedinicama i Vladi Crne Gore da se, prije realizacije transakcija koje mogu imati karakter državne pomoći, obrate Agenciji za zaštitu konkurencije za mišljenje, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

8. KAPITALNI BUDŽET

Tokom 2019. godine Kapitalni budžet izvršavao se preko Uprave za saobraćaj i Uprave javnih radova[76]. U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta po godinama:

Tabela 45– Pregled Kapitalnog budžeta po godinama

OPIS	Izdaci Kapitalnog budžeta				
	2015	2016	2017	2018	2019
Uprava za saobraćaj	202.745.099,46	47.251.589,46	223.806.298,92	220.866.757,58	210.322.686,26
Uprava javnih radova	35.677.808,24	30.028.661,16	50.280.153,81	43.832.669,72	62.060.035,63
Ukupno	**238.422.907,70**	**77.280.250,62**	**274.086.452,73**	**264.699.427,30**	**272.382.721,89**

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu Kapitalni budžet je planiran u iznosu od 320.925.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, tekući budžet je iznosio 305.100.327,42 €, dok su realizovana sredstva iznosila 272.382.721,89 € ili 89,28% od raspoloživih sredstava.

[72] Iznos od 324.446,00 €
[73] Iznos od 650.000,00 €
[74] Iznos od 774.203,31 €
[75] Iznos od 6.624.000,00 €
[76] Uredbom o organizaciji i načinu rada Državne uprave ("Sl. list CG", br. 087/18, 002/19 i 038/19) naziv Direkcije za saobraćaj promijenjen je u Upravu za saobraćaj, dok je naziv Direkcije javnih radova promijenjen u Upravu javnih radova. Istom Uredbom Uprava za saobraćaj i Uprava javnih radova postali su samostalni organi uprave.

Uprava za saobraćaj

Kapitalni budžet Uprave za saobraćaj za 2019. godinu, planiran je u iznosu od 257.610.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, tekući budžet je iznosio 232.610.000,00 €, dok su izdaci ostvareni u iznosu od 210.322.686,26 €. U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta u 2019. godini po programima i to:

Tabela 46 – Pregled Kapitalnog budžeta u 2019. godini po programima

Naziv programa		Zakon o Budžetu CG za 2019	Rebalans	Preusmjerenja +	Preusmjerenja -	Tekući budžet	Predlog završnog računa za 2019
761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u CG	27.300.000	27.300.000	1.150.000	-950.000	27.500.000,00	38.039.369,40
764	Auto put Bar -Boljare	220.000.000	195.000.000	3.000.000	-3.000.000	195.000.000,00	159.057.151,48
765	Putni prelazi	710.000	710.000			710.000,00	59.897,38
767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na mag. i reg. putevima	1.500.000	1.500.000	50.000		1.550.000,00	1.545.791,92
771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži CG	2.600.000	2.600.000	250.000	-200.000	2.650.000,00	7.091.742,61
772	Investiciono presvlačenje mag.i reg.puteva	3.000.000	3.000.000		-50.000	2.950.000,00	2.798.815,24
773	Investiciono održavanje reg. i mag.puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizije	2.500.000	2.500.000		-250.000	2.250.000,00	1.729.918,23
	Ukupno	**257.610.000**	**232.610.000**	**4.450.000**	**-4.450.000**	**232.610.000**	**210.322.686,26**

Od ukupnog iznosa realizovanih sredstava na tekuće izdatke utrošen je iznos od 15.487.076,04 € ili 7,36%, a na kapitalne izdatke iznos od 194.835.610,22 € ili 92,64%, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 47 – Kapitalni budžet po strukturi izdataka

Naziv programa		Kapitalni budžet		
		Tekući izdaci	Kapitalni izdaci	Izvršenje 2019
761	Rekonstrukcija regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori	5.865.870,99	32.173.498,41	38.039.369,40
764	Auto put Bar -Boljari, dionica od Smokovca do Mateševa	8.260.638,51	150.796.512,97	159.057.151,48
765	Putni prelazi	17.120,00	42.777,38	59.897,38
767	Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima		1.545.791,92	1.545.791,92
771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži Crne Gore	90.722,09	7.001.020,52	7.091.742,61
772	Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva		2.798.815,24	2.798.815,24
773	Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija	1.252.724,45	477.193,78	1.729.918,23
	Ukupno	**15.487.076,04**	**194.835.610,22**	**210.322.686,26**

Uprava za saobraćaj je Kapitalni budžet finansirala iz opštih prihoda u iznosu od 78.213.285,16 € i iz sredstava kredita u iznosu od 132.109.401,10[77] €. Projekti finansirani iz kreditnih sredstava dati su u narednoj tabeli:

Tabela 48 – Pregled projekata finansiranih iz kreditnih sredstava

Opis	Program		Projekat	Iznos realizovanih sredstava	Ukupno
Kredit Evropske investicione banke (EIB)	761	Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori	Rekonstrukcija puta Ulcinj - Krute	1.916.757,51	6.569.947,63
	771	Rješavanje uskih grla na saobracajnoj mreži CG	Radovi na izgradnji obilaznice Rožaje, II faza	4.653.190,12	
Kredit Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD)	761	Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u CG	Radovi na izgradnji tunela i rekonstrukciji puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerine	8.625.599,21	8.981.325,21
			Nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji tunela i rekonstrukciji puta Berane - Kolašin, dionica Lubnice - Jezerine	355.726,00	
Kineska EXIM banka	764	Autoput Bar-Boljari	Izvođenje radova na izgradnji autoputa Bar - Boljare	116.544.988,38	116.544.988,38
Ukupno isplaćeno iz kreditnih sredstava					**132.096.261,22**

[77] Iznos od 13.139,88 € se odnosi na plaćanje bankarske provizije, te se ne može svrstati u finansiranje određenog projekta

Navedeni projekti finansirani su iz kredita Evropske investicione banke (EIB)[78] u iznosu od 6.569.947,63 €, Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD)[79] u iznosu od 8.981.325,21 € i EXIM banke[80] u iznosu od 116.544.988,38 €. U narednoj tabeli dat je pregled **okončanih projekata** na dan 31.12.2019. godine[81]:

Tabela 49– Pregled okončanih projekata na 31.12.2019. godine

Program	Završeni projekti:	Datum ugovora	Vrijednost ugovora	Realizovano ranijih godina	Realizovano u 2019	Ukupno realizovano
761	Rek. magistralnog puta Ulcinj – Sukobin, dionica Ulcinj - Krute	09.08.2017.	5.824.687,33	3.590.065,87	1.916.757,51	**5.506.823,38**
	Rek. Regionalnog puta Vilusi – Petrovići – Vraćenovići – Deleuša, dionica Petrovići - Vraćenovići	26.05.2016.	3.588.000,00	3.381.297,89	201.102,91	**3.582.400,80**
	Rek.puta Krstac – Ivanova korita, dionica Krstac - Kuk	16.10.2017.	3.892.192,45	3.185.858,92	704.676,95	**3.890.535,87**
	Sanacija kritične tačke Resna – Grahovo - Nudo	13.09.2018.	443.843,33	290.817,68	149.903,67	**440.721,35**
767	Sanacija nestabilne kosine Sućeska, na regionalnom putu Andrijevica - Plav	03.09.2018.	477.640,24	148.580,79	328.826,24	**477.407,03**
	Radovi na sanaciji mosta Trmanje	21.09.2018.	474.879,91	222.687,04	251.723,55	**474.410,59**
	Rek. osam mostova Slijepač most – Pavino Polje	26.01.2016.	999.757,39	556.935,83	391.364,34	**948.300,17**
	Sanacija klizišta Debeli brijeg	29.01.2019.	574.180,27		524.806,21	**524.806,21**
771	Rek. dionice magistralnog puta od Podgorice – Cetinjski semafori do mosta na rijeci Sitnici (bulevar)	14.11.2017.	9.473.074,45	5.075.570,79	1.830.097,72	**6.905.668,51**
772	Invest. presv. asfalta (radovi po sekc. - 5 ugovora)	5 ugovora	3.000.000,00		2.781.281,02	**2.781.281,02**
	Invest. presv. asfalta (radovi-sekcija Kotor)	28.9.2017	348.198,75	317.130,83	17.534,22	**334.665,05**
773	Izvođenje radova na sanaciji kritične tačke Resna – Grahovo - Nudo	10.06.2019.	477.205,34		477.193,78	**477.193,78**
UKUPNO			**29.573.659,46**	**16.768.945,64**	**9.575.268,12**	**26.344.213,76**

Pregled **nezavršenih projekata** na dan 31.12.2019. godine, odnosno projekata čija će se realizacija nastaviti u narednom periodu prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 50 - Pregled nezavršenih projekata na 31.12.2019. godine

Program		Datum	Vrijednost ugovora	Realizovani budžet ranijih godina	Realizovani budžet 2019	Ukupno realizovani budžet
761	Rek.puta i izgr.tunela na dion.puta Lubnice-Jezerine	02.12.2016.	34.694.804,35	8.034.357,93	8.625.599,21	16.659.957,14
	Rek.puta i izgr.tunela na dion.puta Lubnice-Jezerine /nadzor	08.12.2016.	1.269.600,00	638.484,00	355.726,00	994.210,00
	Rek.puta Pljevlja – Metaljka, I faza	06.05.2019.	12.097.955,45		2.493.706,50	2.493.706,50
	Rek. puta Rogami - Spuž	28.06.2019.	3.082.826,90		804.052,86	804.052,86
	Rek. puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka	07.06.2019.	8.979.999,37		2.382.399,82	2.382.399,82
	Rekonstrukcija puta Berane-Podvade, II faza	23.04.2018.	6.979.261,54	2.269.639,53	3.147.682,62	5.417.322,15
	Rekonstrukcija obilaznice Bijelo Polje-Ribarevine	04.09.2018.	2.799.988,85	279.998,88	735.302,92	1.015.301,80
	Rekonstrukcija puta Trubjela-Vilusi	09.10.2018.	9.986.402,49	998.640,25	7.075.541,91	8.074.182,16
	Rekonstrukcija puta Debeli brijeg-H.Novi,lok.Tatarbašča	25.09.2018.	1.798.000,11	179.800,01	538.331,36	718.131,36
	Rek.puta Cetinje-Njeguši,dionica od Volija do Bajičke crkve	25.04.2018.	1.901.841,58	190.184,16		190.184,16
	Rekonstrukcija puta Vrulja-Mijakovići	01.10.2018.	8.689.943,21	868.994,32	1.085.619,77	1.954.614,09
	Rek. puta Kuk – Krstac – Ivanova korita	24.07.2019.	2.488.586,60		526.223,01	526.223,01
	Izgradnja puta Mojkovac - Vragodo	20.11.2019.	13.200.961,20		1.320.096,12	1.320.096,12
767	Sanacija klizišta Gnjili potok	30.09.2019.	397.288,07		39.728,80	39.728,80
	Sanacija klizišta Markovići III faza	09.09.2019.	93.427,80		9.342,78	9.342,78
771	Rek. magistralnog puta Podgorica – Tuzi, dionica od kružnog toka Plantaže do Podvožnjaka na rijeci Cijevni, poddionica (I faza)	10.06.2019.	2.192.931,31		517.732,68	517.732,68
	Izvođenje radova na izgradnji obilaznice Rožaje II faza	25.10.2017	19.778.320,09	7.654.850,53	4.653.190,12	12.308.040,65
	UKUPNO:		**130.432.138,92**	**21.114.949,61**	**34.310.276,48**	**55.425.226,08**

[78] Projekat "Sanacija puteva i obilaznica oko gradova".
[79] "Projekat rekonstrukcije i unapređenje lokalnih puteva".
[80] Projekat "Izgradnja autoputa Bar-Boljari – prioritetna dionica od Smokovca do Mataševa".
[81] Kod projekata „Rekonstrukcija puta Cetinje-Njeguši" i „Rekonstrukcija puta Cetinje-Budva, lokalitet Brajići-Lapčići" još uvjek nije izvršen tehnički prijem radova.

U narednoj tabeli dat je pregled dionica koje su se na kraju 2018. godine vodile kao okončane ali nije izvršen tehnički prijem:

Tabela 51- Dionice koje su se u 2018. vodile kao okončane bez tehničkog prijema

Dionica	Datum	Vrijednost ugovora	Realizovani budžet ranijih godina	Realizovani budžet 2019	Ukupno realizovani budžet	Status projekta
Rek. puta Ulići – kružni tok Cetinje – Ugnji	**29.08.2016.**	**2.926.617,56**	2.919.733,29	6.877,92	**2.926.611,21**	**Okončan/izvršen tehnički prijem**
Rek. puta Cetinje – Budva, dionica Brajići - Lapčići	**26.05.2016.**	**7.599.999,99**	7.477.986,96	103.897,35	7.581.884,31	**Nije okončan/ Nije izvršen teh. prijem**

Uvidom u dokumentaciju projekata finansiranih iz sredstava Kapitalnog budžeta u 2019. godini, ugovore, privremene i okončane situacije izvođača radova i ostalu prateću dokumentaciju, utvrđeno je sljedeće:

Program: Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori (761) - Sredstva za realizaciju Programa **-** Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori planirana su u iznosu od 27.300.000,00 €. Nakon rebalansa i preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 27.500.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 38.039.369,40 €, ili 38,32% više od plana. Izdaci u iznosu od 27.141.286,68 € su finansirani iz opštih prihoda budžeta, a izdaci u iznosu od 10.898.082,72 € iz kreditnih sredstava. Prema strukturi izvršenja tekući izdaci su evidentirani u iznosu od 5.865.870,99 € ili 15,42%, a kapitalni izdaci u iznosu od 32.173.498,41 € ili 84,58% izvršenja. Kapitalni izdaci (441) su finansirani iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 21.275.415,69 € i iz kreditnih sredstava u iznosu od 10.898.082,72 €.

Revizijom je utvrđeno da su, za projekat rekonstrukcije puta Berane – Kolašin, dionice Lubnice – Jezerine, usluge stalnog stručnog nadzora u iznosu od 355.726,00 € evidentirane na poziciji 4411 – Izdaci za infrastrukturu od opšteg značaja, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

U cilju objektivnog iskazivanja strukture troškova Kapitalnog budžeta, plaćanje usluga stalnog stručnog nadzora treba evidentirati na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Kod dva projekta, čija je zajednička vrijednost ugovorenih radova iznosila 110.775,27€, utvrđeno je da izvođač radova nije priložio činidbenu garanciju (garancija za dobro izvršenje posla), ili je ista istekla prije okončanja projekta.

Uprava za saobraćaj treba da obezbijedi od izvođača neophodne garancije radi zaštite od kršenja ugovora, u skladu sa članom 57 Zakona o javnim nabavkama.

Kod projekta Cetinje – Njeguši, dionica Voli – Bajička crkva, izvođač radova do kraja 2019. godine nije uveden u posao, iako je Ugovor zaključen dana 25.04.2018. godine.

Preporučuje se Upravi za saobraćaj da ne sprovodi postupke javnih nabavki za izvođenje radova prije nego se steknu uslovi (riješe imovinski odnosi, izvrši eksproprijacija i sl.) za uvođenje izvođača u posao.

Kašnjenja u izvođenju radova utvrđena su kod 6 projekata. U jednom slučaju aktiviran je član iz ugovora na ime prekoračenja roka i zadržan je iznos od 291.234,37€, dok u drugom slučaju nije bilo moguće aktivirati ovaj član jer izvođač do kraja 2019. nije uveden u posao. Za ostala 4 projekta ovaj član nije aktiviran.

Uprava za saobraćaj treba da prilikom praćenja realizacije zaključenih ugovora u dijelu prekoračenja ugovorenih rokova izvrši zadržavanje sredstava u iznosu/procentu definisanim ugovorom (penali za docnju) i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova ili u slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih izvršilac ne može biti kriv za docnju, zaključi anex ugovora.

Ukupno ugovorena vrijednost radova na 01.01.2019. godine je iznosila 92.395.182,79 € (14 projekata), od kojih je u prethodnom periodu izvršeno plaćanje u iznosu od 39.948.789,23 €, a u 2019. godini u iznosu od 24.647.020,10 €. U 2019. godini zaključeno je 5 ugovora o realizaciji projekata Kapitalnog budžeta u vrijednosti od 39.850.329,52 €, pri čemu je za privremene i konačne situacije, kao i date avanse isplaćen iznos od 7.526.478,31 €. U narednoj tabeli dat je pregled vrijednosti ugovora o sprovođenju radova i izvršenih kapitalnih izdataka na programu 761:

Tabela 52 – Program 761: Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori

Projekti Programa 761	Iznos	Br. pro.	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano sa drugih programa	Ukupno realizovano u prethodnim godinama	Realizovano u 2019. godini	UKUPNO
Ugovorena vrijednost radova do 01.01.2019. godine	92.395.182,79	14	39.948.789,23		39.948.789,23	24.647.020,10	64.595.809,33
Ugovorena vrijednost radova u 2019. godini	39.850.329,52	5				7.526.478,31	7.526.478,31
Ukupna ugovorena vrijednost radova	132.245.512,31	19	39.948.789,23		39.948.789,23	32.173.498,41	72.122.287,64

Izdaci za usluge (414) izvršeni su u iznosu od 117.157,61 € i odnose se na usluge stalnog stručnog nadzora po osnovu zaključenih ugovora.

Ostali izdaci (419) izvršeni u iznosu od 5.748.713,38 € odnose se na naknade vlasnicima eksproprisane nepokretnosti, koje su isplaćene sa računa Ministarstva finansija broj 535-4990-47 (otvoren kod Prve Banke – depozit za eksproprijaciju).

Program: Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima (767) - Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirani su izdaci u iznosu od 1.500.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 1.550.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 1.545.791,92 €. Navedeni program je finansiran iz opštih prihoda budžeta, dok strukturu izdataka u potpunosti čine kapitalni izdaci. Ukupna vrijednost ugovorenih radova po projektima iznosi 3.016.993,68 €. U 2019. godini zaključena su tri ugovora ukupne vrijednosti 1.064.896,14 €. U narednoj tabeli dat je pregled ugovorenih vrijednosti po projektima i izvršenih kapitalnih izdataka i to:

Tabela 53 – Program 767: Sanacija mostova, klizišta i kosina na magistralnim i regionalnim putevima

Projekti sa programa 771	Iznos	Br. projekata	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano u 2019. godini	UKUPNO
Ugovorena vrijednost radova na 01.01.2019	1.952.097,54	3	928.203,66	971.914,13	**1.900.117,79**
Ugovorena vrijednost radova u 2019. godini	1.064.896,14	3		573.877,79	**573.877,79**
Ukupna ugovorena vrijednost radova	3.016.993,68	6	928.203,66	1.545.791,92	**2.473.995,58**

Program: Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore (771) - Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirani su izdaci u iznosu od 2.600.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 2.650.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 7.091.742,61 €. Navedeni program je finansiran iz opštih prihoda budžeta u iznosu 2.425.412,61 € i iz kreditnih sredstava u iznosu od 4.666.330,00 €. Strukturu izdataka čine tekući izdaci u iznosu od 90.722,09 € ili 1,28%, dok kapitalni izdaci iznose 7.001.020,52 € ili 98,72%. Ukupna vrijednost ugovorenih radova po projektima iznosi 31.444.325,80 €. U 2019. godini zaključen je jedan ugovor u vrijednosti od 2.192.931,31 €, dok su ostali radovi vršeni na osnovu ugovora zaključenih prije 2019. godine u ukupnoj vrijednosti od 29.251.394,50 €. U nastavku je dat tabelarni pregled ugovorenih vrijednosti po projektima i izvršenih kapitalnih izdataka i to:

Tabela 54 – Program 771: Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore

Projekti sa programa 771	Iznos	Br. projekata	Realizovano u prethodnom periodu	Realizovano u 2019. godini	UKUPNO
Ugovorena vrijednost radova na 01.01.2019	29.251.394,50	2	12.730.420,82	6.483.287,84	19.213.708,66
Ugovorena vrijednost radova u 2019. godini	2.192.931,31	1		517.732,68	517.732,68
Ukupna ugovorena vrijednost radova	3.016.993,68	6	12.730.420,82	7.001.020,52	19.731.441,34

Program: Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva (772) - Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirani su izdaci u iznosu od 3.000.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 2.950.000,00 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu od 2.798.815,24 €. Navedeni program je finansiran iz opštih prihoda budžeta, dok strukturu izdataka u potpunosti čine kapitalni izdaci. Ovim Programom predviđeno je presvlačenje asfalta regionalnih i magistralnih puteva u Crnoj Gori i ono se u 2019. godini sprovodilo kod pet opština.

Program: Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizije (773) – Sredstva za navedeni Program su planirana u iznosu od 2.500.000,00 €. Nakon preusmjerenja, tekući budžet je umanjen i iznosio je 2.250.000,00 €. Izdaci su ostvareni u iznosu od 1.729.918,23 €. Program je finansiran iz opštih prihoda budžeta. Strukturu izdataka čine tekući izdaci koji su ostvareni u iznosu od 1.252.724,45 € ili 72,42%, dok su kapitalni izdaci ostvareni u iznosu od 477.193,78 € ili 27,58%. Prema grupi izdataka, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, ostala lična primanja (412) ostvarena su u iznosu od 45.060,00 €, rashodi za materijal (413) u iznosu od 5.000,00 €, rashodi za usluge (414) u iznosu od 890.095,71 €, rashodi za tekuće održavanje (415) u iznosu od 8.665,43 €, ostali izdaci (419) u iznosu od 303.903,31 €. **Revizijom je utvrđeno da su u okviru grupe izdataka rashodi za usluge finansirani troškovi službenih putovanja, reprezentacije, komunikacionih usluga i usluga stručnog usavršavanja u ukupnom iznosu od 23.793,78 €, iako se isti ne odnose na kapitalne projekte već na izdatke koji pripadaju tekućem budžetu Uprave za saobraćaj.** Takođe, kod ostalih izdataka utvrđeno je da su dva lica sa kojima su zaključeni ugovori o djelu isplaćeni na dan zaključivanja ugovora što nije u skladu sa tačkom 25 Uputstva o radu Državnog trezora.

Uprava za saobraćaj treba da troškove koji se ne odnose na realizaciju kapitalnog budžeta izvršava sa pozicija tekućeg budžeta i da isplate vrši u skladu sa Uputstvom o radu Državnog trezora.

Revizijom je utvrđeno da se sa ovog Programa vrše plaćanja stručnog nadzora, projektovanja, stručnog nadzora i sl. za projekte koji se izvršavaju na drugim programima.

Preporučuje se Upravi za saobraćaj da se troškovi projektovanja, eksproprijacije, usluga vještaka, stručnog nadzora i sl. izvršavaju sa programa sa kojeg se planira finansiranje radova, u cilju bolje evidencije i iskazivanja stvarne cijene koštanja određenog projekta.

Program 764 – Auto put Bar – Boljare, dionica od Smokovca do Mateševa - Ugovor o projektovanju i izgradnji autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac-Uvač-Mateševo[82], broj 01-827/1 od 26.02.2014. godine zaključen je između Vlade Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, i kineske kompanije China Road and Bridge Corporation (CRBC) na iznos od 809.577.356,14 €. Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirana su sredstva u iznosu od 220.000.000,00 €, a nakon rebalansa i preusmjerenja iznosila su 195.000.000,00 €. Ostvareni izdaci iznose 159.057.151,48 € ili 81,57% od tekućim budžetom planiranih sredstava. U strukturi ostvarenih izdataka tekući izdaci učestvuju u iznosu od 8.260.638,51 € (5,19%), a kapitalni izdaci 150.796.512,97 € ili 94,81%. Finansiranje izdataka vršeno je iz kreditnih sredstava u iznosu od 116.544.988,38 €, a iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 34.251.524,59 €. U narednoj tabeli dat je pregled planiranih i ostvarenih izdataka i to:

Tabela 55 – Planirani i izvršeni izdaci iskazani po ekonomskoj klasifikaciji

Naziv grupe		Zakon o Budžetu CG za 2019.god.	Rebalans	Preusmjerenja	Tekući budžet	Predlog zakona o završnom računu
41	**Tekući izdaci**	**9.403.900,00**		**3.000.000,00**	**12.403.900,00**	**8.260.638,51**
413	Rashodi za materijal	10.000,00			10.000,00	3.158,31
414	Rashodi za usluge	7.385.900,00			7.385.900,00	4.401.320,13
419	Ostali izdaci	2.008.000,00		3.000.000,00	5.008.000,00	3.856.160,07
44	**Kapitalni izdaci**	**210.596.100,00**	**-25.000.000,00**	**-3.000.000,00**	**182.596.100,00**	**150.796.512,97**
441	Kapitalni izdaci	210.596.100,00	-25.000.000,00	-3.000.000,00	182.596.100,00	150.796.512,97
Ukupno		**220.000.000,00**	**-25.000.000,00**		**195.000.000,00**	**159.057.151,48**

[82] "Sl. list CG" br. 54/14

Rashodi za materijal ostvareni su u iznosu od 3.158,31 € i odnose se na nabavku kancelarijskog materijala.

Rashodi za usluge ostvareni su u iznosu od 4.401.320,13 € i odnose se na bankarske provizije, pravne usluge, konsultantske usluge, usluge nadzora i ostale usluge.

Ostali izdaci ostvareni su u iznosu od 3.856.166,07 € i odnose se na isplate naknada ranijim vlasnicima na ime eksproprisane nepokretnosti za potrebe izgradnje autoputa.

Kapitalni izdaci ostvareni su u iznosu od 150.796.512,97 €. Finansiranje kapitalnih izdataka vršeno je iz kreditnih sredstava EXIM banke u iznosu od 116.544.988,38 €, dok su izdaci u iznosu od 34.251.524,59 € finansirani iz opštih prihoda budžeta. Ukupno isplaćena sredstva izvođaču radova od dana zaključivanja Ugovora do 31.12.2019. godine iznose 671.077.426,76 €, pri čemu je iz kreditnih sredstava plaćeno 547.873.904,40 € ili 751.573.422,18 USD (po ugovorenom fiksnom kursu 1€ = 1,3718 USD), a iznos od 123.203.517,36 € iz budžetskih sredstava kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 56 – Pregled isplaćenih sredstva izvođaču radova

Opis	Iznos za plaćanje	Plaćeni iznos iz budžeta 15%	Plaćeni iznos iz kredita EXIM Banke 85%		Izvršena isplata (EUR)
			EUR	USD	
UKUPNO ZA 2015	168,515,411.22	30,887,260.68	137,628,150.54	188,798,296.92	168,515,411.22
UKUPNO ZA 2016	9,291,185.30	1,393,677.79	7,897,507.51	10,833,800.80	9,291,185.30
UKUPNO ZA 2017	177,321,393.54	27,452,572.41	149,868,821.13	205,590,048.83	177,321,393.54
UKUPNO ZA 2018	189,181,169.57	29,223,888.80	135,934,436.92	186,474,860.57	165,158,325.72
Privremena situacija br. 27			24,022,843.85	32,954,537.20	24,022,843.85
Privremena situacija br. 28	10,817,462.76	1,622,619.41	9,194,843.35	12,613,486.09	10,817,462.76
Privremena situacija br. 29	3,769,993.00	565,498.95	3,204,494.05	4,395,924.94	3,769,993.00
Privremena situacija br. 30	5,779,066.29	866,859.94	4,912,206.35	6,738,564.68	5,779,066.29
Privremena situacija br. 31	6,167,919.86	925,187.98	5,242,731.88	7,191,979.58	6,167,919.86
Privremena situacija br. 32	6,736,301.39	1,010,445.21	5,725,856.18	7,854,729.51	6,736,301.39
Privremena situacija br. 33	8,118,615.66	1,217,792.35	6,900,823.31	9,466,549.41	8,118,615.66
Privremena situacija br. 34	26,008,947.34	3,901,342.10	22,107,605.24	30,327,212.99	26,008,947.34
Privremena situacija br. 35	8,334,958.39	1,250,243.76	7,084,714.63	9,718,811.53	8,334,958.39
Privremena situacija br. 36	7,693,333.89	1,154,000.08	6,539,333.81	8,970,658.12	7,693,333.89
Privremena situacija br. 37	9,150,923.88	1,372,638.58	7,778,285.30	10,670,251.77	9,150,923.88
Privremena situacija br. 38	10,264,923.87	1,539,738.58	8,725,185.29	11,969,209.18	10,264,923.87
Privremena situacija br. 39	6,007,135.37	901,070.31	5,106,065.06	7,004,500.06	6,007,135.37
UKUPNO ZA GLAVNE RADOVE	108,849,581.70	16,327,437.25	116,544,988.30	159,876,415.06	132,872,425.55
UKUPNO AVANS ZA NAKNADNE RADOVE	11,318,343.10	11,318,343.10			11,318,343.10
UKUPNO ZA PRILOGE	6,600,337.33	6,600,337.33			6,600,337.33
UKUPNO ZA 2019	126,768,262.13	34,246,117.68	116,544,988.30	159,876,415.06	150,791,105.98
UKUPNO	**671,077,421.76**	**123,203,517.36**	**547,873,904.40**	**751,573,422.18**	**671,077,421.76**

U toku 2019. godine zaključena su tri nova priloga Ugovora o projektovanju i izgradnji koja se odnose na naknadne radove. Prilozima je kao novi rok završetka dionice Smokovac – Mateševo autoputa Bar – Boljare definisan 30.09.2020. godine.

Prilozi Ugovora o projektovanju i izgradnji koja se odnose na naknadne radove su:

- Prilog 3 br. 24/19-01-3684/2 od 25.04.2019. godine – Izgradnja I faze Petlje Smokovac. Cijena naknadnih radova definisana Prilogom 3 iznosi 30.456.569,00 €;
- Prilog 4 br. 34/19-01-3903/2 od 10.05.2019. godine – Sistem za vodosnabdijevanje. Cijena naknadnih radova definisanih Prilogom 4 iznosi 14.203.431,00 €;
- Prilog 5 br. 34/19-02-3903/2 od 24.05.2019. godine – Trajno napajanje električnom energijom, postavljanje kablovske kanalizacije na otvorenoj trasi i mostu Moračica. Cijena naknadnih radova definisanih Prilogom 5 iznosi 4.830.000,00 €.

Iskazane cijene naknadnih radova predstavljaju neto vrijednosti, s obzirom da se PDV obračunava po stopi 0%, shodno članu 16 Zakona o autoputu. Naknadni radovi nisu uključeni u maksimalnu garantovanu cijenu (809.577.356,14 €) i ne finansiraju se iz postojećeg zajma.

Na ime avansa za naknadne radove iz budžetskih sredstava isplaćen je iznos od 11.318.343,10 €.

U narednoj tabeli dat je pregled izvedenih glavnih radova i privremenog napajanja gradilišta po godinama i to:

Tabela 57– Pregled izvedenih glavnih radova i radova po osnovu priloga sa plaćanjima po godinama u ukupnim iznosima

Opis	2015	2016	2017	2018	2019	Ukupno
Obračunata akontacija	161.915.471,22				11.318.343,10	173.233.814,32
Obračunati radovi		10.542.825,63	195.192.308,33	253.313.381,60	147.283.442,40	606.331.958,96
Prilozi Ugovora	6.599.940,00		1.005.133,37	996.133,37	6.600.337,33	15.201.544,07
I Ukupno	**168.515.411,22**	**10.542.825,63**	**196.197.441,70**	**254.309.514,97**	**165.202.122,83**	**794.767.317,35**
Garantni depozit		527.141,28	9.759.615,41	12.665.669,08	7.364.172,22	30.316.598,04
Otplata avansa			8.763.932,75	50.662.676,32	29.456.688,48	88.883.297,55
Obavještenje o neuskladjenosti		724.500,00	352.500,00	1.800.000,00	1.413.000,00	4.290.000,00
Odbici					200.000,00	200.000,00
II Ukupno	0,00	1.251.641,28	18.876.048,16	65.128.345,40	38.433.860,70	123.689.895,59
III Ukupno za isplatu (I-II)	**168.515.411,22**	**9.291.184,35**	**177.321.393,54**	**189.181.169,57**	**126.768.262,13**	**671.077.421,76**
IV Direktno plaćanje iz budžeta	**6.599.940,00**	**0,00**	**1.005.133,37**	**996.133,37**	**17.918.680,43**	**26.519.887,17**
Plaćeno iz budžeta	24.287.320,68	1.393.677,65	26.447.439,03	28.227.755,43	16.327.437,26	96.683.630,19
Plaćeno iz kredita	137.628.150,54	7.897.506,70	149.868.821,15	159.957.280,77	92.522.144,45	547.873.904,40
V Plaćeno iz budžeta i kredita	**161.915.471,22**	**9.291.184,35**	**176.316.260,17**	**188.185.036,20**	**108.849.581,70**	**644.557.534,59**
VI Ukupno plaćeno	**168.515.411,22**	**9.291.185,30**	**177.321.393,54**	**189.181.169,57**	**126.768.262,13**	**671.077.421,76**

Iz navedenih podataka utvrđeno je sljedeće:

- iznos od 17.918.680,43 € plaćen u 2019. godini direktno iz budžeta i odnosi se na obračunatu akontaciju (avans za naknadne radove) i plaćanja na osnovu priloga ugovora;
- iznos od 108.849.581,70 € plaćen u 2019. godini odnosi se na ukupno plaćanje iz budžeta i kredita, po već utvrđenim procentima (16.327.437,26 € plaćeno iz budžeta (15%) i 92.522.144,45 € plaćeno iz kredita (85%);
- **Obračunata vrijednost** - Obračunata vrijednost u ukupnom iznosu 794.767.317,35 €, od čega se iznos od 779.565.773,28 € odnosi na izvedene glavne radove, a iznos od 15.201.544,07 € na troškove po osnovu priloga;
- **Otplata avansa** - Od ukupno uplaćenog avansa u iznosu od 173.233.814,32 €, vrijednost otplaćenog (opravdanog) avansa iznosi 88.883.297,55 €, dok vrijednost neotplaćenog avansa na 31.12.2019. godine iznosi 84.350.516,77 €;
  Ugovorom je definisano da se avans otplaćuje po stopi od 20% od iznosa privremene situacije (obračunata vrijednost za obim stvarno izvedenih radova), u momentu kada vrijednost ukupno izvedenih radova dostigne 20% od ugovorene vrijednosti radova;
- **Zadržani garantni depozit**[83] - Zadržani garantni depozit u iznosu od 30.316.598,04 €, odnosno 5% od iznosa privremene situacije. Akumulirana suma će biti plaćena izvođaču radova u dva dijela i to: 50% nakon završetka radova po izdavanju potvrde o preuzimanju radova i 50% nakon isteka perioda za otklanjanje nedostataka po izdavanju potvrde o dobrom izvršenju posla.
- **Obavještenja o neusklađenosti** - Nadzorni organ, u slučajevima kada Izvođač radova izvede određene radove koji nijesu u skladu sa odobrenim Glavnim projektom ili relevantnim propisima (zaštita životne sredine, zaštita na radu i sl.), zadržava određeni iznos od iznosa privremene situacije dok Izvođač radova ne otkloni nedostatke koje je evidentirao izdatim obavještenjima o neusklađenosti. Zadržani iznos sredstava od iznosa privremene situacije na osnovu neusklađenosti je 4.290.000,00 €.

[83] Zadržani garantni depozit vrši se na osnovu Ugovora o projektovanju i izgradnji autoputa (br. 01-827/1 od 26.02.2014. godine) gdje je predviđen procenat garantnog depozita od 5% od iznosa svake privremene situacije

- **Odbici** - Odbitak zbog nepostupanja po izdatim instrukcijama Nadzornog organa (Inženjera) u iznosu od 200.000,00 €. Izvođaču radova je umanjeno plaćanje u ukupnom iznosu od 200.000,00 € i to: iznos od 100.000,00 € zbog nepostupanja po instrukciji Nadzornog organa koja se odnosi na izradu pristupnih puteva do TS 20/0,4 kV i iznos od 100.000,00 € zbog nepostupanja po instrukciji Nadzornog organa koja se odnosi na dostavljanje izvještaja o količinama materijala koji su korišteni za izvođenje radova.
- **Isplaćeni iznos** - Ukupan iznos sredstava isplaćen izvođaču radova na ime izvršenih glavnih radova od dana zaključenja Ugovora do 31.12.2019. godine je 655.875.877,68 €, a na ime radova po osnovu priloga iznos od 15.201.544,07 €, što ukupno iznosi 671.077.421,76 €. Obzirom da u 2018. godini nije izvršeno plaćanje dijela privremene situacije br. 27 iz kreditnih sredstava (85%), već je isto izvršeno u 2019. godini, ukupan iznos dospio na plaćanje u 2019. godini iznosi 126.768.262,13 €, dok iznos koji je plaćen iznosi 150.791.105,98 €.

Uprava javnih radova

Kapitalni budžet Uprave javnih radova planiran je u iznosu od 63.315.000,00 €. Preusmjerenjima sredstva su uvećana za 9.175.327,42 €, tako da su raspoloživa sredstva, nakon preusmjerenja, iznosila 72.490.327,42 €. Ostvareni su izdaci u iznosu od 62.060.035,63 €, odnosno za 14,39% manje od raspoloživih sredstava. U narednoj tabeli dat je pregled Kapitalnog budžeta po programima i to:

Tabela 58– Pregled Kapitalnog budžeta po programima

Naziv programa		Izvori finansiranja	Zakon o Budžetu CG za 2019. godinu	Tekući budžet	Predlog završnog računa
804	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	OBP	6.055.000,00	1.431.390,23	**1.400.846,79**
805	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	OBP	865.000,00	630.700,00	**625.141,66**
806	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	OBP	2.540.000,00	2.067.000,00	**2.055.079,18**
810	Izgradnja lokalne infrastrukture	OBP	6.710.000,00	10.317.685,38	**10.292.959,18**
812	Projekti ocuvanja životne sredine	OBP	3.285.000,00	2.638.000,00	**2.577.444,76**
818	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	OPB	505.000,00	282.000,00	**269.288,40**
819	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	OBP	2.645.000,00	4.059.407,48	**3.951.120,57**
821	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke	OBP/KREDIT	3.448.000,00	5.128.500,00	**5.573.156,79**
826	Unapredenje turisticke ponude	OBP	17.762.000,00	26.772.846,06	**26.740.674,23**
829	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova	OBP/IPA	13.820.000,00	13.964.000,00	**3.398.059,91**
830	Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar – Boljare	OPB	720.000,00	757.308,27	**748.783,47**
832	Razvojni projekti Prijestonice Cetinje	OPB	4.960.000,00	4.441.490,00	**4.427.480,69**
Ukupno			**63.315.000,00**	**72.490.327,42**	**62.060.035,63**

Tekući izdaci Kapitalnog budžeta ostvareni su u iznosu od 4.100.840,81 € ili 6,61%, dok su kapitalni izdaci ostvareni u iznosu od 57.959.194,82 €, ili 93,39% od ukupno ostvarenih izdataka. Finansiranje izdataka vršeno je iz opštih prihoda budžeta u iznosu od 58.846.000,52 € (94,82%), iz kreditnih sredstava u iznosu od 858.230,09 € (1,38%) i iz sredstava iz IPA fondova iznosu od 2.355.805,02 € (3,80%), kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 59 – Struktura izdataka i njihovo finansiranje

Naziv programa		Predlog zakona o završnom računu Budžeta	Izvori finansiranja			Struktura izdataka	
			Opšti prihodi	IPA	Kredit	Kapitalni izdaci	Tekući izdaci
804	Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa	1.400.846,79	1.400.846,79			1.145.838,31	255.004,48
805	Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture	625.141,66	625.141,66			603.700,00	21.441,66
806	Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata	2.055.079,18	2.055.079,18			2.009.500,00	45.579,18
810	Izgradnja lokalne infrastrukture	10.292.959,18	10.292.959,18			9.948.166,60	344.792,58
812	Projekti ocuvanja životne sredine	2.577.444,76	2.577.444,76			2.341.567,32	235.877,44
818	Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva	269.288,40	269.288,40			236.500,00	32.788,40
819	Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja	3.951.120,57	3.951.120,57			3.899.542,69	51.577,88
821	Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke	5.573.156,79	4.714.926,70		858.230,09	5.401.220,58	171.936,21
826	Unapredenje turisticke ponude	26.740.674,23	26.740.674,23			25.381.710,60	1.358.963,63
829	Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova	3.398.059,91	1.042.254,89	2.355.805,02		2.843.611,27	554.448,64
830	Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare	748.783,47	748.783,47				748.783,47
832	Razvojni projekti Prijestonice Cetinje	4.427.480,69	4.427.480,69			4.147.837,45	279.643,24
Ukupno		**62.060.035,63**	**58.846.000,52**	**2.355.805,02**	**858.230,09**	**57.959.194,82**	**4.100.840,81**

Kreditom Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB) u iznosu od 858.230,09 €, finansiran je projekat Programa (821) - Izgradnja i rekonstrukciju objekata obrazovanja i nauke (vrtić u Tuzima). Sredstvima iz pretpristupnih IPA fondova u iznosu od 2.355.805,02 € finansirani su projekti izgradnje postrojenja za prešišćavanje otpadnih voda (PPOV), kanalizacione mreže i vodosnadbijevanja, sanaciju nesanitarnih odlagališta otpada i projekte saobraćajne infrastrukture, kao i projekti iz oblasti tehničke pomoći.

Program: Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa (804) – Za realizaciju ovog programa planirana su sredstva u iznosu od 6.055.000,00 €. Nakon preusmjerenja tekući budžet je smanjen i iznosio je 1.431.390,23 €, dok je izvršenje iznosilo 1.400.846,79 € i isto je finansirano iz opštih prihoda budžeta. Od ukupno ostvarenih izdataka, iznos od 255.008,48 € se odnosi na tekuće izdatke, dok se iznos od 1.145.838,31 € odnosi na kapitalne izdatke. Sa ovog Programa finansirani su sljedeći projekti u iznosima kako je prikazano u narednoj tabeli.

Tabela 60: Pregled izdataka programa 804

Projekat	Podprojekat	Ugovor			Plaćeno u prethodnim godinama	Plaćeno u 2019 godini	Ukupno plaćeno
		Broj	Datum	Iznos			
Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti	Izvođenje radova na postavljanju taktilnih traka, oznaka pristupačnosti i orjentacionih planova na objektima Akcionog plana i to: Skupštini CG u PG, Ministartsvu finansija, Osnovnom sudu, FZO, Opšta bolnica Niksić	101-1560/1-3976/1	10.07.2018.	170.123,77	86.748,60	30.473,46	117.222,06
	Vršenje stručnog nadzora u toku izvođenja radova na postavljanju taktilnih traka, oznaka pristupačnosti i orjentacionih planova na objektima Akcionog plana i to: Skupštini CG u PG, Ministartsvu finansija, Osnovnom sudu, FZO, Opšta bolnica Niksić	101-1560/1-3903/1	06.07.2018.	1.780,00		1.780,00	1.780,00
	Stručni nadzor nad izvođenjem radova na prilagođevanju objekta Min.finansija za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom	101-1560/1-4539/1	27.11.2017	2.261,00		2.261,00	2.261,00
	Izvođenje radova na prilagođavanju objekta Min.finansija za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom	101-1560/1-2705/1	28.09.2017.	125.269,41		125.025,35	125.025,35
	Po osnovu rješenja Državne komisije za kontrolu postupka javnih nabavki					2.100,00	2.100,00
Izgradnja i rekonstrukcija objekata CANU u Podgorici	Izrada glavnog projekta izgradnje novog objekta i rekonstrukcija postojećeg objekta CANU	101-1560/1-5651/1	14.09.2019.	73.000,00		43.070,00	43.070,00

Izgradnja kompleksa smještajnih objekata SAJ i PJP na Zlatici u Podgorici	Izvođenje radova na izgradnji kompleksa smještejnih objekata SAJ I PJP na Zlatici u Opštini Podgorica	01-7767/1	10.10.2019.	6.994.659,20		61.996,07	61.996,07
	Izvođenje radova na izgradnji objekta magacina i magacina municije sa opremanjem za potrebe kompleksa objekata SAJ I PJP na Zlatici u Opštini Podgorica	101-1560/1-1199/1	14.03.2018.	760.840,41	87.649,32	241.375,16	329.024,48
	Izvođenje dodatnih radova na izgradnji objekta magacina i magacina municije sa opremanjem za potrebe kompleksa objekata SAJ I PJP na Zlatici u Opštini Podgorica	01-5842/1	05.08.2019.	50.999,37		48.410,67	48.410,67
	Stručni nadzor u toku izvođenje radova na izgradnji objekta magacina i magacina municije sa opremanjem za potrebe kompleksa objekata SAJ I PJP	101-1560/1-1886/1	16.04.2018.	9.900,00		1.980,00	1.980,00
	Zaključak Vlade br. 07-80/66 od 26.12.2019.g.- sudsko poravnanje isplatita na ime potraživanja nastalih izvođenjem naknadnih radova shodno ugovoru o građenju br 19/2-01-4513/1 od 23.10.2014.g.,					110.590,23	110.590,23
	Plaćanje naknade za komunalno otpremanje građevinskog zemljišta za izgradnju kompleksa objekta sektora Specijalne jedinice			161.365,36		161.365,36	161.365,36
Izgradnja, rekonstr. i adaptacija objekata za potrebe pravosudja	Izrada projektne dokumentacije - idejnog rjesenja i Glavnog projekta adaptacije objekta Osnovnog suda u Opštini Nikšić	01-324/1	22.01.2019.	4.477,00		2.686,20	2.686,20
	Izrada projektne dokumentacije - idejnog rjesenja i Glavnog projekta adaptacije objekta Osnovnog suda u Opštini Podgorica	01-326/1	22.01.2019.	4.477,00		2.686,20	2.686,20
	Usluge izrade projekta postojećeg stanja objekta Vrhovnog suda u Opštini Podgorica	01-1260/1	26.02.2019.	2.299,00		2.299,00	2.299,00
	Izvođenje radova na adaptaciji objekta za potrebe pravosuđa Osnovni sud u Opštini Podgorica	01-5060/1	16.07.2019.	4.965,63		4.965,63	4.965,63
	Stručni nadzor nad izvođenjem radova na adaptaciji objekta za potrebe pravosuđa Osnovni sud u Opštini Podgorica	01-7063/1	19.09.2019	500,00		500,00	500,00
	Izrada tehničke dokumentacije idejnog i Glavnog projekta adaptacija objekta Osnovnog suda u Opštini Kotor	01-1379/1	04.03.2019	2.988,00		2.988,00	2.988,00
Objekat za potrebe diplomatskog predstavništva Crne Gore u Hrvatskoj	Shodno Zaklj.Vlade -kupovina nepokretnosti za potrebe ambasade u Hrvatskoj	07-137	14.03.2019.			499.000,00	499.000,00
						1.018,00	1.018,00
Objekat za potrebe ZIKSA u opštinama Danilovgrad i Mojkovac	Isplata naknada i nagrada po osnovu konkursa za idejno arhitektonsko rjesenje zatvorenog kompleksa Zavoda za izvrsenje krivicnih sankcija					29.792,72	29.792,72
Rekonstrukcija objekata za potrebe MUP-a i stanice policije	Radovi na sanaciji krovne konstrukcije na objektu MUP-a Krenza u Opštini Tuzi	01-4667/1	02.07.2019	23.486,86		22.983,74	22.983,74
	Stručni nadzor na radovima na sanaciji krovne konstrukcije MUP-a Krenza u Opštini Tuzi	01-4540/1	27.06.2019	1.500,00		1.500,00	1.500,00
Ukupno				8.394.892,01	174.397,92	1.400.846,79	1.575.244,71

Program: Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture (805) – Za realizaciju ovog programa planirana su sredstva u iznosu od 865.000,00 €. Nakon preusmjerenja tekući budžet je smanjen i iznosio je 630.700,00 €, dok je izvršenje iznosilo 625.141,66 € i isto je finansirano iz opštih prihoda budžeta. Od ukupno ostvarenih izdataka, iznos od 21.441,66 € se odnosi na tekuće izdatke, dok se iznos od 603.700,00 € odnosi na kapitalne izdatke. Sa ovog Programa finansirani su sljedeći projekti:

Tabela 61: Pregled izdataka programa 805

Projekat	Podprojekat	Ugovor			Plaćeno u prethodnim godinama	Plaćeno u 2019 godini	Ukupno plaćeno
		Broj	Datum	Iznos			
Hitne sanacione mjere i nabavka opreme za objekte kulture	Izvođenje radova na dogradnji JU Zahumlje u Opštini Nikšić	01-8178/1	24.10.2019	283.568,66		24.108,38	24.108,38
Nadogradnja i rekonstrukcija objekta bivšeg Doma vojske u PG za potrebe Muzičkog centra i Crnogorske kinoteke u Podgorici	Izvođenje radova na izradi enterijera, scenske, audio-video tehnike i opremanje objekta Muzickog centra i Crnogorske kinoteke u Opštini Podgorica	19/2-01-2174/1	24.05.2017.	4.499.783,90	3.889.498,40	77.580,71 477.385,95	4.444.465,06
	Revizija Glavnog projekta Doma JNA	01-1049/1	19.02.2019	726,00		726,00	726,00
	Izrada Glavnog projekta za NDTS Dom JNA	01-1163/1	22.02.2019	3.478,75		3.478,75	3.478,75
	Stručni nadzor nad izvođenjem preostalih radova na objektu Muzičkog centa i Crnogorske kinoteke	01-3241/1	15.05.2019	14.900,00		14.900,00	14.900,00
	Izrada izveštaja o tehničkom pregledu NDTS Dom JNA	01-4222/1	14.06.2019	968,00		968,00	968,00
	Stručni nadzor na TS Dom JNA - Nova, Opština Podgorica	01-2785/1	22.04.2019.	968,00		968,00	968,00
	Izvedeni radovi za potrebe isključenja napajanja NN potrošača sa postojece NDTS "Dom JNA" na novo mjesto priključka TS Blok 7 po nalogu CEDIS-a i investitora					304,11	304,11
	Isplata premije osigurenja od opšte odgovornosti					4.235,91	4.235,91
Rekonstrukcija Dvorca Kralja Nikole u Nikšiću	Sitni računi					96,80	96,80
Rekonstrukcija objekta za potrebe uspostavljanja "Creative Hubs"- Opština Bar	Radovi na adaptaciji palate 85 za potrebe uspostavljanja Creative Hubs	01-8745/1	14.11.2019	256.630,83		20.389,05	20.389,05
Ukupno				**5.061.024,14**	**3.889.498,40**	**625.141,66**	**4.514.640,06**

Program: Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata (806) – Za realizaciju ovog programa planirana su sredstva u iznosu od 2.540.000,00 €. Nakon preusmjerenja tekući budžet je smanjen i iznosio je 2.067.000,00 €, dok je izvršenje iznosilo 2.055.079,18 € i isto je finansirano iz opštih prihoda budžeta. Od ukupno ostvarenih izdataka, iznos od 45.579,18 € se odnosi na tekuće izdatke, dok se iznos od 2.009.500,00 € odnosi na kapitalne izdatke. Sa ovog Programa finansirani su sljedeći projekti u iznosima kako je prikazano u tabeli:

Tabela 62: Pregled izdataka programa 806

Projekat	Podprojekat	Ugovor			Plaćeno u prethodnim godinama	Plaćeno u 2019 godini	Ukupno plaćeno
		Broj	Datum	Iznos			
Rekonstrukcija objekta zatvorenog bazena "Nikša Bućin" u Kotoru	Stručni nadzor u toku radova II faze rekonstrukcije zatvorenog bazena "Nikša Bućin", Kotor	01-1033/1	18.02.2019.	46.886,00		10.314,92	10.314,92
	Rekonstrukcija zatvorenog bazena "Nikša Bućin" u Kotoru II faza	01-841/1	11.02.2019	3.480.077,34		987.257,24	987.257,24
	Dodatni radovi na rekonstrukciju zatvorenog bazena "Nikša Bućin" u Kotoru II faza	01-7111/1	20.09.2019	159.994,74		77.274,78	77.274,78
	Povračaj uplaćenih sredstava od strane ponuđača nakon žalbenog ciklusa u korist podnosioca žalbe					7.100,00	7.100,00
Izgradnja sportskih terena i sala	Izgradnja sportsko - rekreativnog igralista I faza u MZ Bukovica u Opštini Rožaje	101-1560/1-2931/1	05.10.2017.	75.580,36	49.253,31	26.266,83	75.520,14
	Stručni nadzor u toku izvođenja radova na izgradnji sportsko rekreativnog igralista u Šavniku	101-1560/1-4290/1	23.07.2018.	3.872,00	2.594,24	1.277,76	3.872,00
	Izvođenje radova na izgradnji sportsko-rekreativnog igralista u Opštini Šavnik	101-1560/1-4292/1	23.07.2018.	170.836,61	22.148,80	48.173,48	70.322,28
	Izgradnja sportsko - rekreativnog igralista II faza u MZ Bukovica u Opštini Rožaje	01-7774/1	10.10.2019	33.832,21		33.832,21	33.832,21
	Stručni nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji II faze sportsko - rekreativnog igrališta u MZ Bukovica, Opština Rožaje	01-9677/1	17.12.2019	500,00		500,00	500,00
Izgradnja fudbalskog stadiona na Cetinju	Izvođenje radova na izgradnji fudbalskog stadiona u Prijestonici Cetinje	101-1560/1-4083/1	10.11.2017.	8.784.604,06	1.191.781,76	836.695,46	2.028.477,22
	Stručni nadzor u toku radova za izgradnji fudbalskog terena na Cetinju	101-1560/1-4222/1	16.11.2017	174.930,00	17.493,00	17.493,00	34.986,00
Fiskulturna dvorana Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Opštini Nikšić	Izrada Glavnog projekta za izgradnju sportske sale u Nikšiću	01-2296/1	05.04.2019.	14.822,50		8.893,50	8.893,50
Ukupno				**12.945.935,82**	**1.283.271,11**	**2.055.079,18**	**3.338.350,29**

Program: Izgradnja lokalne infrastrukture (810) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 6.710.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 10.317.685,38 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 10.292.959,18 €. Od ukupno ostvarenih izdataka, sredstva u iznosu od 9.948.166,60 € se odnose na kapitalne izdatke (96,65%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 63 – Pregled izdataka programa 810

Projekti	Godina zaključenja ugovora	Ugovorena vrijednost	Plaćeno u 2019	Ukupno plaćeno po projektima
Izgradnja gradske pijace u Gusinju	2019	490.114,15	409.233,46	**409.233,46**
Izgradnja gradske pijace u Opštini Rožaje	2018	912.470,99	348.688,74	**653.501,63**
Izgradnja infrastrukturnih priključaka za Biznis zonu u Mojkovcu	2018; 2019	860.470,07	458.460,19	**458.460,19**
Izgradnja regionalne stočne pijace u Opštini Berane	2017; 2019	372.050,64	74.803,89	**297.316,07**
Izgradnja trga i šetališta u Sutomoru			499,99	**499,99**
Izrada pasarele i pratećih sadržaja šetališta i uređenja prostora Jalovišta u Opštini Mojkovac	2019	1.163.008,23	909.638,40	**909.638,40**
Pomoć lokalnim upravama u rješavanju infrastrukturnih problema	2017-2019	7.133.834,18	5.618.188,48	**6.393.962,27**
Rekonstrukcija Prnjavorske ulice u Plavu	2017; 2019	682.177,00	192.319,56	**419.490,06**
Rekonstrukcija puta Plav-Vojno selo	2017	885.612,89	263.272,83	**440.395,40**
Rekonstrukcija Ribarske ulica u Plavu			1.575,12	**1.575,12**
Rekonstrukcija trga u Plavu	2019	501.139,76	404.463,77	**404.463,77**
Uređenje obala rijeka, izrada obaloutvrda i uređenje korita rijeka	2017-2019	2.100.645,26	1.591.417,44	**1.891.575,58**
Ostale isplate			19.610,15	**19.610,15**
Plaćanje za druge programe			787,56	**787,56**
Ukupno		**12.231.555,88**	**10.292.959,58**	**12.300.509,65**

Program: Očuvanje životne sredine (812) - Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 3.285.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 2.638.000,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 2.577.444,76 €. Od ukupno ostvarenih izdataka, sredstva u iznosu od 2.341.567,32 € se odnose na kapitalne izdatke (90,85%), a na tekuće izdatke iznos od 235.877,44 € (9,15%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 64 – Struktura izdataka po projektima

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2019
	zaključen	vrijednost	
Izgradnja i rekonstrukcija sistema vodosnabdijevanja	2017; 2018; 2019	1.552.489,03	961.100,56
Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda na području Bukovica-Radetina Rožaje	2018; 2019	43.996,90	31.029,22
Izgradnja sanitarnih deponija, transfer stanica, reciklažnih centara i dvorišta, kao i sanacija postojećeg odlagališta	2018; 2019	2.589.935,25	879.187,36
Sanacija i rekonstrukcija hidrotehničkog tunela u Mojdežu, HN	2018	275.716,65	111.710,23
Sanacija odlagališta u Plavu	2016; 2019	128.340,00	75.526,01
Sprovođenje mjera smanjenja zagađenja i toplifikacije Pljevlja	2019	130.000,00	130.000,00
Unapređenje postojeće mreže meteoroloških i padavinskih stanica	2018; 2019	157.814,94	67.237,29
Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija sistema za upravljanje otpadnim vodama	2016; 2018; 2019	1.257.800,20	309.825,11
Ostalo			11.828,98
Ukupno		**6.136.062,97**	**2.577.444,76**

Program: Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva (818) - Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 505.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva iznosila su 282.000,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 269.288,40 €. Od ukupno ostvarenih izdataka, sredstva u iznosu od 236.500,00 € se odnose na kapitalne izdatke (87,82%), a na tekuće izdatke iznos od 32.788,40 € (12,18%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 65 - Pregled izdataka programa 818

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2019
	zaključen	vrijednost	
Izgradnja Urgentnog bloka i rekonstrukcije dijela Kliničkog centra u Podgorici	2019	256.537,65	236.500,00
Rekonstrukcija i adaptacija Doma zdravlja "Nova Varoš" i Doma zdravlja "Stara Varoš" u Podgorici	2018	32.740,00	32.740,00
Rekonstrukcija energetskog bloka trafostanice i pomoćnih izvora napajanja Kliničkog centra Crne Gore u Podgorici			48,40
Ukupno		**289.277,65**	**269.288,40**

Program: Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja (819) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 2.645.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva iznosila su 4.059.407,48 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 3.951.120,57 €. Od ukupno ostvarenih izdataka, sredstva u iznosu od 3.899.542,69 € se odnose na kapitalne izdatke (98,69%), a na tekuće izdatke iznos od 51.577,88 € (1,31%). Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 66 - Pregled izdataka programa 819

Projekat	Podprojekat	Ugovor			Plaćeno u prethodnim godinama	Plaćeno u 2019 godini	Ukupno plaćeno
		Broj	Datum	Iznos			
Izgradnja Doma starih u Podgorici	Izgradnja objekta Doma za stare osobe sa opremanjem u Podgorici	101-1560/1-3108/1	11.10.2017.	8.787.071,48	2.012.100,16	3.899.542,69	5.911.642,85
	Stručni nadzor u toku izvođenja radova na izgradnji objekta Doma za stare osobe sa opremanjem u Podgorici	101-1560/1-5270/1	18.12.2017	119.836,00	20.372,12	51.529,48	71.901,60
	Obavještenje o postupku javnih nabavki u štampanim medijima					48,40	48,40
Ukupno				**8.906.907,48**	**2.032.472,28**	**3.951.120,57**	**5.983.592,85**

Program: Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke (821) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 3.448.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva iznosila su 5.128.500,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 5.573.156,79 €. Od ukupno ostvarenih izdataka, sredstva u iznosu od 5.401.220,58 € se odnose na kapitalne izdatke (96,92%), a na tekuće izdatke iznos od 171.936,21 € (3,08%). Iz opštih prihoda budžeta finansiran je iznos od

4.714.926,70 €, dok je iznos od 858.230,09 € finansiran iz kreditnih sredstava. Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 67- Pregled izdataka programa 821

Projekat	Podprojekat	Ugovor			Plaćeno u prethodnim godinama	Plaćeno u 2019 godini	Ukupno plaćeno
		Broj	Datum	Iznos			
Dječiji vrtić u Opštini Bar	Izgradnja dečijeg vrtića sa opremanjem u Baru; shodno Zaključku Vlade br. 07-1932 od 23.05.2019.godine prihvaćen Sporazum o raskidu ugovora o građenju i vršenju usluga nadzora	101-1560/1-6399/1	10.07.2018.	170.123,77	86.748,60	30.473,46	117.222,06
	Vršenje stručnog nadzora nad izvođenjem radova izgradnje Dječijeg vrtića u Baru	01-3812/1	03.06.2019.	11.136,50		6.115,00	6.115,00
	Izrada projekta uređenja terena bivšeg gradilišta Dječijeg vrtića u Baru					5.021,50	5.021,50
Dječiji vrtić u Opštini Rožaje	Izgradnja Dječijeg vrtića u Opštini Rožaje	01-2949/1	03.05.2019	1.504.617,52		494.464,16	494.464,16
	Stručni nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji Predškolske ustanove vrtića u Opštini Rožaje	101-1560/1-6102/1	02.10.2018	24.210,00		4.842,01	4.842,01
	Sitni računi (usluge kopiranja, koričenja, itd)					4.489,11	4.489,11
Dječiji vrtić u Opštini Ulcinj	Isplate po osnovu Konkursa za idejno arhitektonsko rješenje vrtića i jaslica u Opštini Ulcinj					16.560,72	16.560,72
Dječiji vrtić u Opštini Pljevlja	Oglašavanje u štampanim medijima					169,40	169,40
Dječiji vrtić u Opštini Tuzi	Stručni nadzor nad izgradnjom vrtića i jaslica u Opštini Tuzi	101-1560/1-7313/1	08.11.2018.	35.000,00	3.500,00	31.500,00	35.000,00
	Izgradnja Dječijeg vrtića i jaslica u Opštini Tuzi	101-1560/1-2684/1	24.05.2018.	1.648.259,13	548.968,69	1.006.958,43	1.555.927,12
	Izrada elaborata orginalnih terenskih mjera za Djeciji vrtić i jaslice u Opštini Tuzi					979,50	979,50
Fiskulturna sala Osnovne škole "Pavle Zizić" u Njegnjevu, Opština Bijelo Polje	Izrada geodetske situacije terena, KO Njegnjevo, Opština Bijelo Polje					484,00	484,00
Izgradnja kompleksa akademije na Cetinju	Izvođenje radova na uređenju terena dijela Univerziteta kompleksa Fakulteta umjetnosti i opremanje Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju	01-1162/1	22.02.2019	1.195.302,33		915.794,16	915.794,16
	Stručni nadzor u toku izvođenja radova na uredjenju terena dijela Univerzitetskog kompleksa fakulteta umjetnosti i opremanje Fakulteta likovnih umjetnosti na Cetinju	101-1560/1-8611/1	18.12.2018.	24.200,00		15.730,00	15.730,00
	Izrada elaborata orginalnih terenskih mjera izvedenog stanja Fakulteta likovnih umjetnosti					2.616,63	2.616,63
Izgradnja Osnovne muzičke škole "Dušan Korać" Opština Bijelo Polje	Izvođenje radova na izgradnji osnovne škole i škole za osnovno muzičko obrazovanje “Dušan Korać” u Opštini Bijelo Polje	01-1602/1	5.381.736,87			1.365.286,34	1.365.286,34
	Stručni nadzor nad Izvođenjem radova na izgradnji osnovne škole i škole za osnovno muzičko obrazovanje “Dušan Korać” u Opštini Bijelo Polje	01-140/1	47.190,00			10.193,04	10.193,04
	Usluge izrade Projekta i elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za Osnovnu i Muzičku školu u Opštini Bijelo Polje	101-1560/1-7576/1	3.025,00			3.025,00	3.025,00
	Naknade troškova postupka na ime sastava žalbi					9.998,00	9.998,00

Izrada projektne dokumentacije i izgradnja Osnovne škole u Opštini Rožaje	Naknada Komisiji za utvrđivanje obima, sadržaja i ocjenu elaborata procjene uticaja za rekonstrukciju toplane Univerziteta Crne Gore					861,88	861,88
Sprovođenje javnih konkursa izrade i revizije tehničke dokumentacije i izgradnja i rekonstrukcija predškolskih ustanova	Isplata po Rješenju Državne komisije za kontrolu postupka JN					1.210,00	1.210,00
Srednja stručna škola u Golubovcima	Izgradnja SSŠ u Golubovcima	19/2-01-5649/1	04.10.2016	4.541.123,14	3.336.277,75	1.196.917,41	4.533.195,16
	Izgradnja SSŠ u Golubovcima	01-4832/1	08.07.2019	158.948,70		156.170,86	156.170,86
	Stručni nadzor nad izgradnjom SSŠ u Golubovcima	19/2-01-47181	09.09.2016	39.480,00	24.477,60	15.002,40	39.480,00
	Izrada elaborata orginalnih terenskih mjera za SSŠ u Golubovcima					3.511,86	3.511,86
Ostalo	Ugovor o dopunskom radu					702,96	702,96
Plaćenja za druge programe	Ugovor o djelu (praćenje projekata Programa 826)					143,20	143,20
Ukupno				**14.929.869,10**	**3.913.224,04**	**5.573.156,79**	**9.486.380,83**

Program: Unapređenje turističke ponude (826) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 17.762.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 26.772.846,06 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 26.740.674,23 €. Od ukupno ostvarenih izdataka sredstva u iznosu od 1.358.963,63 € ili 5,08% se odnose na tekuće izdatke, dok su kapitalni izdaci iznosili 25.381.710,60 ili 94,92%. Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 68 – Struktura izdataka po projektima

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2019	Ukupno plaćeno
	zaključen	vrijednost		
Nacionalni parkovi	2014; 2018;2019	924.918,88	149.856,64	734.374,67
Objekat „kuća voća“ u Andrijevici	2017	1.354.076,37	51.564,31	556.872,23
Objekat nacionalne Kuće maslina sa sjedištem u Baru	2019	994.134,76	29.319,88	29.319,88
Ski centar na lokalitetu Cmiljača, Bijelo Polje	2016-2019	13.623.928,14	9.406.259,99	10.668.594,50
Ski centar na lokalitetu Durmitor, Žabljak	2017-2019	11.198.415,88	5.726.188,65	8.015.460,14
Ski centar na lokalitetu Hajla Rožaje	2016;2019	10.514.428,30	1.761.100,52	2.036.857,60
Ski centar na lokalitetu Kolašin 1600	2016-2019	14.423.237,95	2.659.186,55	5.193.263,10
Ski centar na lokalitetu Žarski, Mojkovac	2016-2019	14.571.959,10	2.405.950,96	3.901.969,63
Turistička infrastruktura, izrada projektne i tehničke dokumentacije i izvođenje radova	2017;2019	282.087,43	226.774,08	262.117,08
Uređenje Alipašinih izvora Gusinje	2019	3.509,00	3.509,00	3.509,00
Valorizacija Đalovića pećine Bijelo Polje	2017-2019	9.081.725,93	4.258.188,33	6.583.627,65
Ostalo			62.775,32	62.775,32
Ukupno za program		**76.972.421,74**	**26.740.674,23**	**38.048.740,80**

Program: Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova (829) - Na programu Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova planirana sredstva Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu su iznosila 13.820.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 13.964.000,00 €. Izvršenje budžeta ovog Programa u 2019. godini iznosilo je 3.398.059,91 €. Tekući izdaci su ostvareni u iznosu od 554.448,64 € ili 16,32%, dok su kapitalni izdaci iznosili 2.843.611,27 €, ili 83,68% od ostvarenih izdataka. Iznos od 1.042.254,89 € finansiran je iz opštih prihoda budžeta, dok je iznos od 2.355.805,02 finansiran iz sredstava IPA fondova. U narednoj tabeli dat je pregled finansiranih projekata:

Tabela 69 – Projekti finansirani iz IPA fondova

Projekti	Ugovor		Plaćeno u 2019.
	zaključen	vrijednost	
Demontaža postojećeg, nabavka i montaža nove električne vuče podstanice "Trebešica"	2016	217.499,00	70.213,98
Nabavka opreme za sprečavanje zagađenja mora motornim uljima			169,40
Podrška implementaciji i monitoring upravljanja otpadom			28.162,94
PPOV, kanalizaciona mreža i uređenje vodosnabdijevanja u Beranama	2016;2019	4.829.618,95	458.222,66
Priprema projekta za sektor zaštite životne sredine od klimatskih promjena			52.383,54
Rehabilitacija pruge sa tunelima Kos Trebešica	2018	5.616.500,22	2.731.581,38
Rekonstrukcija željezničke stanice u Bijelo Polju			27.981,45
Sanacija odlagališta Ćafe Bar	2019	14.800,00	14.800,00
Sanacija odlagališta Vrteljka na Cetinju			14.546,18
Ukupno za program		**12.673.506,01**	**3.398.059,91**

Program: Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare (830) – Planirana sredstva Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu su iznosila 720.000,00 €. Tekući budžet iznosio je 757.308,27 €, dok su ostvareni izdaci u iznosu 748.783,47 €. Navedeni izdaci se odnose na izdatke za bruto naknade za rad 28 članova Državne komisije za tehnički pregled radova na izgradnji autoputa Bar–Boljare, pružanje konsultantskih usluga za potrebe prevođenja na engleski jezik za potrebe Državne komisije za za tehnički pregled radova i troškove angažovanja lica putem ugovora o djelu na ime vršenja poslova tehničkog pregleda izvedenih radova na konstrukciji glavnog raspona mosta Moračica.

Program: Razvojni projekti prijestonice Cetinje (832) – Za realizaciju navedenog programa planirana su sredstva u iznosu od 4.960.000,00 €. Nakon preusmjerenja, raspoloživa sredstva su iznosila 4.441.490,00 €, a ostvareni su izdaci u iznosu od 4.427.480,69 €. Od ukupno ostvarenih izdataka sredstva u iznosu od 279.643,24 € ili 6,32% se odnose na tekuće izdatke, dok su kapitalni izdaci iznosili 4.147.837,45 ili 93,68%. Struktura ostvarenih izdataka po projektima prikazana je u narednoj tabeli:

Tabela 70 - Pregled izdataka programa 832

Projekti	Ugovor		Sredstva opredijeljena za 2019.	Ukupna vrijednost investicije	Plaćeno u 2019.
	Broj	Datum			
Nabavka opreme za unapređenje rada javnih službi Prijestonice	01-916/1	13.02.2019.	250.000,00	1.000.000,00	254.868,15
Sanacija sportskih sala SRC Cetinje			100.000,00	2.000.000,00	
Izgradnja i rekonstrukcija distributivne mreže vodosnabdijevanja Cetinje			750.000,00	2.500.000,00	655.958,96
Izgradnja saobraćajnice kroz kompleks univerzitetskog centra			300.000,00	700.000,00	216.903,24
Izgradnja saobraćajnice ulice Vojvode Boža i raskrsnice prema ulici Save Burića			200.000,00	500.000,00	85.500,00
Rekonstrukcija ulice Aleksandra Puškina izgradnja priključaka sa parking prostorima			400.000,00	750.000,00	10.496,75
Unapređenje gradskih i lokalnih nekategorisanih puteva			300.000,00	500.000,00	500.000,00
Izgradnja stadiona sa atletskom stazom u naselju Humci			80.000,00	500.000,00	
Prihvatilište za napuštene kućne ljubimce (azil)			70.000,00	500.000,00	
Izgradnja i rekonstrukcija objekata od lokalnog značaja			50.000,00	750.000,00	53.836,99
Kupovina nekretnina i učešće u izgradnji objekata za potrebe socijalnog staranja			100.000,00	500.000,00	54.585,40
Izrada tehničke i druge dokumentacije			150.000,00	500.000,00	95.331,20
Izgradnja i opremanje "Centra za kulturu Prijestonice"			50.000,00	2.500.000,00	
Rekonstrukcija vodovodne mreže u Prijestonici Cetinje			750.000,00	4.600.000,00	
Rekonstrukcija objekta nekadašnje "Dječije bolnice" na Cetinju			300.000,00	1.836.000,00	
Izgradnja objekta za izložbeni prostor na Cetinju			110,000,00	2.250.000,00	
Kupovina nekadašnjeg kompleksa "Gornjeg Oboda"			1.000.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00
Ukupno za program			**4.960.000,00**	**24.386.000,00**	**4.427.480,69**

Revizijom Uprave javnih radova utvrđeno je sljedeće:

> Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu planirana je realizacija 135 projekata. Od ukupnog broja planiranih projekata vršena su plaćanja na ime realizacije planiranih aktivnosti za 82 projekta, dok za 53 projekta nije bilo plaćanja.

Prilikom kandidovanja projekata kapitalnog budžeta u cilju smanjenja nerealizovanih projekata, neophodno je iste realnije planirati i kandidovati one projekte koje je moguće izvršiti.

- Na programu 810 – Izgradnja lokalne infrastrukture, na poziciji 4412 – Izdaci za lokalnu infrastrukturu, evidentirano je plaćanje na ime usluga stručnog nadzora na izgradnji potpornog zida na dijelu puta Orja luka – Do Pješivački u iznosu od 10.935,44 €, **koje je trebalo evidentirati na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.**
- Na programu 812 – Projekti očuvanja životne sredine, na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentirano je plaćanje po rješenju Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki na ime troškova naknade za vođenje postupka i troškove postupka na ime sastava žalbe u iznosu od 1.062,40 €, **koje je trebalo evidentirati na poziciji 4199 – Ostalo, u skladu sa navedenim Pravilnikom.**
- Na programu 829 – Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova, na poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije evidentirano je plaćanje Ugovora o djelu[84] zaključenog na ime izrade analize faune koja naseljava dno rijeke Lim u neposrednoj blizini planiranog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Beranama u iznosu od 1.615,98 €, **koje je trebalo evidentirati na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu, u skladu sa navedenim Pravilnikom.**

Uprava javnih radova dužna je da evidentiranje izdataka vrši u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

- Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su dodatni radovi izvođeni kod jednog podprojekta na programu 804 – Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa, kod jednog podprojekta na programu 806 – Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata, i kod 4 podprojekta na programu 826 – Unapređenje turističke ponude. Ukupna vrijednost ugovorenih dodatnih radova je 1.140.770,00 €.

Prilikom planiranja kapitalnih projekata čiji je predmet izvođenje radova, zahtijevati detaljniju razradu projekata kako bi se smanjila mogućnost potrebe za izvođenjem dodatnih radova koji nijesu predviđeni planskom dokumentacijom i prekoračenja ugovorenih rokova izvršenja ugovora, te na taj način obezbijediti da troškovi projekta budu u visini ugovorom definisanog iznosa.

- Uprava javnih radova zaključila je ugovore o realizaciji programa "Izgradnje lokalne infrastrukture" i programa "Unapređenje turističke ponude" sa opštinama, Ugovor o realizaciji programa "Razvojni projekti Prijestonice Cetinje" sa Prijestonicom Cetinje i Ugovor o realizaciji programa "Unapređenje turističke ponude" sa Nacionalnim parkovima Crne Gore. Između ostalog, definisano je da će korisnik redovno informisati Upravu javnih radova o stepenu realizacije ugovora dostavljanjem pisanog izvještaja do 5-tog u tekućem za prethodni mjesec. Iz Uprave su dati na uvid pojedini izvještaji opština o stepenu realizacije ugovora.

Uprava javnih radova u obavezi je da prati aktivnosti na realizaciji projekata koje realizuju/sprovode potpisnici ugovora, te da obezbijedi redovnu dostavu mjesečnih izvještaja o stepenu realizacije ugovora, u skladu sa potpisanim ugovorima, do 5-og u tekućem za prethodni mjesec.

Izgradnja i rekonstrukcija objekata Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u Podgorici - Direkcija javnih radova zaključila je ugovor na ime izvođenja radova na izgradnji poslovnog objekta za potrebe Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u Podgorici 12.07.2010. godine. U 2019. godini planirana je rekonstrukcija i nadgradnja postojećeg objekta. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je u 2019. godini izvršena isplata na ime izrade Glavnog projekta izgradnje novog objekta i rekonstrukcije

[84] br. 01-9464/1 od 10.12.2019. godine

postojećeg objekta CANU u iznosu 43,070.00 €. Krajem 2019. godine Uprava je raspisala javno nadmetanje za izbor najpovoljnijih izvođača radova i vršioca stručnog nadzora. Projekat nije okončan.

Izgradnja objekta Eko-efikasne zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma u Podgorici - Direkcija javnih radova je potpisala Ugovor o građenju sa izabranim izvođačem na ime izvođenja radova na izgradnji Eko efikasne zgrade Ministarstva održivog razvoja i turizma u Podgorici- I faza dana 8.10.2012.godine. Nakon potpisivanja Ugovora izvođač radova je uveden u posao i izvodio je ugovorene radove zaključno sa 7.04.2015. godine kada su radovi obustavljeni, s obzirom da se preostali radovi I faze nijesu mogli izvoditi, jer se tehnološki mogu izvoditi istovremeno ili nakon izvođenja radova II faze koji nijesu obuhvaćeni ugovorenim radovima. Radovi II faze finansiraju se putem donacije Vlade Republike Italije, odnosno Ministarstva životne sredine, kopna i mora Republike Italije. S obzirom da je došlo do zastoja u obezbjeđenju sredstava putem donacija, te se nijesu stvorili uslovi za ugovaranje radova II faze, a samim tim i za završetak ugovorenih radova I faze. Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2019. godinu pomenuti projekat je planiran, ali u toku 2019. godine nije bilo isplata po ovom osnovu.

Članom 20 Odluke o izradi kapitalnog budžeta i utvrđivanju i vrednovanju kriterijuma za izbor kapitalnih projekata definisano je da projekti čija je realizacija otpočela u prethodnom periodu ne podliježu vrednovanju odnosno ocjenjivanju u skladu sa ovom odlukom i imaju prioritet u realizaciji. I pored činjenice da je riječ o višegodišnjim projektima, te da su realizaciju istih pratile izvjesne komplikacije, period od skoro deset godina je i više nego dug za realizaciju navedenih projekata, obzirom da objekti još uvjek ne služe planiranoj namjeni.

9. JAVNI DUG

U skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti javni dug Crne Gore predstavlja dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države. U narednoj tabeli dat je pregled javnog duga Crne Gore za period od 2014. godine do 2019. godine, i to:

Tabela 71 – Javni dug Crne Gore za period od 2014 – 2019. godine[85]

Opis	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Državni dug	**1.942,91**	**2.276,65**	**2.403,66**	**2.627,87**	**3.152,98**	**3.708,67**
Spoljni državni dug	**1.561,69**	**1.956,36**	**2.002,76**	**2.213,97**	**2.760,00**	**3.128,72**
Inostrane obveznice	647,36	957,80	1.080,00	1.080,00	1.217,65	1.548,54
Inostrani krediti	914,33	998,56	922,76	1.133,97	1.542,36	1.580,17
Domaći državni dug	**381,22**	**320,29**	**400,90**	**413,89**	**392,98**	**579,96**
Domaći krediti	**71,37**	**36,58**	61,24	107,47	92,65	140,23
Dug koji je/bio djelimično, ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	273,80	246,37	299,07	267,29	257,82	393,92
Dug državnih preduzeća i pravnih lica ukjučena u javni dug CG 2019. g	36,05	37,34	40,59	39,13	42,51	45,80
Konsolidovani dug lokalne samouprave	**128,80**	**142,17**	**143,10**	**130,97**	**115,76**	**80,58**
Javni dug Crne Gore	**2.071,71**	**2.418,82**	**2.546,76**	**2.758,83**	**3.268,74**	**3.789,26**

Javni dug Crne Gore na 31.12.2018. godine iznosio je 3.268.738.049,14 €, a na dan 31.12.2019. godine 3.789.256.324,89 € ili više za 15,92% u odnosu na prethodnu godinu. Utvrđeno stanje javnog duga Crne Gore na 31.12.2018. godine i na 31.12.2019. godine dato je u narednoj tabeli[86]:

Tabela 72 – Pregled javnog duga

Opis	Stanje na 31.12.2018. po deviznom kursu na 31.12.2018.	Stanje na 31.12.2019. po deviznom kursu na 31.12.2019.
Spoljni državni dug	**2.760.004.223,58**	**3.128.717.692,27**
Inostrane obveznice	1.217.649.000,00	1.548.544.000,00
Inostrani krediti	1.542.355.223,58	1.580.173.692,27
Domaći državni dug	**392.975.209,53**	**579.955.620,52**
Domaći krediti	92.646.877,31	140.231.318,97
Dug koji je/bio djelimično, ili u potp. HOV	257.821.096,82	393.919.328,83
Dug drž.pred.i pravnih lica uključena u javni dug CG 2019. g.	42.507.235,40	45.804.972,72
Konsolidovani dug lokalne samouprave	**115.224.795,03**	**80.583.012,10**
Javni dug Crne Gore	**3.268.204.228,14**	**3.789.256.324,89**

[85] Podaci uzeti iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za period od 2014 – 2019. godina

[86] Kurs valute prema € na 31.12.2018: USD - 0,8730; CHF - 0,8907; NOK - 0,1002; SDR - 1,2142
Kurs valute prema € na 31.12.2019: USD - 0,89184; CHF - 0,9208; NOK - 0,101; SDR - 1,2346

9.1. Državni dug Crne Gore

Spoljni državni dug na 31.12.2019. godine, prema podacima Ministarstva finansija, je iznosio 3.128.717.692,27 €. Stanje duga obuhvata glavnicu duga po osnovu sklopljenih međunarodnih kreditnih ugovora u iznosu od 1.580.173.692,27 € i glavnicu duga po osnovu emisije EUROBOND hartija od vrijednosti na međunarodnom tržištu u iznosu od 1.548.544.000,00 €.

Tabela 73 - Stanje spoljnjeg duga po osnovu inostranih kredita

Banka - Kreditor	Stanje duga 31.12.2018. godine		Stanje spoljnjeg duga 31.12.2018. godine		Stanje spoljnjeg duga 31.12.2019. godine	
	Ugovorena valuta		EUR kurs na 31.12.2018. godine	EUR kurs na 31.12.2019. godine	Ugovorena valuta	EUR kurs na 31.12.2019. godine
Banca Intesa	EUR	26.666.666,67	26.666.666,67	26.666.666,67	20.000.000,01	**20.000.000,01**
Credit Suisse	EUR	126.329.439,79	126.329.439,79	126.329.439,79	54.219.626,53	**54.219.626,53**
EDC	EUR	21.493.035,35	21.493.035,35	21.493.035,35	18.851.884,98	**18.851.884,98**
Erste banka	EUR	2.547.766,67	2.547.766,67	2.547.766,67	1.333.333,34	**1.333.333,34**
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR	15.881.746,58	15.881.746,58	15.881.746,58	23.269.802,63	**23.269.802,63**
Evropska investiciona banka (EIB)	EUR	115.706.380,32	115.706.380,32	115.706.380,32	107.655.142,61	**107.655.142,61**
Evropska Zajednica/Komisija	EUR	600.000,00	600.000,00	600.000,00	300.000,00	**300.000,00**
Exim China - Autoput Bar-Boljare	USD	591.697.007,12	516.585.478,54	527.699.058,83	751.573.422,18	**671.707.411,01**
IFAD	EUR	1.150.000,00	1.150.000,00	1.150.000,00	1.893.304,75	**1.893.304,75**
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KFW)	EUR	43.453.925,77	43.453.925,77	43.453.925,77	38.306.051,44	**38.306.051,44**
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	EUR	189.445.690,35	189.445.690,35	189.445.690,35	184.880.960,55	**184.880.960,55**
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	30.298.932,88	36.790.176,26	37.407.062,53	24.927.190,92	**30.807.016,71**
NATIXIS	EUR	3.868.955,12	3.868.955,12	3.868.955,12	3.021.851,09	**3.021.851,09**
Pariski klub kreditora	USD	27.259.110,17	23.798.769,14	24.310.764,81	25.241.288,75	**22.559.021,14**
Pariski klub kreditora	EUR	58.427.267,43	58.427.267,43	58.427.267,43	54.364.313,09	**54.364.313,09**
Pariski klub kreditora	CHF	1.365.487,80	1.216.253,50	1.257.341,17	1.186.309,27	**1.091.260,48**
Pariski klub kreditora	NOK	249.244,48	24.989,92	25.173,69	216.538,76	**21.992,56**
Poljski kredit	EUR	2.719.348,72	2.719.348,72	2.719.348,72	2.372.073,50	**2.372.073,50**
Razvojna banka Savjeta Evrope(CEB)	EUR	23.737.996,45	23.737.996,45	23.737.996,45	32.513.969,13	**32.513.969,13**
Steiermarkische Sparkassen	EUR	5.497.997,95	5.497.997,95	5.497.997,95	3.297.606,44	**3.297.606,44**
Španski kredit (ICO)	EUR	2.943.756,04	2.943.756,04	2.943.756,04	2.490.870,50	**2.490.870,50**
Vlada Mađarske	EUR	4.230.736,20	4.230.736,20	4.230.736,20	2.968.322,62	**2.968.322,62**
OTP, Zagrebačka, Erste i CKB banka (Sindicirani zajam)	EUR	64.800.000,00	64.800.000,00	64.800.000,00	48.600.000,00	**48.600.000,00**
Credit Suisse AG, OTP Bank PLC, CKB Podgorica, Societe Generale (Sindicirani zajam - PBG 1)	EUR	250.000.000,00	250.000.000,00	250.000.000,00	250.000.000,00	**250.000.000,00**
Ukupno stanje duga po plaćanju sa GRT			**1.537.916.376,77**	**1.550.200.110,45**		**1.576.525.815,11**
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	SDR	1.329.887,49	1.614.802,59	1.641.879,10	949.921,49	1.173.988,97
Poljski kredit - Van GRT	EUR	2.824.044,23	2.824.044,23	2.824.044,23	2.473.888,19	**2.473.888,19**
Ukupno stanje duga po ino kreditima			**1.542.355.223,58**	**1.554.666.033,77**		**1.580.173.692,27**

Plaćanje dospjele rate glavnice za kredit zaključen sa Međunarodnom organizacijom za razvoj (IDA) u iznosu od 379.966,00 € (311.713,35 SDR) je po dospjeću izvršila Elektroprivreda Crne Gore, nakon čega je obavijestila Ministarstvo finansija i dostavila dokumentaciju koja potvrđuje obavljene transakcije.

Plaćanje dospjele rate glavnice za kredit zaključen između Ministarstva poljoprivrede i Vlade Republike Poljske za podsticaj poljoprivredi iz 2007. godine, je vršeno putem prenosa naplaćenih sredstava sa bankarskog računa u CKB - partija 2345011-47-02010658 na račun Bank Gospodarstwa Krajowego u iznosu od 350.156,06 €.

Stanje duga po emitovanim obveznicama Eurobond na ino-tržištu, na dan 31.12.2019. godine, prikazano je u sljedećoj tabeli:

Tabela 74 –Stanje duga po emitovanim EUROBOND obveznicama

Obveznice	Banka - Kreditor	Valuta po ugovoru	Stanje duga na 31.12.2019. godine
Eurobond 2014	Citigroup Global Markets Limited, Deutsche Bank, Erste Group Bank	EUR	
Eurobond 2015	Deutsche Bank, Citi bank, Societe General i Erste bank	EUR	321.097.000,00
Eurobond 2016	Deutsche Bank, Citi bank, Societe General i Erste bank	EUR	227.447.000,00
Eurobond 2018	Credit Suisse Securities limited, Deutsche Bank AG, London Brench i Erste Group Bank	EUR	500.000.000,00
Eurobond 2019	Banca IMI, Citi Group, Erste bank, Societe Generale	EUR	500.000.000,00
	Ukupno		**1.548.544.000,00**

Domaći državni dug obuhvata kredite kod komercijalnih banaka koje posluju na domaćem tržištu (glavnica duga), emitovanje hartija od vrijednosti na domaćem tržištu (glavnica duga), zakonom propisane obaveze, dug pravnih lica i privrednih društava. Stanje domaćeg duga na 31.12.2018. godine iznosi 392.975.209,53 €, a stanje domaćeg duga na 31.12.2019. godine iznosi 579.955.620,52 €, kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 75 – Stanje domaćeg duga

Banka kreditor	Stanje domaćeg duga	
	31.12.2018. godine	31.12.2019. godine
Erste banka	1.691.629,40	642.672,15
Podgorička banka, OTP	9.750.000,00	53.750.000,00
NLB banka	25.078.801,56	19.111.684,69
Ziraat banka	22.016.773,27	15.606.284,28
Prva banka	15.750.000,00	9.750.000,00
Universal Capital banka	5.000.000,00	2.000.000,00
Hipotekarna banka	10.000.000,00	7.000.000,00
Crnogorska komercijalna banka		30.000.000,00
Komercijalna banka AD Budva	3.359.673,08	2.370.677,85
Ukupno za kredite banaka	**92.646.877,31**	**140.231.318,97**
Domaće obveznice - GB16	80.410.000,00	80.410.000,00
Domaće obveznice - GB24		92.438.000,00
Domaće obveznice - GB26		50.000.000,00
Državni zapisi	77.000.000,00	72.000.000,00
Stara devizna štednja	11.896.143,30	10.814.858,11
Restitucija	86.601.301,52	86.353.749,47
Obveznice za zaostale penzije	1.913.652,00	1.902.721,25
Ukupno za domaći dug koji je/bio djelimično, ili u potpunosti vezan za izdavanje HOV	**257.821.096,82**	**393.919.328,83**
Ukupno dug za preduzeća i pravna lica ukjučena u javni dug Crne Gore 2018. godine	**42.507.235,40**	**45.804.972,72**
Ukupan domaći državni dug	**392.975.209,53**	**579.955.620,52**

Krediti kod komercijalnih banaka koje posluju na domaćem tržištu iznose 140.231.318,97 €. Iskazano stanje je konfirmisano sa stanjem duga po IOS-ima poslovnih banaka.

Emitovane hartije od vrijednosti na domaćem tržištu (glavnica duga po osnovu emisija HOV) po osnovu domaćih dugoročnih obveznica (GB16, GB24 i GB26) iznosi 222.848.000,00 €, a stanje duga po osnovu državnih zapisa (usaglašenim sa izvodima iz CDA) iznosi 72.000.000,00 €. Obveznice GB 16 emitovane su tokom 2016. godine, dok su obveznice GB24 i GB26 emitovane tokom 2019. godine, sa rokom otplate od pet odnosno sedam godina.

Zakonom propisane obaveze u iznosu od 99.071.328,83 € su nastale po osnovu: Zakona o regulisanju obaveza i potraživanja po osnovu ino duga i devizne štednje građana, Zakona o isplati devizne štednje građana položene kod ovlašćenih banaka van Crne Gore, Zakona o isplati deviznih sredstava građana položenih kod Dafiment banke AD Beograd i banke privatne privrede DD Podgorica položenih preko preduzeća Jugoskandik DD Beograd (devizna štednja), Zakona o obeštećenju korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja (zaostale penzije) i Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenja (restitucija). Navedene obaveze se odnose na:

- obaveze po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 10.814.858,11 €;
- obaveze za zaostale penzije u iznosu od 1.902.721,25 € i
- obaveze po osnovu restitucije u iznosu od 86.353.749,47 €.

Dug pravnih lica i privrednih društava iznosi 45.804.972,72 € kako je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 76 – Stanje duga pravnih lica

Dužnik	Banka kreditor	Stanje duga na dan 31.12.2018	Stanje duga na dan 31.12.2019
JU OŠ " Ivan Vušović" Vidrovan Nikšić	Crnogorska komercijalna banka	7.195,49	
JU OS"Radojica Perović" Podgorica	Podgorička banka, OPT group	7.113,51	8.102,75
Pomorska škola Kotor	NLB Montenegro banka	6.083,22	
Pomorska škola Kotor	Crnogorska komercijalna banka, OTP group	3.882,57	
Gimnazija Kotor	Crnogorska komercijalna banka, OTP group	3.882,57	
Gimnazija "Slobodan Škerović" Podgorica	Podgorička banka, OTP group	7.736,07	15.000,00
Gimnazija "Slobodan Škerović" Podgorica	Podgorička banka, OTP group	1.980,28	
JU OŠ "Luka Simonović" Nikšić	Atlasmont banka	4.759,45	2.183,26
JU SMS "Braća Selić" Kolašin	Podgorička banka, OTP group		
JU SMS "Braća Selić" Kolašin	Podgorička banka, OTP group		
JU OŠ "Sutjeska" Podgorica	Prva banka Crne Gore	10.393,95	7.467,52
Ukupno osnovne i srednje škole		**53.027,11**	**32.753,53**
Željeznički prevoz Crne Gore	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	8.069.269,94	6.916.517,08
Ukupno za Željeznički prevoz Crne Gore		**8.069.269,94**	**6.916.517,08**
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Češka exportna banka	1.991.240,69	1.493.430,53
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	17.830.918,77	16.129.661,90
Željeznička infrastruktura Crne Gore	Evropska investiciona banka (EIB)	13.995.677,42	20.853.698,90
Ukupno za ŽICG		**33.817.836,88**	**38.476.791,40**
JP RTCG	Podgorička banka, OTP group		
JP RTCG	Prva Banka AD Podgorica	567.101,47	378.910,77
Ukupno za JP RTCG		**567.101,47**	**378.910,77**
Ukupno za preduzeća i pravna lica uključen u javni dug Crne Gore 2018. godine		**42.507.235,40**	**45.804.972,72**

9.2. Dug lokalne samouprave, prema podacima Ministarstva finansija, sastoji se iz tri dijela:

1. Domaći dug lokalne samouprave prema finansijskim i nefinansijskim institucijama u zemlji za uzete pozajmice i kredite (prema podacima iz formulara za utvrđivanje portfolija dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave);
2. Dug lokalne samouprave prema Vladi Crne Gore - Ministarstvu finansija po osnovu transfernih zajmova (ovaj dio duga upoređen je sa evidencijom duga od strane Ministarstva finansija i podacima ino kreditora, obzirom da su ovi zajmovi indirektno uzeti iz inostranih izvora)
3. Inostrani dug prema kreditorima u inostranstvu (prema podacima iz formulara za utvrđivanje portfolija dostavljenih od strane jedinica lokalne samouprave).

Konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2018. godine iznosio je 115.745.796,17 €, a iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2019. godine 80.583.012,10 €[87], kao što je prikazano u narednoj tabeli:

Tabela 77 – Konsolidovani dug lokalne samouprave (prema Formularu za utvrđivanje portfolija dugova)

Opština	Iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2018.godine			Iskazani konsolidovani dug lokalne samouprave na 31.12.2019.godine		
	Domaći dug	Spoljnji dug	Ukupno	Domaći dug	Spoljnji dug	Ukupno
Nikšić	2.566.976,39		2.566.976,39	1.271.891,99		1.271.891,99
Podgorica		16.297.623,12	16.297.623,12	2.166.666,55	17.478.576,10	19.645.242,65
Tivat						
Budva	673.030,20	57.271.038,96	57.944.069,16	186.952,74	24.521.038,96	24.707.991,70
Andrijevica				550.000,00		550.000,00
Bar						
Berane	3.933.681,27		3.933.681,27	3.773.179,98		3.773.179,98
Bijelo Polje	9.926.470,46		9.926.470,46	8.740.911,22		8.740.911,22
Cetinje	7.584.357,00		7.584.357,00	6.474.076,00		6.474.076,00
Danilovgrad	2.043.869,05		2.043.869,05	1.714.325,84		1.714.325,84
Gusinje						
Herceg Novi	740.938,88		740.938,88	1.290.242,40		1.290.242,40
Kolašin	5.251.368,48		5.251.368,48	4.881.591,89		4.881.591,89
Kotor						
Mojkovac	389.754,14		389.754,14	292.859,71		292.859,71
Petnjica						
Plav	746.102,49		746.102,49	542.201,22		542.201,22
Plužine	187.628,84		187.628,84	138.880,54		138.880,54
Pljevlja	467.644,75		467.644,75	156.969,87		156.969,87
Rožaje	3.948.076,38		3.948.076,38	3.210.834,34		3.210.834,34
Šavnik	194.744,63		194.744,63	137.251,24		137.251,24
Ulcinj	3.522.491,13		3.522.491,13	3.054.561,51		3.054.561,51
Žabljak						
Tuzi						
Ukupno	**42.177.134,09**	**73.568.662,08**	**115.745.796,17**	**38.583.397,04**	**41.999.615,06**	**80.583.012,10**

[87] Kod opštine Budva nije se moglo potvrditi stanje spoljnjeg duga u iznosu od 24.521.038,96

U procesu revizije utvrđeno je sledeće:

- Glavni grad Podgorica je dug prema Erste Bank AD Podgorica u iznosu od 5.000.000,00 € prikazao kao ino dug, pri čemu je uvidom u Izvještaj kreditnog registra CBCG i IOS-a dostavljenih od strane kreditora zaključeno da se radi o kreditnom ugovoru sa domaćom finansijskom institucijom;
- Da postoji neslaganje u evidenciji duga opštine Mojkovac i Podgoričke banke u iznosu od 8.136,02 €.
- Četiri opštine su pogrešno prikazale stanje duga po osnovu kreditnog zaduženja kod domaćih finansijskih institucija, i to:
  - Opština Berane je manje prikazala dug kod Podgoričke banke po ugovoru br. 367534 za 12,84 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu od 3.023.179,98 €, a u Kreditnom registru Centralne banke iskazan je dug u iznosu od 3.023.192,82 €;
  - Opština Plužine je manje prikazala dug kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore za 4.093,16 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu od 138.880,54 €, a u Kreditnom registru Centralne banke iskazan je dug u iznosu od 142.973,70 €;
  - Opština Rožaje je više prikazala dug kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore za 1.070,23 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu od 1.580.966.52 €, a u Kreditnom registru Centralne banke iskazan je dug u iznosu od 1.579.896,29 €;
  - Opština Šavnik je manje prikazala dug kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore za 1.812,84 €. U Formularu za utvrđivanje portfolija dugova prikazan je dug u iznosu od 137.251,24 €, a u Kreditnom registru Centralne banke iskazan je dug u iznosu od 139.064,08 €.

Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.

10. DRŽAVNA IMOVINA

Zakonom o državnoj imovini je propisano da organ uprave nadležan za poslove imovine, između ostalog, vodi jedinstvenu evidenciju i registar državne imovine. Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave je propisano da Uprava za imovinu vrši poslove koji se između ostalog odnose na vođenje jedinstvene evidencije državne imovine u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, vođenje registra državne imovine. U postupku revizije utvrđeno je da:

- Uprava za imovinu **nema** računovodstvenu evidenciju koja se odnosi na završene projekte i podprojekte kapitalnog budžeta iz razloga što Uprava za saobraćaj i Uprava javnih radova nijesu dostavile podatke za 2019.godinu.

11. JAVNE NABAVKE

U 2019. godini Upravi za imovinu su povjereni poslovi nabavki za više državnih organa i time je izvšena centralizacija sprovođenja postupaka javnih nabavki. Uprava je na osnovu dobijenih ovlašćenja vršila pojedinačne i objedinjene nabavke. Metodom slučajnog uzorka, Državna revizorska institucija je u procesu revizije posebnu pažnju obratila na poštovanje čl. 6,[88]41,[89]49,[90] 66,[91]107[92] i

[88] Postupanje naručioca koje je moglo dovesti do narušavanja načela obezbjeđivanja konkurencije
[89] Postupanje naručioca koje onemogućuje podnošenje odgovarajuće ponude po vrsti, kvalitetu, cijeni, kao i po drugim potrebnim svojstvima i uslovima
[90] Sadržina tenderske dokumentacije

134[93] Zakona o javnim nabavkama kod javnih nabavki sprovedenih za potrebe državnih organa kako je dato u sljedećoj tabeli:

Tabela 78 – Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Uprave za imovinu

r/b	Potrošačka jedinica	Predmet javne nabavke	Procijenjena vrijednost (€) [94]	Vrijednost zaključenog ugovora (€)[95]
1.	Poreska uprava	Nabavka novih motornih vozila	200.000,00	199.926,98
2.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Nabavka novih motornih vozila	Partija– 218.405,00 Partija II – 76.230,00 Partija III – 254.100,00	Partija I - 217.400,00 Partija II- 76.230,00 Partija III - 254.100,00
3.	Zavod za zapošljavanje, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija i Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju	Nabavka novih motornih vozila	Partija I – 140.000,00 Partija II – 30.000,00 Partija III –29.800,00 Partija IV – 69.800,00	Partija I - 138.889,48 Partija II – 29.967,00 Partija III – 29.753,63 Partija IV - 68.775,31
4.	Ministarstvo nauke, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo finansija, Ministarstvo sporta, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za željeznice, Uprava za statistiku, Uprava za saobraćaj, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanje lukama, Uprava za dijasporu, Uprava za imovinu, Zavod za metrologiju, Fond PIO i Uprava javnih radova, po partijama	objedinjena nabavka robe-kancelarijskog namještaja	Partija I – 97.682,50 Partija II - 70.000,00	Partija I - 97.496,29 Partija II - 69.721,28
5.	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Fond PIO, Fond za zdrastveno osiguranje, Ministarstvo finansija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, Poreska uprava, Sekretarijat za razvojne projekte, Sekretarijat za zakonodavstvo, Uprava carina, Uprava za dijasporu, Uprava za igre na sreću, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za nekretnine, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Uprava za ugljovodonike, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Uprava za željeznice, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, Zavod za metrologiju, Zavod za statistiku, Zavod za školstvo, po partijama.	nabavka računara, računarske opreme i sistema video nadzora	Partija I – 200.845,00 Partija II - 65.322,00 Partija III - 42.635,00 Partija IV - 16.110,00 Partija V - 15.222.00 Partija VI - 34.404,00 Partija VII - 8.950,00 Partija VIII - 2.720,00 Partija IX - 143.150,00	Partija II[96] - 65.209,32 Partija III - 42.633,44 Partija IV - 15.197,60 Partija V - 14.497,01 Partija VI - 32.977,34 Partija VII - 8.941,90 Partija IX - 142.944,56
6.	Ministarstvo javne uprave	objedinjena nabavka, isporuka i instalacija kompjuterske opreme	79.000,00	76.497,41
7.	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Fond PIO, Fond za zdrastveno osiguranje, Ministarstvo finansija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, Poreska uprava, Sekretarijat za razvojne projekte, Sekretarijat za zakonodavstvo, Uprava za dijasporu, Uprava za igre na sreću, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za nekretnine, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Zavod za metrologiju, Zavod za statistiku, Zavod za školstvo.	objedinjena nabavka i isporuka Desktop računara i monitora, All-in-one računara	200.000,00	198.201,63

U postupku revizije je utvrđeno da su predmetne javne nabavke sprovedene u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Specifične javne nabavke, kao što su nabavke radova i usluga potrebnih za sprovođenje kapitalnog budžeta su vršene od strane uprava zaduženih za izvršenje kapitalnog budžeta.

[91] Dokazivanje obaveznih uslova
[92] Odredbe o zaključivanju ugovora o javnoj nabavci
[93] Postupanje naručioca koje je moglo dovesti do diskriminacije zainteresovanih lica, ili ograničenja tržišne konkurencije
[94] Iznos procijenjene vrijednosti sa PDV-om
[95] Iznos procijenjene vrijednosti sa PDV-om
[96] Postupak javne nabavke za partije I i VIII su obustavljeni iz razloga što nije bilo dostavljenih ispravnih ponuda odnosno nije bilo dostavljenih ponuda

Uprava za saobraćaj na osnovu ovlašćenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva, sprovodi javne nabavke na način što se cjelokupan postupak od odluke o pokretanju postupka i rješenja o formiranju komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda odvija u Direkciji za saobraćaj. Nakon sprovedenog postupka javne nabavke, sa izabranim ponuđačem direktor Direkcije za saobraćaj potpisuje ugovor kao odgovorno lice odnosno starješina organa. Planom javnih nabavki za 2019. godinu, nakon izmjena, predviđeno je sprovođenje postupaka javnih nabavki ukupne vrijednosti 298.971.000,00 €, dok je ukupna vrijednost zaključenih ugovora nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki iznosila 86.077.424,56 ili 28,79 % od planirane vrijednosti.

Tabela 79 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Uprave za saobraćaj

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Radovi	Izvođenje radova na redovnom održavanju i zaštiti magistralnih i regionalnih puteva u periodu od 48 kalendarskih mjeseci	38.000.000,00	Otvoreni postupak	1	37.998.787,92
Radovi	Rekonstrukcija puta Pljevlja – Metaljka, I faza	12.600.000,00	Otvoreni postupak	3	12.097.955,45
Usluge	Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka	11.000.000,00	Otvoreni postupak	3	8.979.999,37
Radovi	Nadzor nad izvođenjem radova na rekonstrukciji puta Mojkovac – Lubnice, dionica Mojkovac - Vragodo	100.000,00	Otvoreni postupak	1	97.999,11

Uprava javnih radova - Plan javnih nabavki za 2019. godinu Uprave javnih radova iznosio je u ukupnom iznosu 170.509.900,00€. Nakon amandmana Plana isti je u ukupnom iznosu iznosio 101.112.000,00 €, odnosno za robe 2.554.000,00 €, radove 92.780.000,00 € i usluge 5.778.000,00 €.

Ukupna vrijednost dodijeljenih javnih nabavki u 2019. godini Uprave javnih radova prikazanih u Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama iznosi 90.133.637,21€, što čini 89,14% planiranih sredstava.

Tabela 80 - Kontrolisani postupci javnih nabavki kod Uprave javnih radova

Predmet	Opis	Procijenjena vrijednost sa PDV-om	Vrsta javne nabavke	Broj dostavljenih ponuda	Vrijednost zaključenog ugovora sa PDV-om
Radovi	Izvođenje radova na izgradnji Osnovne škole i škole za osnovno muzičko obrazovanje „Dušan Korać“ u Opštini Bijelo Polje	5,600,000.00	Otvoreni postupak	2	5,381,736.87
Radovi	Izvođenje radova na rekonstrukciji zapadne tribine stadiona FK „Sutjeska“ u Opštini Nikšić	4,600,000.00	Otvoreni postupak	1	4,587,341.92
Usluge	Izvođenje dodatnih radova na izgradnji magacina i magacina municije sa opremanjem za potrebe kompleksa objekata SAJ i PJP na Zlatici u Podgorici	51,000.00	Otvoreni postupak	1	50,999.37
Usluge	Izrada Idejnog rješenja, Glavnog projekta i izgradnju šestosjedne isklopive žičare "K7" na skijalištu "Kolašin 1600" u okviru PPPN "Bjelasica i Komovi" Opština Kolašin i Andrijevica po principu "Projektuj i izgradi"	9,000,000.00	Otvoreni postupak	2	8,998,000.00
Usluge	Izrada Idejnog rješenja, Glavnog projekta i izvođenje radova na izgradnji šestosjedne isklopive žičare na lokalitetu "Hajla i Štedim"u Rožajama po principu "Projektuj i izgradi" i izradu Idejnog rješenja SKI staza na lokalitetu "Hajla i Štedim" u Rožajama	9,000,000.00	Otvoreni postupak	1	8,999,375.00
Radovi	Izvođenje radova na izgradnji magacina municije i trafostanice u okviru kompleksa smještajnih objekata SAJ i PJP na Zlatici u Podgorici	7,000,000.00	Otvoreni postupak	1	6,994,659.20
Radovi	Izvođenje radova na rekonstrukciji zatvorenog bazena "Nikša Bućin" Kotor - II faza	4,000,000.00	Otvoreni postupak	2	3,480,077.34
Radovi	Izvođenje radova na rekonstrukciji puta Plav-Vojno selo-Gusinje	4,000,000.00	Otvoreni postupak	3	3,497,448.65
Usluge	Usluge izrade Glavnog projekta i nabavku i ugradnju žičare, za usluge izrade Glavnog projekta i izvođenje radova na izgradnji staza i za usluge izradu Glavnog projekta i izvođenje radova na izgradnji osnježavanja žičara na lokalitetu Žarski katun u Opštini Mojkovac po principu "Projektuj i izgradi"	9,000,000.00	Otvoreni postupak	1	8,990,700.00

Revizijom sprovedenih postupaka javnih nabavki utvrđeno je da nijesu zaključivani ugovori iznad procijenjene vrijednosti javne nabavke i da su definisani rokovi za podnošenje ponuda u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Izboru najpovoljnije ponude prethodilo je donošenje zapisnika o javnom otvaranju ponuda, pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda, a ugovori su zaključivani sa najpovoljnijim ponuđačima.

12. SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA

Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja politike i procedure usvojene od rukovodstva korisnika budžetskih sredstava radi postizanja utvrđenih ciljeva, osiguranja efikasnosti i uspješnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskog izvještavanja. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola čine finansijsko upravljanje i kontrola i unutrašnja revizija.

Finansijsko upravljanje i kontrola - U procesu revizije utvrđeno je da potrošačke jedinice koje su vršile plaćanja obaveza tekućeg perioda sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda (Ministarstvo odbrane, Sudstvo, Ministarstvo finansija i Zavod za zapošljavanje Crne Gore) nijesu poštovale internu proceduru za plaćanje ulaznih faktura.

Potrošačke jedinice Ministarstvo odbrane, Sudstvo, Ministarstvo finansija i Zavod za zapošljavanje Crne Gore dužne su da poštuju interne procedure za plaćanje ulaznih faktura u cilju izbjegavanja plaćanja obaveza tekućeg perioda sa pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Kod potrošačkih jedinica Sudstvo i Ministarstvo odbrane sistem upravljanja unutrašnjim kontrolama nije otklonio rizik kršenja odredaba člana 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da potrošačke jedinice Sudstvo i Ministarstvo odbrane unaprijede sistem upravljanja unutrašnjim kontrolama u cilju otklanjanja rizika ugovaranja roba i usluga iznad utvrđenog finansijskog plana.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja ne posjeduje internu proceduru koja reguliše isplatu sredstava sa pozicije grupe 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite.

Preporučuje se Ministarstvu rada i socijalnog staranja da donese internu proceduru kojom se reguliše isplata sredstava sa pozicije 421 – Prava iz oblasti socijalne zaštite.

U Upravi za saobraćaj nije uspostavljen sistem unutrašnjih finansijskih kontrola, što nije u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Uprava za saobraćaj je dužna da uspostavi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola utvrđivanjem internih pravila i procedura i sprovođenje kontrola, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Unutrašnja revizija - I pored razvijenosti internih procedura za mjere prinudne naplate poreskog potraživanja, u procesu revizije utvrđeno je da Poreska uprava nije dosljedno i pravovremeno sprovodila odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja definisane u internim procedurama.

Potrebno je da unutrašnja revizija posveti pažnju na sprovođenje internih procedura koje se odnose na prinudnu naplatu poreskog potraživanja u cilju unapriđenja rada Poreske uprave.

REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠTAJA

Skupština Crne Gore, povodom razmatranja Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu i Godišnjeg izvještaja o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2018. - oktobar 2019. godine, dana 17. decembra 2019. godine donijela je Zaključak broj: 33/19-5/10 - EPA 791 XXVI i isti objavila u Službenom listu Crne Gore[97].

Zaključkom Skupštine Crne Gore broj: 33/19-5/10 – EPA 791 XXVI se „poziva Vlada Crne Gore na poštovanje i ispunjenje svih preporuka Državne revizorske institucije datih u Izvještaju o reviziji Predloga zakona o Završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu. Takođe, Vlada je dužna da prati realizaciju svih preporuka Državne revizorske institucije koje se odnose na pojedinačne revizije urađene u periodu oktobar 2018 - oktobar 2019. godine i preporuka koje se ponavljaju iz ranijeg perioda, i o tome kvartalno izvještava Skupštinu Crne Gore“.

Državna revizorska institucija je, na osnovu nalaza utvrđenih revizijom Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu i informacije o realizaciji Akcionog plana za implementaciju preporuka Državne revizorske institucije na kraju drugog kvartala 2020.godine (dopis br: 06-3732/1 od 07.08.2020.godine), utvrdila sljedeće:

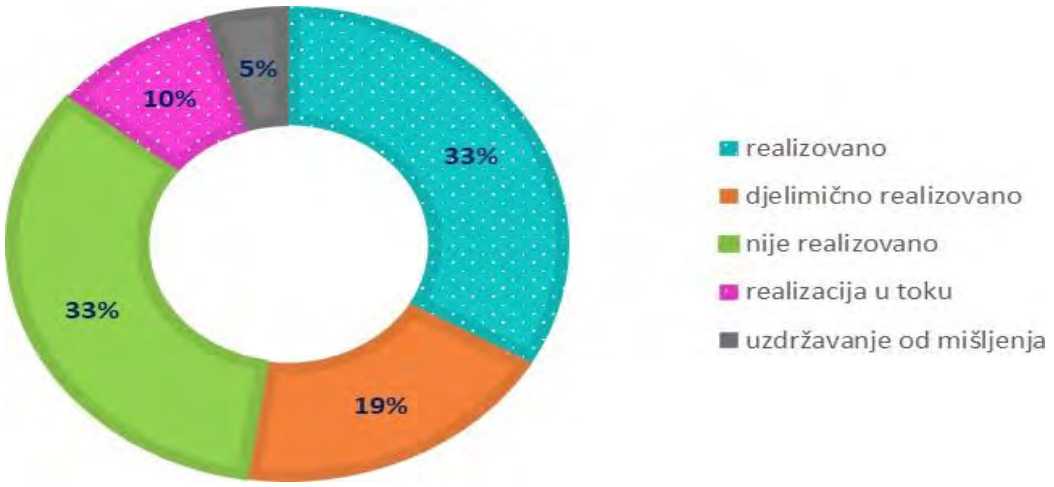
REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠTAJA		
tema	***Preporuka***	***status realizacije***
Finansijski izvještaji i računska tačnost	Ministarstvo finansija je obavezno da uskladi evidenciju u Glavnoj knjizi trezora i u pomoćnim evidencijama za iznos korekcije modifikovanog gotovinskog deficita od 22.373.853,48 €.	**realizovana**
Usaglašenost tokova gotovine	Imajući u vidu da je način finansiranja JP „Morsko dobro“, Veterinarske komore i veterinarskih ambulanti utvrđen i usklađen sa zakonima, predlažemo da se preispitaju postojeća zakonska rješenja i razmotri mogućnost da se navedena pravna lica koja su dio sistema finansiranja po osnovu javnih prihoda, finansiraju kroz sistem budžeta Crne Gore.	**nije realizovana**
Izvještaj o neizmirenim obavezama	Potrebno je da Ministarstvo finansija podzakonskim aktom uredi evidenciju i način izvještavanja o neizmirenim obavezama i uskladi sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti i Uputstvom o radu Državnog trezora.	**realizovana**
Prekoračenje budžetske potrošnje	Preporučuje se potrošačkim jedinicama, kao i u prethodnim godinama, da sredstva za izdatke po osnovu sudskih odluka planiraju godišnjim zakonom o budžetu.	**realizovana**
	Ministarstvo ekonomije je u obavezi da sredstva od otplate kredita koja su namijenjena za kupovinu hartija od vrijednosti od Investiciono razvojnog fonda, planira godišnjim zakonom o budžetu države.	**realizovana**
Gotovinski depoziti	Ministarstvo finansija bi trebalo da u posebnom dijelu Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore, prikaže sredstva koja se nalaze na računima kod Centralne banke Crne Gore i računima kod poslovnih banaka na kraju obračunskog perioda i njihovu namjenu u cilju transparentnog korišćenja navedenih sredstava.	**nije realizovana**

[97] “Sl. list CG”, br.72/19

	Potrošačke jedinice, kojima je prenešen novac i evidentiran kao izdatak u Glavnoj knjizi trezora u 2018. godini, obavezne su da sredstva koriste u skladu sa namjenom iskazanom u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore i o tome obavijeste Vladu Crne Gore, Ministarstvo finansija i Državnu revizorsku instituciju do kraja tekuće godine	**djelimično realizovana**
Završni poreski račun	Preporučuje se Poreskoj upravi da nastavi sa sprovođenjem aktivnosti kako bi se utvrdilo stvarno stanje poreskog duga kod državnih organa.	**djelimično realizovana**
	U cilju iskazivanja tačnog stanja poreskog duga potrebno je da se evidentiraju rješenja o ukidanju rješenja o reprogramu poreskog potraživanja i za poreske obveznike kod kojih se stanje poreskog duga i naplata vodi vanbilansno, kao i da se u završnom poreskom računu prezentuju dodatne informacije sa detaljnim obrazloženjem.	**nije realizovana**
	Poreska uprava je dužna da dosljedno i pravovremeno sprovodi odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja u skladu sa odredbama Zakona o poreskoj administraciji i internim procedurama naplate Poreske uprave.	**realizacija u toku**
PRIMICI BUDŽETA		
Primici budžeta	Preporučuje se Ministarstvu finansija da prilive evidentira u skladu sa članom 10 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**nije realizovana**
IZDACI BUDŽETA		
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je bilo u obavezi da se prilikom pružanja pomoći privrednim društvima pridržava člana 12 Zakona o kontroli državne pomoći.	**nije realizovana**
Realizacija avansa	Državna revizorska institucija preporučuje da Nacionalna turistička organizacija i Montenegro Airlines vrše periodično usaglašavanje realizacije avansnog plaćanja u pismenoj formi koja potvrđuje da su fakture u vezi sa realizovanim aktivnostima u skladu sa iznosom avansa koji je trebalo opravdati.	**uzdržavanje od mišljenja**
Ostali izdaci	Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava za nekretnine mogu zaključivati ugovore o djelu, odnosno ugovore o privremenim i povremenim poslovima samo za one poslove koji nijesu predviđeni aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.	**nije realizovana**
Prava iz oblasti socijalne zaštite	Preporučuje se Ministarstvu kulture da otvori poseban program za isplatu sredstava po osnovu prava na zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje licima koja imaju status samostalnog umjetnika, odnosno samostalnog stručnjaka u kulturi i izdatke za poreze i doprinose planira i izvršava u skladu sa ekonomskom klasifikacijom.	**realizacija u toku**
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	Potrošačke jedinice su u obavezi da grupu računa 463 - Otplata obaveza iz prethodnog perioda ne terete sa izdacima čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini. Potrebno je da plaćanje i evidentiranje obaveza nastalih u tekućem periodu vrše u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu i Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.	**nije realizovana**
Izvještaj o izdacima budžetskih rezervi	Preporučuje se da potrošačke jedinice sredstva tekuće budžetske rezerve koriste u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice, kako je propisano članom 3 stav 1 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve	**realizovana**

IZVJEŠTAJ O KAPITALNIM PROJEKTIMA - KAPITALNI BUDŽET		
Direkcija za saobraćaj	Potrebno je da se Direkcija za saobraćaj pridržava zaključenih ugovora i zahtijeva od izvođača radova da obezbijedi potrebne garancije u cilju osiguranja ispunjenja ugovorenih obaveza. U slučaju prekoračenja ugovorenih rokova da zadržava sredstva po osnovu penala za docnju u iznosu/procentu definisanim ugovorom i na taj način obezbijedi poštovanje ugovorenih rokova. U slučaju da postoje objektivni razlozi zbog kojih nijesu ispunjeni ugovoreni rokovi, potrebno je zaključiti aneks ugovora.	**djelimično realizovana**
JAVNI DUG		
Dug lokalne samouprave	Neophodno je da Ministarstvo finansija u saradnji sa lokalnim samoupravama preispita visinu javnog duga i propiše podzakonski akt kojim će se na jedinstven način urediti konsolidacija i evidencija javnog duga na nivou lokalne samouprave.	**djelimično realizovana**
	Potrebno je da Ministarstvo finansija umanji stanje javnog duga na 31.12.2018. godine za iznos od 533.821,00 €, koji se odnosi na dug Prijestonice Cetinje i Opštine Berane po osnovu uzetih pozajmica iz Egalizacionog fonda.	**realizovana**
DRŽAVNA IMOVINA		
Državna imovina	Komisija za popis imovine je obavezna da vrši popis osnovnih sredstava u skladu sa Uputstvom o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini i Pravilnikom o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika	**realizovana**

Status realizacije preporuka iz Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu prikazan je na sljedećem grafikonu:

PREGLED NEPRAVILNOSTI UTVRĐENIH REVIZIJOM

Revizija Završnog računa Budžeta Crne Gore u dijelu **finansijske revizije** pokazuje da su tokom posljednjih pet godine utvrđene nepravilnosti, koje nijesu materijalno značajne, što je opredjeljivalo pozitivno mišljenje sa skretanjem pažnje. Pregled odstupanja i grešaka otkrivenih revizijom u prethodnom petogodišnjem periodu prikazan je u narednoj tabeli:

Tabela 81 – Pregled utvrđenih nepravilnosti

	Opis	KOREKCIJE				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	**Gotovinski prilivi**	**1.003.391,43**	**- 409.661,22**	**- 22.612,52**	**109.509,46**	**528.521,11**
1.1	Porezi					
1.2	Doprinosi za socijalnu zaštitu					
1.3	Takse					
1.4	Naknade		1.087.959,40			4.532.993,81
1.5	Ostali prihodi	939.436,43	- 1.640.309,79	204.241,40	- 1.225.309,03	-2.727.023,65
1.6	Primici od otplate kredita		142.689,17	- 226.853,92	1.334.818,49	-1.277.449,05
1.7	Donacije i transferi	63.955,00				
2.	**Gotovinska plaćanja**	**1.977.471,01**	-	**0,00**	**1.071.015,26**	**0,00**
2.1	Bruto zar. i dop. na ter. posl.	-	544.304,39	51.528,57	2.364.516,74	269.878,80
2.2	Ostala lična primanja	263.297,00	65.883,83	6.957,00	3.627,51	71.272,52
2.3	Rashodi za materijal	- 500.494,70	110.733,80	213.356,43	21.178,00	247.114,32
2.4	Rashodi za usluge	890.004,40	871.115,57	150.321,93	1.267.137,94	1.644.028,90
2.5	Rashodi za tek. održavanje	116.051,51	30.209,55	58.552,76		11.111,00
2.6	Kamate	58.171,05	- 726.719,38		- 1.256.115,90	-1.231.295,67
2.7	Renta	- 33.144,09			-	
2.8	Subvencije	- 12.000,00			- 2.933.740,18	-5.147.473,74
2.9	Ostali izdaci	523.408,25	495.605,00	417.369,54	1.485.444,89	317.777,43
2.10	Transferi za socijalnu zaštitu	-	2.781.278,05		2.933.740,18	-313.044,23
2.11	Transfer iinstitucijama, po.nev. i jav.sek.	221.040,53	18.885.525,09	17.837.067,98	4.023.555,22	8.710.482,87
2.12	Kapitalni izdaci	448.856,60	166.868,12	41.038,78		-359.810,42
2.13	Pozajmice i krediti	-	- 104.028,08			
2.14	Otplata garancija	-				
2.15	Otplata ob. iz pret.perioda	2.280,46	- 23.120.775,94	- 19.165.508,69	- 6.838.329,14	-4.220.041,78
2.16	Rezerve	-		389.315,70	-	
3	**Gotovinski deficit (1-2)**	**- 974.079,58**	**- 409.661,22**	**- 22.612,52**	**- 961.505,80**	**528.521,11**
4	**Izvori finansiranja got. deficita**	**974.079,58**	**409.661,22**	**- 22.612,52**	**961.505,80**	**-528.521,11**
5	**Neto pozajmljivanje**		-		1.064.834,41	
6	**Prodaja imovine**	**1.015.409,38**	**409.661,22**	**22.612,52**	- 103.328,61	- 528.521,11
7	**Neto promjena gotovina**	**- 41.329,80**			-	
8	**Neto pov. Smanj.obaveza (9.2 - 9.1)**	**-1.021.777,33**	**- 400.408,81**	**- 669.905,40**	22.373.853,48	-
8.1	Stanje obaveza na dan 31.12.2018.			- 669.905,40		
8.2	Stanje obaveza na dan31.12. 2017.					
9	**Korigovani izdaci (2. + 8)**	**955.693,68**	**- 400.408,81**	**- 669.905,40**	23.444.868,74	0,00
10	**Gotovinski prilivi (1.)**	**1.003.391,43**	**409.661,22**	**- 22.612,52**	109.509,46	528.521,11
11	**Modifik. gotovinski deficit (11 - 10)**	**47.697,75**	**9.252,41**	**647.292,88**	**- 23.335.359,28**	**528.521,11**
12	**Izvori finansiranja deficita**	**47.697,75**	**9.252,41**		**23.335.359,28**	**-528.521,11**
13.1	**Neto pozajmljivanje**				1.064.834,41	
13.3	**Prodaja imovine**	**1.015.409,38**	**409.661,22**	**22.612,52**	- 103.328,61	-528.521,11
13.4	**Donacije**					
13.5	**Obaveze prema dobavljačima**	**-1.021.777,33**	**- 400.408,81**	**669.905,40**	22.373.853,48	
13	**Neto promjena gotovine**	**- 41.329,80**			-	

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2015. godinu

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu iskazan deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 291.247.264,32 € i povećanje depozita u iznosu od 7.643.234,49 €, što ukupno iznosi 298.890.498,81 €. Finansiranje deficita i gotovinskih depozita obezbijeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 291.047.354,46 € i prodajom imovine u iznosu 7.843.144,35 €. Nakon izvršene revizije utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta treba uvećati za 974.079,58 €, depozite za 41.329,80 € i prilive od prodaje državne imovine za 1.015.409,38 €, tako da gotovinski deficit iznosi 292.221.343,90 €, neto promjena gotovine 7.684.564,29 €, prilivi od prodaje imovine 8.858.553,73 €, stanje gotovine na dan 31.12.2015. godine 19.885.043,61 €.

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2015. godinu korigovani gotovinski deficit iskazan je u iznosu 276.113.318,20 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveze kod Zavoda za zapošljavanje za iznos 1.021.777,33 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 16.155.723,45 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2016. godinu

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2016. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 134.976.030,04 €. Finansiranje deficita obezbjeđeno je kroz neto pozajmice u iznosu 116.444.389,75 €, prodajom imovine u iznosu 4.219.567,51 € i iz gotovinskih depozita u iznosu od 14.312.072,78 €. Revizijom je utvrđeno da gotovinski deficit budžeta i prilive od prodaje državne imovine treba uvećati za 409.661,22 €, tako da gotovinski deficit iznosi 135.385.691,26 €, prilivi od prodaje imovine 4.629.228,73 € i stanje gotovine na dan 31.12.2016. godine 5.531.640,95 €.

Predlogom zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2016. godinu korigovani gotovinski deficit iskazan je u iznosu 122.289.773,81 €, tako što je gotovinski deficit korigovan za neto promjene neizmirenih obaveza u iznosu 12.686.256,23 €. Revizijom je utvrđeno da treba umanjiti neizmirene obaveze za iznos od 400.408,81 €, tako da stanje neizmirenih obaveza na 31.12.2016. godine iznosi 63.011.860,51 €, neto promjene neizmirenih obaveza 13.086.665,04 €, dok korigovani gotovinski deficit budžeta iznosi 122.299.026,22 €.

Revizijom Izvještaja o neizmirenim obavezama utvrđeno je da su pogrešno prikazane neizmirene obaveze u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama u iznosu od 400.408,00 €, da obaveze koje proističu iz zakonskih propisa i zaključenih ugovora nastale u 2016. godini, nijesu planirane Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2016. godinu. Na dan 31.12.2016. godine navedene obaveze iskazane su kao neizmirene u iznosu od 2.184.293,32 € i neizmirene obaveze koje se odnose na ugovaranje obaveza iznad nivoa sredstava definisanih Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2016. godinu u iznosu od 1.874.079,54 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2017. godinu

Prema podacima iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2017. godinu iskazan je deficit na gotovinskoj osnovi u iznosu od 236.862.400,90 € i povećanje gotovine u iznosu od 23.567.997,86 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 254.239.283,53 € i prodajom imovine u iznosu 6.191.115,23 €.

Nakon izvršene revizije, utvrđeno je da gotovinski deficit budžeta kao i prilive od prodaje imovine treba uvećati za 22.612,52 €. Ovom korekcijom gotovinski deficit iskazuje se u iznosu od 236.885.013,42 € i prilivi od prodaje imovine u iznosu od 6.213.727,75 €.

Korigovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2017. godinu iznosi 250.855.628,18 €. Nakon izvršene revizije, umanjene su neizmirene obaveze za iznos od 669.905,40 €, tako da neto promjene neizmirenih obaveza iznose 13.323.321,88 €, a korigovani deficit 250.208.335,30 €.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2018. godinu

Finansijski izvještaji i računska tačnost

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 168.899.080,02 €, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti 69.245.296,66 € i povećanje gotovine u iznosu od 204.696.684,24 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 427.091.979,21 € i prodajom državne imovine u iznosu od 15.749.081,71 €.

Revizijom je utvrđeno da gotovinske prilive treba uvećati u neto iznosu od 109.509,46 €, gotovinske izdatke u neto iznosu od 1.071.015,26 € i na taj način povećati gotovinski deficit u neto iznosu od 961.505,80 €, tako da iznosi 169.860.585,82 €.

Revizijom izvora finansiranja deficita utvrđeno je da treba uvećati neto pozajmljivanje u iznosu od 1.064.834,41 €, umanjiti primitke od prodaje imovine u neto iznosu od 103.328,61 €, tako da neto pozajmice iznose 428.156.813,62 €, a primici od prodaje imovine 15.645.753,10 €.

Modifikovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu iznosi 174.622.817,02 €. U procesu revizije izvršena je korekcija neizmirenih obaveza iskazanih u Konsolidovanom izvještaju o neizmirenim obavezama na 31.12.2018. godine u neto iznosu od 22.373.853,48 €, tako da neizmirene obaveze na 31.12.2018. godine iznose 104.432.774,48€, a modifikovani gotovinski deficit iznosi 197.958.176,30 €.

Državna revizorska institucija izvršila je korekciju modifikovanog gotovinskog deficita iz razloga što nijesu nastale gotovinske transakcije, tako da bi uvećanje gotovinskog deficita dovelo do povećanja izdataka koji efektivno nijesu plaćeni već nastali kao neto povećanje obaveza.

Ministarstvo finansija je obavezno da uskladi evidenciju u Glavnoj knjizi trezora i u pomoćnim evidencijama za iznos korekcije modifikovanog gotovinskog deficita od 22.373.853,48 €.

Kod **revizije pravilnosti** (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje uslovno mišljenje iz razloga kršenja zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu primjenu.

Posebno treba obratiti pažnju na revizijom utvrđene nepravilnosti koje se ponavljaju u dužem periodu, a odnose se na:

- **Evidenciju u Glavnoj knjizi državnog trezora,** koja je u skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, a koja ne obezbjeđuje potpunu evidenciju na kontima propisanih klasa u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- **Evidenciju neizmirenih obaveza** koja još uvijek nije centralizovana na način da obezbjeđuje podatke o stanju neizmirenih obaveza na kraju obračunskog perioda.
- **Evidenciju javnih prihoda** u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- **Evidenciju izdataka za otplatu obaveza iz prethodnog perioda**, koja se u značajnom dijelu odnosi na izdatke čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.

Nepravilnosti konstatovane revizijom za 2019. godinu

Finansijski izvještaji i računska tačnost

U Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu, gotovinski deficit iskazan je u iznosu od 143.283.723,33 € i povećanje gotovine u iznosu od 311.342.701,55 €, koji su finansirani neto pozajmljivanjem u iznosu 507.677.040,34 € i prodajom državne imovine u iznosu od 4.278.082,92 €.

Revizijom je utvrđeno da gotovinske prilive treba uvećati u neto iznosu od 528.521,11 € i na taj način smanjiti gotovinski deficit da iznosi 142.755.202,22 €.

Revizijom izvora finansiranja deficita utvrđeno je da treba umanjiti primitke od prodaje imovine u neto iznosu od 528.521,11 € tako da iznose 3.749.561,81 €.

Modifikovani gotovinski deficit iskazan u Predlogu zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2019. godinu iznosi 144.489.665,89 €, a nakon izvršene revizije 143.961.144,78 €.

Kod **revizije pravilnosti** (usklađenost poslovnih aktivnosti sa zakonom i podzakonskim aktima) preovlađuje iz razloga kršenja zakonskih odredbi koje uređuju funkcionisanje fiskalnog sistema i imaju imperativnu obaveznost.

Posebno treba obratiti pažnju na revizijom utvrđene nepravilnosti koje se ponavljaju u dužem periodu, a odnose se na:

- **Evidenciju u Glavnoj knjizi državnog trezora,** koja je u skladu sa članom 2 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti osnovna knjiga dvojnog knjigovodstva, a koja ne obezbjeđuje potpunu evidenciju na kontima propisanih klasa u skladu s Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.
- **Evidenciju neizmirenih obaveza** koja još uvijek nije centralizovana na način da obezbjeđuje podatke o stanju neizmirenih obaveza na kraju obračunskog perioda.
- **Evidenciju javnih prihoda** u skladu sa Naredbom o načinu uplate javnih prihoda.
- **Evidenciju izdataka za otplatu obaveza iz prethodnog perioda,** koja se u značajnom dijelu odnosi na izdatke čija obaveza plaćanja dospijeva u tekućoj fiskalnoj godini.
- **Poreska uprava nije dosljedno i pravovremeno sprovodila odgovarajuće mjere prinudne naplate poreskih potraživanja.**
- **Neizvršavanje obaveza po osnovu sudskih presuda, sudskih rješenja i rješenja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova u zakonskom roku.**
- **sprovođenje Zakona o kontroli državne pomoći.**

PREDSJEDNIK SENATA
dr Milan Dabović, rukovodilac Kolegijuma